

РЕЙ БРЕДБЪРИ ХАЙДЕ ВСИЧКИ ДА УБИЕМ КОНСТАНС

Част 3 от „Тайните на Кръмли“

Превод от английски: Деян Кючуков, 2013

chitanka.info

*Книгата се посвещава с любов на дъщеря ми
АЛЕКСАНДРА, без чиято помощ Третото Хилядолетие
можеше никога да не настъпи.*

И също с обич и благодарност на СИД СТИБЪЛ.

ПЪРВА ГЛАВА

Беше бурна и безлунна нощ.

Не е ли това един от начините да грабнеш читателя?

Е, добре тогава, беше бурна и безлунна нощ и дъждът се лееше като из ведро над Венис, Калифорния, а небето се раздираше от мълнии. Валеше още от залез-слънце и явно нямаше никакво намерение да спира преди зори. Нито една жива душа не си подаваше носа навън в този потоп. Щорите на бунгалата бяха спуснати под бледосинкавите отблясъци, където бухали вещаеха зли поличби или нещо още по-лошо. Единственото, което се движеше на десет километра околоръст, *бе Смъртта*.

И някой, който бягаше бързо пред нея.

За да похлопа на тънката ми като картон входна врата с изглед към океана.

И да ме стресне, приведен над пишещата машина, копаещ гробове — моят цяр срещу безсъние. Тъкмо бях хванат в капана на една катакомба, когато чукането на прага долетя сред гръмотевиците.

Отворих широко и кого да видя — Констанс Ратиган.

Или както всички й викаха, просто Ратиган.

Серия от небесни фотосветкавици раздраха простора — светло-тъмно, светло-тъмно, откроявайки силуета ѝ поне десет пъти.

Четирийсет години на триумфи и падения бяха побрани в едно загоряло, сърф-реалистично тяло. С бронзов тен и метър и шейсет височина, тя ту се появяваше, ту изчезваше — говореха, че плувала до хоризонта по залез, за да се върне с приборя чак на сутринта. Печеше се на плажа по всяко време, надлайваше се с морските зверове на километър от брега или дремеше край басейна пред къщата си, с по картини във всяка ръка, чисто гола под слънцето. Или щъкваше към залата за прожекции в сутерена, за да се гледа как лудува, вечна и неостаряваща, с призраците на Ерих фон Щрохайм, Джак Гилбърт или Род Ла Рок. После оставяше безмълвния си смях сред стените на

подземието и отново изчезваше сред вълните — бърза плячка, която Времето и Смъртта никога не можеха да докопат.

Констанс.

Ратиган.

— За бога, какво правиш *тук*? — изкрещя, а по изпеченото ѝ лице се стичаха струйки дъжд, или може би сълзи.

— Ей, добре ли *си*? — отвърнах.

— Отговори ми на въпроса!

— Маги замина на учителска конференция, а аз се опитвам да довърша новия си роман. Не ме свърташе сам вкъщи, а хазаинът каза, че тук и без това е празно. Ела, каза, поплувай, попиши си на спокойствие. И ето ме тук. Но хайде влизай, ще се удавиш в този дъжд.

— Вече се удавих. Стой назад!

И Констанс не помръдна. Секундите течаха, а тя стоеше трепереща в светлината на огромните светкавици и грохота, следващ всяка една от тях. За момент ми се стори, че виждам жената, която познавах от години — обкръжена от аура, влизаща и излизаща от вълните, онази, която бях гледал на стената в прожекционната зала да плува уверено през животите на Фон Щрохайм и други знаменити призраци.

После всичко се промени. Тя сякаш се смали на прага, сви се до размерите на дете, притиснала черна чанта към гърдите си, зъзнеца на студа, с очи, стиснати пред някакъв неназован ужас. Беше ми трудно да повярвам, че самата Ратиган, вечната филмова звезда, ми е дошла на гости посред бурната нощ.

— Влизай, влизай — повторих отново.

Тя обаче пак изсъска:

— Стой назад!

После се стрелна, лепна ми една засмукваща целувка, подразнила езика ми като солен бонбон, и изпърха покрай мен. Вече стигнала средата на стаята, реши да се върне и да ми лепне още една, по-лека, по бузата.

— Мм, че хубаво миришеш — рече. — Но чакай, аз съм уплашена! — И като склучи ръце пред гърдите си, седна на дивана ми, измокряйки го целия. Аз взех най-голямата хавлия, която ми попадна, смъкнах ѝ роклята и я увих в нея.

— С всички жени ли правиш така? — попита тя, трачайки със зъби.

— Само в тъмни и дъждовни нощи.

— Няма да кажа на Маги.

— Ратиган, успокой се най-сетне.

— Мъжете цял живот все това ми разправят. А после забиват кол в сърцето ми.

— Защо се тресеш така, от студ, или от страх?

— Чакай да видим. — Тя се облегна изтощено назад. — Тичах през целия път дотук. Мислех, че няма да има никой, нали от години не сте идвали, но за бога, толкова се радвам, че те заварих! Спаси ме!

— От какво има да те спасявам?

— От смъртта.

— Никой още не се е откопчил от нея, Констанс.

— Не говори така! Не съм дошла тук, за да мра. Животът е вечен!

— Само в молитвите, Констанс, не и в действителността.

— Ти също ще живееш вечно. С твоите книги!

— Най-много да докарам до четирийсет.

— Не се подигравай с четирийсетте. Някои отдавна сме ги минали.

— Май имаш нужда от питие. Стой мирно.

Отидох и донесох половин бутилка газирано червено вино.

— Майчице! Какво е това?

— Мразя скоча, а това е евтин писателски бъркоч. Опитай.

Тя отпи и сгърчи лице.

— Да ме отровиш ли искаш? Бързо, дай нещо друго!

В миниатюрната ни баня открих плоско шишенце водка, пазена за дълги, самотни нощи. Констанс я сграбчи.

— Да си дойдем на думата — и течността забълбука в гърлото ѝ.

— Ей, по-полека.

— Ти нямаш моите предсмъртни гърчове.

Надигна бутилката още един-два пъти, подаде ми я и се отпусна върху възглавниците със затворени очи.

— Бог е милостив. Искаш ли да чуеш за проклетото нещо, което ме подгони насам?

— Чакай малко. — Долепих бутилката вино до устните си и
опънах дълга глътка. — Давай сега.

— Е — започна тя, — беше *смъртта*.

ВТОРА ГЛАВА

Започвах да съжалявам, че водката в шишенцето е привършила. Потръпвайки, усилих пламъка на малката газовата печка, претърсих долапа и намерих бутилка ликьор.

— По дяволите — простена Ратиган. — Това е тоник за коса. — Тя глътна от бутилката и махна с ръка. — Докъде бях стигнала?

— Как нещо те гонело.

— Да, но онова, от което бяхах, е с мен.

Външната врата затрака на вятъра.

Аз я улових за ръката, докато тракането не престана.

После тя взе голямата си черна чанта, извади отвътре малка книга и ми я подаде с тресяща се ръка.

— Ето.

Прочетох: *Телефонен указател на Лос Анджелис, 1900 г.*

— О, боже — прошепнах.

— Знаеш ли защо съм го донесла? — попита тя.

Прелистих от буква А, през Г-тата и Е-тата до О, Т, и сетне до края — имена, имена от отдавна забравени години, купища от имена.

— Помисли малко — каза Констанс.

Започнах отначало. А, като Александър и Албърт, Б, като Бъроуз, Е, като...

— Май се досещам — промълвих. — Годаinata е 1900. А сега сме 1960-та. Погледнах Констанс, пребледняла под вечния си летен тен. — Тези хора... само малцина от тях са още живи. — Взрях се отново в имената. — Няма смисъл човек да се обажда на повечето от тези номера. Това е...

— Какво?

— Книга на Мъртвите.

— Право в десетката!

— Книга на Мъртвите — повторих. — Египетска. Прясно извадена от гробницата.

— Още лепнеца — потвърди Констанс.

— Изпрати ли ти я някой? — попитах. — Имаше ли бележка?

— Не е задължително да има бележка, нали?

— Не — продължих да разгръщам аз. — След като почти всички тук са си отишли, посланието явно е...

— Че и аз скоро ще ги последвам.

— И ще бъдеш последното име върху тези страници на мъртвите?

— Да.

Усилих още малко печката, но по гърба ми отново полазиха мравки.

— Ама че ужасна постъпка.

— Наистина ужасна.

— Телефонни указатели — промърморих тихо. — Маги казва, че я избива на сълзи от тях, но естествено, *всичко* зависи от указателя.

— Зависи, и още как. Има и още... — Тя бръкна пак в чантата и ми подаде втора малка черна книжка. — Разгледай и това.

От вътрешната страна на корицата беше изписано „Констанс Ратиган“ и нейният адрес на плажа. Отворих на първата страница. Там имаше само А-та.

„Абрамс, Александър, Алсъп, Алън.“

Продължих нататък.

„Болдуин, Бродли, Бенсън, Бъртън, Бъс...“

Усетих как по пръстите ми пролазва хлад.

— Това не са ли все твои *приятели*? Чувал съм имената.

— И...?

— Мисля, че ако не всички, то поне повечето от тях са погребани тук, във „Форест Лоун“^[1]. И сякаш са изровени сега. Това е като гробищен регистър.

— И то по-лош от телефонния указател.

— Защо?

— Преди години го дадох на една холивудска благотворителна организация. Сърце не ми даде да изтрия имената. А мъртвите все се трупаха. Накрая останаха само неколцина живи. Във всеки случай, подарих този тефтер, а ето, че сега той се върна. Намерих го вечерта, като се прибирах от плажа.

— Плувала си в това време?

— Дъждът не ме плаши. Но още щом отворих портата, заварих тези неща да се мъдрят на двора.

— Някаква бележка?

— Не, но именно мълчанието им казва всичко.

— Божичко. — Взех стария указател в едната си ръка и тефтера с имена и телефони на Ратиган в другата. — Две почти завършени Книги на Мъртвите.

— Да, почти — отвърна Констанс. — Виж тук, тук, а също и тук.

Тя ми показа три имена на различни страници, всяко оградено с червено мастило и с нарисувано кръстче отстрани.

— Трима души — рекох. — Има ли нещо по-специално в тях?

— Да има. Че още не са умрели. Поне доколкото знам. Но са отбелязани с кръстчета, което означава какво според теб?

— Че предстои да умрат? Следващите поред?

— Да... не, нямам представа и точно това ме плаши. Виж.

Нейното собствено име, малко по-нататък, също бе оградено с червено и имаше кръстче.

— Книга на Мъртвите, плюс списък на онези, които скоро ще ги последват?

— Какво е *усещането* да я държиш в ръка?

— Студено — казах. — Ужасно студено.

Дъждът трополеше по покрива.

— Кой би искал да ти причини това, Констанс? Идват ли ти наум имена?

— По дяволите, хиляди. — Тя замълча, пресмятайки. — Ще повярваш ли, че излизат към деветстотин? Плюс-минус десетина.

— Толкова много заподозрени?

— Нищо не е, като ги разхвърляш на трийсет години.

— Нищо ли? — извиках аз.

— Но те стояха на опашки на плажа.

— Можела си да не ги каниш у вас.

— Когато всички крещяха името ми?

— Не е бивало да ги слушаш.

— Какво е това, баптистка проповед?

— Извинявай.

— Както и да е. — Тя глътна последното съдържание на бутилката и направи гримаса. — Ще ми помогнеш ли да открия този

кучи син, или синове, ако двете Книги на Мъртвите са изпратени от две различни откачалки?

— Не съм детектив, Констанс.

— Аз пък си мислех, че виждам тъкмо теб, качен на катедралата „Нотр Дам“^[2] във „Финикс Студиос“, заедно с Гърбушкото... Няма ли да помогнеш на мама?

— Нека преспим, да обмислим нещата.

— Никакво спане тази вечер. Дай прегръдка. Е, до скоро...

Тя се изправи с двете си Книги на Мъртвите, прекоси стаята и отвори вратата към черната нощ, където поройният дъжд и вълните разяждаха брега.

— Чакай! — извиках след нея. — Ако ще ти помагам, ще имам нужда от тях!

— Това се казва добро момче. Да се гушнем в леглото? Но без гимнастики.

— Нямах това предвид, Констанс...

[1] Forest Lawn — частен гробищен парк в Глендейл, Калифорния. — Б.пр. ↑

[2] Става дума за филма „Гърбушкото от Нотр Дам“ (1982) по романа на Виктор Юго „Парижката света Богородица“. — Бел.ред. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

В три без петнайсет сутринта, в разгара на мрачната буря, чудовищна мълния се заби точно зад бунгалото. Земята се раздра и мишките замряха в стените.

— Спасете ме! — извика Ратиган и се изправи сред завивките.

— Констанс — взрях се аз в тъмното. — На кого говориш? На себе си, на Бог, или на мен?

— На който слуша.

— Ние *всички* сме тук.

Тя се отпусна в прегръдките ми.

Телефонът звънна точно в три — часът, в който всички души умират, ако им е дошъл редът.

Вдигнах слушалката.

— Кой е с теб в леглото? — попита Маги от далечните земи, където нямаше дъждове и бури.

Хвърлих поглед към загорялото лице на Констанс, където лятната плът бе опъната над белия череп.

— Никой — отвърнах.

И това беше почти самата истина.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

В шест часа утрото сигурно беше някъде навън, но не се виждаше от плътната пелена дъжд. Мълниите още бляскаха и правеха снимки на прибоя, удрящ се в брега.

Една особено ярка освети стаята ми и аз се пресегнах към другата половина на леглото, но тя беше празна.

— Констанс!

Входната врата беше като изход към сцена, дъждът барабанеше по килима, а двете книги, голямата и малката, бяха оставени на прага, за да ги намеря.

— Констанс — извиках пак тревожно и се огледах.

Поне си е облякла роклята, мина ми през ума.

Набрах номера ѝ. Тишина.

Навялякох дъждобрана и закрачих покрай плажа, заслепяван от дъжда. Стигнах подобната ѝ на арабска крепост къща, ярко осветена отвътре и отвън.

Но никъде не се забелязваше движение.

— Констанс! — изкрещях.

Светлините не трепнаха, нито тишината.

Гигантска вълна се стовари върху пясъка.

Потърсих да видя следите ѝ, влизащи в океана.

Такива нямаше.

Слава богу, помислих си. Но от друга страна, дъждът можеше и да ги е отмил.

— Добре, както искаш — викнах.

И си отидох.

ПЕТА ГЛАВА

По-късно през деня се отправих по пътеката, виеща се сред джунгла от тропически дървета и дива азалия, с два пакета от по шест бири в ръце. Почуках на резбованата в африкански стил врата на Кръмли и изчаках. Почуках пак. Тишина. Оставих единия пакет върху изтривалката и се отдръпнах.

Мина време колкото за десетина вдишвания, после вратата се откряна, пожълтели никотинови пръсти сграбчиха пакета и го вкараха вътре. Резето щракна отново.

— Кръмли! — изкрещях и изтичах до вратата.

— Махай се — отвърна глас отвътре.

— Кръмли, аз съм, Лудият. Пусни ме да вляза.

— Няма начин — отвърна гласът на Кръмли, вече леко влажен от първата бира. — Жена ти се обади.

— По дяволите — рекох си тихо.

— Каза, че всеки път, когато те остави сам, започваш да се въргалаш в тор, по възможност в компанията на джуджета-лесбийки.

— *Не е казала* такова нещо!

— Виж, Уили, аз не съм първа младост и вече ми е минало времето за подобни изпълнения. Затова просто остави и втория пакет бира и се благодари, че имаш святна жена.

— По дяволите — изръмжах пак.

— Каза още, че ако не минеш на пост и въздържание, щяла да се прибере по-рано.

— И като нищо *ще го направи*.

— Нищо не разваля купона така както жена, прибрала се по-рано. — Чакай — той пак надигна бирата зад вратата. — Не бой се, Уилям, всичко е наред, но не ме занимавай повече.

Оставих втория пакет бира, закрепих отгоре му телефонния указател и тефтера на Ратиган и се оттеглих.

Почаках доста, преди ръката да се покаже отново. Тя опипа книгите, сякаш четеше брайлово писмо, бутна ги настрани и сграбчи

бирата. Продължих да гледам. Най-сетне вратата се отвори пак. Любопитна, ръката опипа книгите и ги придърпа вътре.

— Добре! — извиках.

Добре, помислих си. Сега, ако имам късмет, до час може и да се обади!

ШЕСТА ГЛАВА

След един час Кръмли се обади.

Но не ме нарече Уилям.

— Добре, посерко — каза, — наистина знаеш как да заробиш човека. Каква е историята с тия проклети Книги на Мъртвите?

— Защо ги наричаш така?

— Виж, аз съм роден в погребално бюро, отрасъл съм в гробище и съм съзрял в Долината на царете край Карнак — не помня в долен Египет ли беше, или в горен. Понякога нощем сънувам, че съм балсамиран. Кой *не би разпознал* една мъртвешка книга, когато му я сервират заедно с бирата?

— Добрият стар Кръмли — рекох.

— Не се бъзикай с мен. Щом затворя, се обаждам на жена ти.

— Недей!

— Защо?

— Защото... — спрях, преглътнах конвулсивно и изгърсих: — Имам нужда от теб!

— Дрън-дрън.

— Чу ли какво ти казах?

— Чух — изпъшка той. — Да те вземат мътните.

— Най-сетне. Чакай ме пред къщата на Ратиган. Около залез-слънце. Когато разни неща излизат от морето.

— Разбрах.

И той затвори, преди да успее да добавя нещо.

СЕДМА ГЛАВА

Всичко трябва да се прави нощем, там е целият номер. Не по пладне — тогава слънцето е твърде ярко, а сенките изчакват. Небето гори и нищо не смее да помръдне. В облените от светлина неща няма нищо забавно. Виж, мракът е друго нещо — тогава сенките под дърветата повдигат поли и започват безмълвно да се плъзгат. Вятърът се събужда. Листата падат. Стъпките отекуват. Гредите и дъските скърцат. От крилата на ангелите по надгробните камъни се сипе прах. Силуетите се извисяват като гарвани. А преди изгрев уличните светлини умират и градът за кратко ослепява.

Тогава започват всички добри мистерии, всяко приключение. Утрото сякаш никога няма да настъпи. Всеки е стаил дъх, за да опази тъмнината, да задържи ужаса, да прикове сенките.

Ето защо бе напълно уместно срещата ни с Кръмли да е в час, когато тъмните вълни се плискаха по още по-тъмния пясъчен бряг. Приблжихме голямата, бяла, прилична на арабски замък къща и надникнахме вътре.

Всички врати зееха широко отворени, а светлините още горяха ярко. Механичното пиано дрънкаше отново и отново мелодия на Гершуин от 30-те, която нямаше кой друг да слуша освен нас двамата с Кръмли. От Констанс ни вест, ни кост.

Отворих уста да му се извиня, задето го бях обезпокоил.

— Пий си питието и мълчи — ръгна ми една бира той. — Добре, какво според теб означава всичко това? — Той разгърна тефтера на Ратиган. — Тук, тук и ето тук.

Поне половин дузина имена бяха оградени с червено мастило, с прясно и дълбоко изрисувани кръстчета край тях.

— Констанс предположи, а също и аз, че може би собствениците на тези имена са още живи, но няма да е задълго. Ти как мислиш?

— Не мисля нищо. Това си е твое шоу. Тъкмо се бях накарал да ходя в Йосемити за уикенда, а ето че ти се появяваш като някакъв скапан режисьор, който смята, че ще подобри атмосферата на

сценария, като просто се изпикае отгоре му. Най-добре да тръгвам за Йосемити още сега, че тоя твой вид на подплашен заек, изпълнен с предчувствия, нещо ме притеснява.

— Чакай — улових го за ръката аз. — Не искаш ли поне да разбереш кои от тези имена още шават и кои вече са гушналия букета?

Грабнах книгата от ръцете му и пак му я подхвърлих обратно. Тя се отвори на страница с възголям нарисуван кръст, а шрифтът на името срещу него бе почти като от цирков афиш. Кръмли смръщи вежди, а аз го прочетох наобратно: Калифия. Кралица Калифия. Бънкър Хил. Адрес нямаше. Но имаше телефонен номер.

Кръмли не можеше да откъсне очи от него.

— Знаеш ли къде е това? — попитах.

— Естествено, че знам къде е Бънкър Хил. Роден съм на няколко пресечки оттам. Най-голямото сбирнище на мексиканци, цигани, ирландци, всякаква бяла и черна измет. Стърчащи кюнци от прозорците и тъй нататък. Помня, че се навъртах край погребалното бюро „Калахан и Ортега“, надявах се да видя истински труп. Ама че име, Калахан и Ортега. Какво по-подходящо за такова място, пълно с отрепки от Гуадалахара, повехнали танцьорки от Розарита Бийч и дъблински курви. Мамка му! — рече изведнъж той, ядосан на собствените си приказки и на това, че сам се навива да се присъедини към диренията ми. — Чуваши ли ме какви ги дрънкам?

— Чувам — казах. — Защо просто не позвъним на някои от тези оградени номера и не видим кои от тях още ходят по земята и кои са под нея?

Без да изчакам протестите му, сграбчих указателя и изтичах до ярко осветения открит басейн на Ратиган. Там, върху остъклена масичка за кафе, имаше поставен телефон, който сякаш ме подканяше. Избягвайки погледа на Кръмли, започнах да набирам.

Обади се безкрайно далечен глас, който ми събщи, че номерът е закрит.

Тогава позвъних на „Информация“, взех оттам друг номер, набрах го и задържах слушалката така, че Кръмли също да чува:

— „Калахан и Ортега“, с какво можем да ви помогнем? — произнесе плътен баритон със силен ирландски акцент. Видях Кръмли да трепва и се ухилих широко.

— „Калахан и Ортега“ — повтори гласът, вече по-силно, явно подразнен. Дълга пауза. Аз мълчах като пън. — Кой, по дяволите, е това?

Затворих преди Кръмли да успее да стигне до мен.

— Кучи син — просъска той, изгарящ от любопитство.

— Значи, казваш, роден си на две-три преки оттам?

— Четири, безсъвестно копеле такова.

— Е, и какво мислиш?

— За твоята Книга на Мъртвите ли?

— Не искаш ли и ти да опиташ някой номер? — Разгърнах отново страниците и спрях на буква Р. — О, я виж, тук има нещо по-добро дори от Кралица Калифия.

Кръмли присви късогледите си очи.

— Ратиган, Маунт Лоу. Що за Ратиган ще живее в тоя пущинак? Помня, че навремето до върха имаше железница, която караше цели тълпи на пикници.

Лицето му се засенчи от спомени.

Бучнах с показалец друго име.

— Ето ти пак Ратиган, катедралата „Света Вибиана“.

— Боже мили, кой с тази фамилия може да се подвизава пък там?

— Говориш като истински ревностен католик. — Вгледах се във вече трайно намръщената му физиономия. — Искаш ли да проверим? Аз тръгвам.

Едва бях направил три крачки, когато той изруга зад гърба ми.

— И как смяташ да стигнеш дотам, като нямаш нито кола, нито книжка?

— Ти ще ме закараш — отвърнах, без да се обръщам.

Настъпи дълга, напрегната тишина.

— Нали? — подканих го аз.

— Знаеш ли изобщо мястото, където вървеше железницата за Маунт Лоу?

— Като малък нашите често ме водеха там.

— Значи ще можеш да го намериш?

— И още как.

— Млъквай и скачай в колата — каза Кръмли, хвърляйки пакет бира на задната седалка.

Потеглихме и звуците на Гершуин скоро заглъхнаха зад гърба ни.

— Хич не си отваряй устата — предупреди ме Кръмли. — Само ми посочвай с глава наляво, надясно или направо.

ОСМА ГЛАВА

— Проклет да съм, ако знам защо изобщо правя това — измърмори Кръмли, като караше почти в насрещната лента. — Казвам, проклет да съм, ако...

— Да, чух — вметнах, наблюдавайки как подножието на планината все повече се приближава към нас.

— Знаеш ли за кого ми напомняш? — изсумтя той. — За първата ми и единствена съпруга, която винаги знаеше как да ме баламоса с нейните форми, размери и широки усмивки.

— Аз да те баламосвам?

— Само кажи, че не е така и те изхвърлям от колата. Все едно решаваш някаква кръстословица и се правиш, че не ме забелязваш, докато накрая сам не ти дръпна молива от ръката.

— Правил ли съм някога *така*, Кръмли?

— Престани, ще ме ядосаш. Следиш ли табелите? По-добре се съсредоточи върху тях. *Така*. А сега ми кажи защо изобщо си се захванал с тази дивотия.

Погледнах указателя на Ратиган в скута си.

— Тя бягаше от нещо. Според нея от Смъртта, от имената на обречените мъртъвци в тази книга. Може би някой от тях ѝ я е изпратил, като извратен подарък. А може и тя сама да е тичала *насреща* им, както правим ние, за да види кой е грешникът, осмелил се да праща надгробни речници на едно впечатлително дете-актриса.

— Ратиган не е дете — изръмжа Кръмли.

— Напротив. Нямаше да е толкова привлекателна на екрана, ако не беше съхранила у себе си невинното излъчване сред цялата тази сексуална акробатика. Уплашената в случая не е старата Ратиган, а малкото момиченце, тичащо сред мрачната холивудска гора, пълна с чудовища.

— Не ми продавай тия коледни сладкишчета. Не и на мен.

— Така ли ти звучат?

— Без коментар. Защо някое от оградените имена ще тръгне да й праща две книги, пълни с лоши спомени?

— А защо не? На младини Констанс е била близка с доста хора. Затова нищо чудно, че години по-късно не един и двама от тях я мразят. Били са отхвърлени, забравени, пренебрегнати. Тя е станала богата и известна, а те са останали да се въргалят като боклук в канавката край пътя. Или може би просто чувстват, че вече си отиват и искат като за последно да сторят мръсно на някого.

— Започваш да звучиш като мен — отбеляза Кръмли.

— Опазил ме Господ. Надявам се, че не е така. Просто искам да кажа, че...

— Не се стряскай. Никога няма да ме стигнеш, както аз няма да стигна Жул Верн. Къде, по дяволите, се намираме?

Хвърлих поглед наоколо.

— Ей, та ние сме стигнали! Това е Маунт Лоу! Точно тук навремето се движеше червеното влакче! Професор Лоу — допълних, давайки воля на смътен спомен от дълбините на съзнанието си — е човекът, измислил фотографирането от балон по време на Гражданската война.

— Това пък откъде го измисли? — вдигна вежди Кръмли.

— Просто се сетих — отвърнах неуверено.

— Пълен си с безполезна информация.

— Защо да е безполезна — засегнах се аз. — Нали се намираме в подножието на Маунт Лоу. А възвишението, заедно с живописното влакче и всичко останало, е било кръстено на професора.

— Да, да, добре.

— Той се досетил, че вражеските позиции могат да се оглеждат и снимат от балон, пълен с горещ въздух. Северът е спечелил войната именно заради нововъведения като това и като железницата, например.

— Ако си свършил вече, слизай от колата и да поемаме нагоре.

Надзърнах през стъклото към дългата, обрасла с буренак пътека, която се губеше зад завоя сред сгъстяващите се вечерни сенки.

Затворих очи и рекох:

— До върха има пет километра. Сигурен ли си, че искаш да вървим пеша?

Кръмли хвърли свиреп поглед към билото, качи се обратно в колата и захлопна вратата.

— По дяволите, не. Но я си представи, че някъде свърнем извън коловозите — като нищо ще се пребием из тия чукари.

— Винаги има такъв шанс. Нека първо поразгледаме отблизо. Той даде още напред, спря колата и угаси мотора. После излезе, пообиколи наоколо и разрита малко пръст и треволяк.

— Алилуя! — възкликна най-сетне. — Ето ги релсите! Не са си направили труда да ги махнат, само леко са ги зарили.

— Виждаш ли? — казах.

С почервеняло лице Кръмли се тръшна обратно на седалката.

— Добре, умнико — ето, че сега не ще да запали.

— Завърти докрай ключа, де.

— Мамка му — натисна злобно газта той. Гумите изсвириха. — Гъзове проклети!

И ние поехме нагоре.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Около нас цареше мъртвило по две причини. Първо, сухият сезон бе дошъл рано тази година и бе изгорил буренака, превръщайки го в съсухрена слама. В бързо падащия сумрак целият склон до върха имаше цвета на опърлена от слънцето пшеница. Докато минавахме през него, под гумите се чуваше пращане. Второ, преди около две седмици някой бе хвърлил кибритена клечка и цялото подножие бе избухнало в пламъци. Толкова красиви, че дори вестниците и телевизионните новини ги бяха отразили подобаващо. Но сега огънят вече бе изчезнал, оставяйки след себе си само мъртви въглени и пепел. Докато напредвахме по лека по плещите на Маунт Лоу, около нас се разнасяше миризмата на угаснало огнище.

— Добре, че не можеш да погледнеш от моята страна — обади се по едно време Кръмли. — Има поне тристаметрова пропаст.

Вкопчих се в коленете си.

— Всъщност, може да е и само двеста и петдесетметрова — поправи се той.

Затворих очи и изрецитирах иззад стиснатите си клепачи:

— Железницата на Маунт Лоу е била отчасти електрическа, отчасти теглена от стоманени въжета.

— Е, и — попита Кръмли с доза любопитство.

Аз пуснах коленете си.

— За първи път е открита на Четвърти юли 1893 г., с безплатни сладкиши, сладолед и хиляди посетители. Духовият оркестър на Пасадена свирел националния химн, но предвид навлизането в облаците прехвърлил на „По-близо до теб, Господи“, което трогнало пътниците до сълзи. А когато стигнали още по-високо, решили да подкарат „Нагоре, винаги нагоре“. След тях, в три вагона, се качил лосанджелиският симфоничен оркестър — цигулките в първия, медните инструменти във втория, а в третия — ударните и дървените духови. В суматохата забравили диригента с палката му. По-късно през деня към тях се присъединил и мормонският религиозен хор от Солт

Лейк Сити. Пак в три вагона — в един сопраните, във втори баритоните, а в трети — басовете. Те пеели „Напред, воини християнски“, което изглеждало много подходящо, докато изчезвали в мъглата. Вестниците писали, че цели километри син, червен и бял плат отишли за знамената, украсяващи железницата. Когато честването най-сетне приключило, някаква полуистерична жена, обожателка на професор Лоу и неговото дело, както и на хотелите и кръчмите покрай линията, изрекла фразата: „Хвалете Бог, благата земни сътворил и професор Лоу, туй чудно влакче ни дарил“, от което всички отново се просълзили.

— Да ме вземат мътните — подхвърли Кръмли, а аз продължих да бърборя:

— Градските трамвайни линии на Лос Анджелис стигали до Маунт Лоу, фермата за щрауси в Пасадена, зоологическата градина, мисията „Сейнт Гейбриъл“, Монровия, ранчото на Болдуин и Уитиър.

Кръмли тихо изруга и продължи да кара безмълвно.

Възприех това като намек и попитах:

— Дали остава още много?

— Отвори си очите.

Така и направих.

— Я, ние май сме стигнали.

Така си и беше. Защото пред нас се виждаха развалините на старата станция, а малко по-нататък стърчаха черните подпори на овъгления павилион.

Излязох бавно и застанах до Кръмли, обгръщайки с поглед притихналата шир, простираща се чак до морето.

— И Кортес не е виждал по-хубава гледка — подметна той. — Да се чуди човек защо не са ги построили отново.

— Политика.

— Да, както винаги. Но как, по дяволите, да открием някой на име Ратиган на подобно място?

— *Виж ето там!*

На трийсетина метра от нас, скрита зад група дървета, стоеше малка къща, полузарита в земята. Огънят я беше пощадил, но времето и дъждовете бяха олющили боята и очукали покрива ѝ.

— Бас държа, че вътре има труп — каза Кръмли, докато я приближавахме.

— Естествено, защо иначе ще идваме?

— Ти влез да провериш. Аз ще те чакам тук и ще се псувам, задето не взех повече пиене.

— Голям си детектив, няма що. — Отидох предпазливо до входа и доста време се борих с вратата, докато накрая тя поддаде с протяжно скърцане и се отвори. За миг отскочих уплашено назад, после надникнах вътре.

— Кръмли — казах най-сетне.

— Да? — попита той отдалеч.

— Ела да видиш.

— Какво, труп ли?

— Не, нещо още *по-добро* — рекох благоговейно.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Пред нас се простираше лабиринт от вестници. Не, не лабиринт — същинска катакомба, с тесни проходи между връзки от стари броеве на „Ню Йорк Таймс“, „Чикаго Трибюн“, „Сиатъл Нюз“ и „Детройт Фрий Прес“. Издигащи се на един човешки бой височина отдясно и на почти толкова отляво, с пътечка по средата, по която можеше да се промъкнеш, озъртайки се боязливо за убийствени свлачища.

— Майко мила — отрони се от устните ми.

Кръмли само изсумтя невярващо зад гърба ми. Тук сигурно имаше десетки, ако не и стотици хиляди броеве от седмичници и ежедневници, грамади от хартия, които образуваха плътни стени, губещи се нейде из дълбините на помещението.

Видът им предизвика у мен усещане, каквото вероятно е изпитал лорд Карнарвън, отваряйки гробницата на Тутанкамон през 1922 година. Всички тези стари заглавия, тези купища от некролози, водещи до какво? До още и още купища, наредени зад тях. Кръмли и аз запристъпвахме плахо — мястото едва стигаше колкото да се промъкнат задниците и коремите ни.

— Представи си само ако стане *някое* земетресение — прошепнах тихо.

— Ставало е! — долетя глас някъде от недрата на печатния тунел, далечен стон на мумия. — Здравата ги разклати. Едва не ме направи на палачинка.

— Кой е там? — извиках. — Къде *си* се скрил, по дяволите?

— Местенцето си го бива, а? — проскърца доволно гласът на обитателя. — Сам си го направих! Извънредни сутрешни издания, последни вечерни, специални спортни, неделни илюстрирани — има всичко, каквото се сетите! Четирийсет години! Истинска мемориална библиотека на новинарските заглавия. Вървете, не спирайте! На завоя вляво. Не бойте се, ще ме откриете!

— Хайде, движи се — изпъшка Кръмли. — Все някъде трябва да има място с повече въздух!

— Именно, именно! — потвърди гласът. — Вече сте близо. Само дръжте вляво и недейте да пушите! Тук е адски пожароопасно, прочетете заглавните страници: „Хитлер взема властта“, „Мусолини прави Етиопия на подпалки“, „Рузвелт е мъртъв“, „Чърчил спуска Желязната завеса“. Чудничко, а?

Заобиколихме и последния ъгъл от сплескана под тежестта си хартия и стигнахме до тясно свободно пространство.

В дъното му имаше армейска кушетка, а върху нея — нещо дълго и увито, подобно на говежда пастърма или на мумия, изпаднала от саркофага си. Носеше се силна миризма. Не мъртвешка, мина ми през ума, но положително не и жива.

Доближих бавно ложето, докато Кръмли ме следваше по петите. Сега ароматът ми стана по-понятен. Не на смърт, но на велика и необятна мръсотия.

Вързопът се размърда, парцали от древни одеяла се разместиха като тинеста ципа над кални плитчини, разкривайки бледо лице. Между съсухрените клепачи проблесна слаба искрица светлина.

— Извинете ме, задето не ставам — промълви сбръчканата уста, — но скъпият мосю от Армантиер не се е вдигал вече четирийсет години. — Той нададе кудкудякащ смях, който едва не го уби и се задави в кашлица.

— Добре съм, добре — изрече най-сетне и отпусна глава назад. — Къде се губите досега?

— Как къде...

— Очаквах ви! — каза мумията. — Коя година сме сега? 1932? 1946? 1950?

— Топло, продължавай.

— Да не би да е 1960?

— Улучи — каза Кръмли.

— Видяхте ли, не съм съвсем изкукал. — Черната дупка на устата му потрепери. — Носите ли ми нещо за хапване?

— За хапване?

— Не, сигурно не. Едно хлапе ми мъкне храна, вкарва я по малко, за да не събори тия планини от драсканици. Само леко да ги бутнеш и всичко ще се сгромоляса. Май не е с вас, а?

Ние се озърнахме и поклатихме глави.

— Е, как ви се струва моята бърлога?

— Истински храм на печатното слово — отвърна Кръмли.

— Дяволски вярно — ухили се Рамзес II. — Започнах през 1925 година и после просто не можех да спра. Грабех и складирах. Всичко тръгна от един ден, когато забравих да изхвърля сутрешните си вестници. Докато се усетя, се бяха насъбрали за цяла седмица — „Трибюн“, „Таймс“, „Дейли Нюз“. Това там от дясната ви страна е 1939 година. До нея е 1940, а една купчина по-нататък — 1941. Като в аптека!

— А какво става, ако ви дотрябва конкретна дата, а тя е на метър и половина дълбочина? — попитах.

— Не ме притеснява. Кажете някоя дата.

— Девети април 1937 — изгърколи се от езика ми.

— Защо пък точно *тази*? — намеси се Кръмли.

— Остави момчето на мира — долетя съскане изпод парцалите. — Джийн Харлоу, починала на двайсет и шестгодишна възраст. Уремично отравяне. Поклонение на следващия ден. На погребалния обред пее дуетът Нелсън Еди и Джанет Макдоналд.

— Не може да бъде! — възкликнах.

— Впечатляващо, а? Дай още една!

— Трети май 1942 — изстрелях аз.

— Загива Карол Ломбард. Самолетна катастрофа. Кларк Гейбъл плаче.

Кръмли се извърна към мен.

— Ти май *си много* в час със смъртните дати на филмовите звезди.

— Не закачай хлапето — сръза го отново гробовният глас. — И тъй, какво ви води насам?

— Дойдохме... — започна Кръмли.

— Цялата работа е там, че... — обадох се и аз.

— Недейте — старецът вдигна вихрушка от прашни мисли. — Вие сте просто *продължение*!

— Продължение?

— Последният път, когато някой се качи на Маунт Лоу, търсейки място, откъдето да се хвърли, не му стигна куражът и той се върна обратно долу. Там го блъсна кола и му дойде акълът в главата. Но инак тук не е стъпвал човешки крак от... днес на обяд!

— Днес на обяд?!

— Че защо не? Какво лошо има да навестиш един немощен старец, потънал в прах, на който не му се е отварял парашутът от 32-ра година насам? Да, някой *дойде* само преди часове и ме повика през тези тунели от лоши новини. Помните ли приказката за вълшебното гърне с каша? Казваш му: „Гърненце, дай“ и то започва. Момчето му казало, но забравило думата за спиране. И така проклетата каша заляла целия град. Хората трябвало да си проправят с ядене път от врата до врата. Е, аз имам не каша, а новини. Та докъде бях стигнал?

— Как някой те повикал.

— А, да, от коридора между „Лондон Таймс“ и „Фигаро“. Една жена, ревеше като магарица. Чак си подмокрих гащите като я чух. Заплаши да ми събори купчините. Само веднъж да ги бутна, вика, и ще тръгнат като домино. Проклетата печатна архитектура ще те смаже!

— Бих предположил, че земетресенията...

— Не е като да е нямало. Поразбъркаха ми „Наводненията на река Яндзъ продължават“ и „Дучето завоюва“, но се оправих. Дори и след голямото, от 32-ра. Но тази побесняла жена ме обвини във всички земни грехове и поиска конкретни вестници от конкретни години. Казах ѝ на кои редове да ги търси, обикновено държа специалните новини по-отгоре. Чух я как ровичка, а от псувните ѝ на някой каруцар щяха да му пламнат ушите! А после тресна вратата и се омете. Нямаше кола, трябва да е дошла пеш. На вас разчитам да ми кажете коя е. Някакви предположения?

— Идея си нямам — отвърнах потресен.

— Виждате ли онова бюро там, дето е заринато с боклуци? Разчистете ги и вижте какво има отдолу.

Отидох до бюрото. Под купчина от паяжини, прахоляк и нещо, подобно на птичи изпражнения, намерих дващестина овехтели покани. Вдигнах една и зачетох:

„Кларънс Ратиган и...“

— Давай нататък! — излая старият човек.

— „Констанс Ратиган — продължих невярващ на очите си — имат честта да ви поканят на сватбеното си тържество на връх Маунт Лоу, на 10 юни 1932 г., в три часа следобед. Осигурен превоз и шампанско“.

— Сега светна ли ти под шапката? — попита Кларънс Ратиган.

— Чакай малко — вдигнах поглед аз. — Кларънс Ратиган и Констанс Ратиган. Тук не трябва ли да пише моминското име на Констанс?

— Понамирисва ти на кръвосмешение, а?

— Най-малкото е странно.

— Защото нищо не разбираш — прошумоляха устните. — Констанс накара мен да се прекръстя! Преди се казвах Овърхолт. Тя каза, че по-скоро би пукнала, отколкото да се откаже от първокласната си фамилия в замяна на някакво просташко име.

— Значи си минал и през кръщение преди брачната церемония?

— Никога не го бях правил, но накрая да. Епископалният дякон в Холивуд реши, че съм се побъркал. Опитвал ли си се някога да спориш с Констанс?

— Аз, не...

— Все едно да спориш със стената! Пееше ми една песничка, „Обичай ме или ме остави“. Мелодията ми харесваше. Та без много да му мисля, отидох в църквата, там ме миропомазаха надве-натри и готово. Първият глупак в Америка, изгорил акта си за раждане.

— Не може да бъде — промълвих.

— *Може*, и още как. Какво толкова си зяпнал?

— Теб.

— Да, знам — рече старецът. — Не изглеждам пръв красавец. И тогава не бях. Виждаш ли онази месингова дръжка върху поканите? От мотрисата на Маунт Лоу е. На Ратиган ѝ харесваше как я въртя. Бях обикновен ватман, за бога! Да ви се намира случайно бира? — изтърси той неочаквано.

Преглътнах конвулсивно.

— Казваш, че си първият мъж на Ратиган, а после питаш за бира просто ей така?

— Не твърдя, че съм бил първият, просто някой от всичките. Та какво стана с бирата? — той примлясна с устни.

Кръмли въздъхна и бръкна в джобовете си.

— Ето ти бира и шоколадови бонбони.

— О, чудесно! — старецът изплези език и аз поставих върху него един бонбон, подобно на нафора. — Жени и шоколад! Не мога да живея без тях! — После приседна, за да вземе бирата.

— Е, какво за Ратиган? — подканих го аз.

— А, да. Сватбата. Тя се возеше на мотрисата и щурееше по климата и природата, сякаш че бяха мое дело. После ми предложи брак и след като мина меденият месец, една нощ откри, че всъщност нямам нищо общо с климата и ледените висулки, набързо охладня и изчезна. Тялото ми никога вече не беше същото. — Той леко потрепери.

— И това е всичко?

— Какво значи *всичко*? На *теб* някога да ти е подмятала топките?

— Почти — прошепнах аз. После извадих тефтера с телефоните й. — Ето какво ни насочи към теб.

Той се взря в името си, оградено с червено мастило и замислено отпи глътка бира.

— Защо някой ще ви праща тук? Чакай! Ти да не се занимаваш с *писане*?

— Нещо такова.

— Ами *разбира се!* Откога я познаваш?

— От няколко години.

— Една година с Ратиган е като хиляда и една нощ. После не знаеш на кой свят си. По дяволите, синко, готов съм да се обзаложа, че ми оградила името, защото иска да напишеш автобиографията й. Като започнеш с мен, верния стар глупак.

— Не мисля — рекох.

— Да те е карала да си водиш бележки?

— Никога.

— Всъщност, би било страхотно. Кой би могъл да напише нещо по-диво и необуздано от книга за Констанс Ратиган? Истински бестселър! Лягаш си с нея и ставаш със сребърна лъжица в уста! Тичай веднага да търсиш издател! А аз ще ти разкривам интимни тайни срещу процент от печалбата. Разбрахме ли се?

— Процент, казваш.

— Дай сега още един бонбон и още бира. И искаш ли да узнаеш и други щуротии?

Аз кимнах.

— Виж тогава на съседната маса, в щайгата от портокали. Там има списък на поканените за сватбата.

Отидох и започнах да ровя сред купищата стари сметки, докато не попаднах на лист качествена хартия. Междувременно той заговори

ОТНОВО:

— Знаеш ли откъде идва името Калифорния?

— В смисъл...?

— Откъде произлиза. Навремето, през 1509 г., когато испанците напредвали на север от Мексико, те носели със себе си книги. В една от тях, отпечатана в родината им, се разправяло за кралица на амазонките, управлявала земя на мляко и мед. Кралица Калифия. А самата земя се наричала Калифорния. Испанците огледали тази долина тук, вкусили от млякото и меда и нарекли всичко наоколо...

— Калифорния?

— Да. А сега виж списъка на гостите.

Вдигнах го към очите си и начаса възкликнах:

— Боже мой! Калифия! Жената, на която пробвахме да се обадим днес! Къде е тя сега?

— Същото искаше да знае и Ратиган. Калифия е тази, която ѝ предрекла нашия брак, но не и злощастния му край. Заради нея тя се вкопчи в мен с мъртва хватка и напълни къщата ми с отрепки и с евтино шампанско — всичко заради Калифия. А днес идва тук и ми крещи през тунела: „Къде по дяволите е тя? *Ти* би трябвало да знаеш!“ Не, изкрещях ѝ в отговор, не съм ти крив аз. Калифия съсипа и двама ни. Затова върви, Констанс! Намери я и я убий, а после я убий отново!

Мумията се отпусна изтощено върху ложето си.

— Казал си ѝ *всичко* това? — попитах. — Днес по обяд?

— Нещо от този род — въздъхна старецът. — Настървих я на кръв. Надявам се да открие онази проклета астроложка и да я... — Гласът му заглъхна. — Още бонбони?

Сложих един върху езика му. Той примлясна и заговори отново.

— Като гледате това жалко безгръбначно пред очите си няма да повярвате, но аз имам в банката над половин милион. Идете и проверете. Купувах акции на Уол Стрийт — не мъртви, но спящи — от 41-ва насам. Още от времето на Хирошима, на ядрените опити, на Никсън... Акции на „Ай Би Ем“, на „Бел“. Сега имам това чудесно имение с всички удобства и с гледка съм Лос Анджелис, а от супермаркета в Глендейл срещу щедър бакшиш ми пращат едно момче с консерви мляно говеждо, боб и бутилирана вода! Какво повече да искаш от живота! Е, приключихте ли вече да чоплите из миналото ми?

— Почти.

— Ратиган, Ратиган — продължи старецът. — Където и да минеше, предизвикваше подсвирквания и дрезгави овации. Появяваше и се във вестниците от време на време. Най-отгоре върху купчините. Четири отдясно, шест отляво. Оставяше лепкава диря след себе си, като охлюв. А сега е тръгнала да я чисти.

— Видя ли я с очите си?

— Не беше необходимо. Тоя крясък може да разцепи Румпелстилтски^[1] и да го зашие отново.

— И искаше само адреса на Калифия, така ли?

— И вестниците! Да се задави с тях дано. Хората се разведат веднъж и край, а от нея няма мира.

— Мога ли да задържа това? — вдигнах аз поканата.

— Вземи десет, ако искаш. Единствените, които се отзоваха, бяха нейните момчета носни кърпички. Тя ги използваше и после ги захвърляше през рамо. Казваше, че винаги може да си поръча още. Така че взимай покани, вестници, каквото искаш. Как каза, че ти беше името?

— Не съм го казвал.

— И слава богу — изпъшка Кларънс Ратиган — А сега вълн!

Кръмли и аз се заизнизвахме предпазливо по тесните, виещи се проходи. Пътюм си взехме вестници от осем различни купчини. Тъкмо бяхме стигнали входната врата, когато насреща ни се изпречи хлапе, помъкнало пълен кашон.

— Какво носиш там? — попитах.

— Продукти.

— Най-вече пиячка, предполагам?

— Продукти — повтори хлапето. — Той вътре ли е?

— И не се връщайте повече! — долетя гласът на Тутанкамон от недрата на печатната катакомба. — Няма да ме заварите тук!

— Явно да — отвърна си хлапето само, леко пребледняло.

— Три пожара и едно земетресение! И още предстоят! Помнете ми думата! — гласът на мумията заглъхна.

Кашонът явно не беше лек и аз отстъпих встрани.

— Заповядай, теренът е на твое разположение.

— Не мърдайте и не дишайте — каза хлапето и прекрачи прага.

С Кръмли стояхме без да мърдаме и да дишаме, докато то не се изгуби от погледите ни.

[1] Герой от приказките на Братя Грим, станал популярен в киното, музиката и комиксите. — Бел.ред. ↑

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Карайки към подножието, Кръмли успяваше да взема завой след завой с таратайката си без да ни стоварва в пропастта. По пътя в гърлото ми сякаш заседна буца.

— Не казвай нищо — изгледа ме крадешком той. — Не искам да чувам.

Преглътнах с мъка.

— Три пожара и едно земетресение. И още предстоят!

— Е, сега вече го прекали! — Кръмли наби спирачките. — Нали ти казах да си траеш. Естествено, че ни предстои бедствие — Ратиган! Тя ще разкаже играта на всички ни! Слизай сега и върви пеш!

— Страх ме е от височини.

— Добре, тогава си затваряй устата!

Продължихме надолу под двацет хиляди левги тишина. Вече в града, сред уличния трафик, аз започнах да преглеждам вестниците един след друг.

— Да пукна, ако знам защо ни накара да ги вземем — казах.

— Защо, какво пише?

— Нищо. Дупка. Пълно капо.

— Дай да видя — дръпна ги от ръката ми той, хвърляйки по едно око към пътя. Навън започваше да вали. — „Емили Стар, починала на двацет и пет“ — прочете.

— Внимавай! — извиках, когато насмалко не се качихме на бордюра.

Той разгърна друг вестник.

— „Корин Кели се развежда с Фон Щернберг“.

Метна го зад себе си и взе следващия.

— „Ребека Стандиш в болница. Състоянието ѝ се влошава“.

И този полетя зад гърба му, а аз му подадох още един.

— „Женевиер Карлос се омъжва за сина на Голдуин“. Е, и какво?

Накрая всички вестници се озоваха на задната седалка.

— Той каза, че не бил съвсем изкукал. Какво мислиш?

— Явно пропускаме нещо — отвърнах, преглеждайки страниците. — Не би ги пазил просто ей така.

— Защо не? Откачалки колкото щеш, събират какви ли не боклуци.

— Но защо Констанс ще... — Аз млъкнах. — Я чакай малко.

— Чакам — Кръмли стисна кормилото.

— Вътре, на светската страница. Голяма снимка. Констанс, двайсет години по-млада, заедно с оня тип там горе, мумията. Той също е по-млад, дори има месо по костите и не изглежда зле. От едната им страна е Марти Кърбс, помощник на режисьора Луис Б. Майер, а от другата — Карлота Калифия, известен астролог!

— Която посъветвала Констанс да се омъжи горе на Маунт Лоу. Астроложката предсказва и нашето момиче се хвърля смело. Намери сега страницата с некролозите.

— С некро...?

— Намери я! Какво виждаш?

— Мили боже! Дневният хороскоп, съставен от Кралица Калифия!

— А прогнозата? Умерена? Благоприятна? Добър ден да засадиш градина или да се омъжиш за лапнишаран? Чети, де!

— „Щастлив ден, щастлива седмица. Приемайте всякакви предложения, малки и големи“. Е, и сега какво?

— *Трябва* да открием Калифия.

— Защо?

— Не забравяй, и нейното име също е оградено. Може да нямаме много време, преди да я сполети беда. Какво според теб означава червеното кръстче, ако не смърт и погребение?

— Да — рекох аз, — но ето че господин Тутанкамон още не е гушнал китката, а и неговото име е оградено и с кръстче.

— Но чувства, че някой скоро ще му разкаже играта.

— Кой, Констанс? Тази малка креслива сврака?

— Добре де, старецът е жив. Но това не значи, че Калифия е в безопасност. Той не ни каза много, затова не пречи да проверим какво знае тя. Трябва ни само адресът.

— *Адресът*, казваш. Ей — плесна се той по челото и рязко спря до тротоара. — Как не ни е дошло наум досега — нито на нас, нито на

Констанс. Разбира се, че има откъде да го научим. От „Жълтите страници“! Ама че сме глупаци!

Кръмли прекоси улицата, влезе в една телефонна кабина и запрелиства опърпания брой на „Жълти страници“. Откъсна един лист и бързо се върна в колата.

— Номерът е стар, не ни върши работа. Но адресът може да е верен.

Той ръгна листа в лицето ми и аз прочетох: „КРАЛИЦА КАЛИФИЯ. *Хиромантия. Френология. Астрология. Египетска некрология. Животът ви е в моите ръце. Заповядайте.*“

Следваше местонахождението на повелителката на звездите.

— Е — каза Кръмли, зачервен като рак. — Констанс ни насочи към египетското изкопаемо, а изкопаемото ни назова пророчицата, която пък ги е сватосала!

— Още не сме сигурни, че е така!

— Не сме сигурни, друг път. Още сега отиваме да проверим.

Той включи на скорост и ние потеглихме бързо, за да проверим.

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

Скоро стигнахме до Центъра за ясновидски изследвания на Кралица Калифия, в самото сърце на Бънкър Хил. Кръмли го изгледа неприязнено, но аз го сръчках и му посочих една табела на отсрещната страна, която начаса разведри челото му: ПОГРЕБАЛНО БЮРО КАЛАХАН И ОРТЕГА.

— Сякаш се връщам в детските дни — изрече унесено.

Колата спря и аз излязох навън.

— Хайде, идваш ли? — подканих го.

Той обаче продължаваше да зяпа през предното стъкло, с ръце на кормилото, сякаш още се движехме.

— Как така — произнесе накрая — изобщо се вързах да се захвана с това?

— Идваш, или не? *Нужен си ми.*

— Добре, стига си опявал.

След стръмните стълби, по средата на напуканата циментова пътека, той се спря, огледа голямата, бяла къща, подобна на разнебитена клетка за птици и каза:

— Прилича на пекарна, където се пекат курабийки за лош късмет.

Продължихме нататък. По пътя срещнахме котка, бяла коза и един паун. Паунът разпери изпъстрената си с хиляди очи опашка, докато ни гледаше как преминаваме. Накрая стигнахме до входната врата и аз почуках, при което върху обувките ми се посипа снежна вихрушка от люспици бяла боя.

— Ако цялата къща е на тоя хал, няма да изкара дълго — отбеляза Кръмли.

Почуках втори път, малко по-силно, и отвътре се разнесе звук като от огнеупорен сейф, влачен по дъсчен под. После тежкият предмет явно подпря вътрешната страна на вратата. Вдигнах ръка отново, но нечий тънък гласец пропищя:

— Махай се!

— Искам само...

— Махай се!

— Пет минути, не повече — замолих аз. — Три, две, една, за бога! Имам нужда от помощта ти.

— Не — извиси се гласът. — Аз имам *нужда* от помощ.

Съзнанието ми се завъртя като филмова лента и се върна към мумията. И аз повторих казаното от него:

— Знаеш ли откъде идва името Калифорния?

Тишина. А после пискливият глас произнесе почти шепнешком:

— Проклятие!

Три резета щракнаха едно след друго.

— Никой не знае това за Калифорния. *Никой*.

Вратата се откряна няколко пръста.

— Добре, дай — рече гласът.

Отвътре се подаде ръка, подобна на голяма, пухкава морска звезда.

— Сложи я тук!

Аз сложих ръка в нейната.

— Обърни с дланта нагоре.

Пръстите ѝ ме сграбчиха.

— Спокойствие.

После започнаха да ме масажират, следвайки очертанятията на гънките.

— Не може да бъде — прошепна тя.

Още мълчаливи движения, докато опипваше възглавничките в основата на пръстите ми.

— Но *е* истина — въздъхна.

А после:

— Ти помниш мига на раждането си!

— Откъде може да знаеш *това*?

— Трябва да си седми син на седми син!

— Не — отвърнах. — Сам съм, нямам братя.

— Боже мой — ръката ѝ подскочи в моята. — Ти ще живееш вечно!

— Никой не живее вечно.

— Но *ти* — да. Не тялото ти. А онова, което *правиш*. С какво се занимаваш?

— Мислех, че животът ми е в твоите ръце.

Тя изпусна хриплив смях.

— Какво, да не си актьор? Или извънбрачен син на Шекспир?

— Той не е имал синове.

— На Мелвил тогава. Копеленцето на Херман Мелвил.

— Де да бях.

— Истина ти казвам.

Масивният предмет отвъд се помести с неохотно скърцане и вратата се отвори широко.

Видях огромна жена, загърната в огромна пурпурна кралска роба, да се отдалечава към дъното на стаята върху метален трон на колелца по застлания с вехто дюшеме под. Тя спря до маса, на която се виждаше не една, а цели четири кристални топки, искрящи под светлината на настолна лампа със стъклен абажур в зелено и кехлибарено. Кралица Калифия, астролог, хиромант, френолог, виждащ миналото и бъдещето, тънеше в гънките на своите сто и шейсет килограма плът, от която очите ѝ пронизваха като рентгенови лъчи. Отзад, в сенките, се виждаха очертанията на масивен стоманен сейф.

— Впрочем, не хапя — рече.

Пристъпих навътре, а Кръмли ме последва.

— Но оставете вратата отворена — добави тя.

Чух как паунът на двора изпищя и се осмелих да протегна и другата си ръка.

Кралица Калифия отскочи назад като опарена.

— Познаваш ли Грийн, романиста? Греъм Грийн?

Аз кимнах.

— Той е писал за един свещеник, който загубил вярата си. А после станал свидетел на чудо, предизвикано от него самия. Шокът от възродилата се вяра бил толкова силен, че едва не го убил.

— Е, и?

— Божичко. — Тя продължи да се вторачва в ръката ми така, сякаш последната бе откъсната от тялото ми.

— Да не би и на теб да ти се случва същото? — попитах. — Както на свещеника?

— Не може да бъде!

— Изгубила си вярата си, способността да изцеляваш?

— Да — промълви тя.

— И сега, точно в този момент, тя се връща?

— По дяволите, да!

Дръпнах ръка и я долепих до гърдите си, за да я скрия.

— Как се досети за онова преди малко? — рекох.

— Не съм се досещала. То само ми изкара ангелите.

Очите ѝ се плъзнаха към вестника и поканата под мишницата ми.

— А, ходили сте горе да го видите.

— Сега вече погледна, не е честно.

Репликата ми предизвика полуусмивка и ехидно сумтене.

— Хората просто рикошират от него и се озовават тук.

— Но не достатъчно често, струва ми се. Може ли да седна някъде? Ще падна, ако не го направя.

Тя ми посочи с глава към един стол на безопасното разстояние от два-три метра. Отпуснах се в него, а Кръмли, игнориран, остана да стърчи с кисела физиономия.

— Та да си дойдем на думата — продължих. — Старият Ратиган няма много посетители. Малцина изобщо знаят, че е жив там горе, на Маунт Лоу. Но въпреки това днес някой му е бил на гости и здравата му е покрещял.

— А, значи му е крещяла, така ли? — Камарата от плът почти се разтопи в спомени. — На негово място хич нямаше и да я *пусна*.

— Не съм казал, че е била жена.

— Винаги е било грешка — каза Кралица Калифия, поглеждайки към кристалните си топки — да се гледа бъдещето, а още повече — да се *казва* на хората. Аз давам намеци, а не факти. Не съветвам кои акции да се купят, от кой храст ще изскочи заек и от кой не. Виж, диети — да. Продавам витамини, китайски корени, но не и дълголетие.

— Но току-що постъпи иначе.

— Ти си различен — приведе се тя и колелцата на стола ѝ жалостиво изскърцаха. — Бъдещето лежи пред теб. Никога не съм виждала по-ясно бъдеще. Но си в ужасна опасност. През цялото време виждам, че трябва да го изживееш, но някой може да го унищожи. Затова внимавай!

За момент тя замълча, затвори очи, а после попита:

— Неин приятел ли си? Знаеш кого имам предвид.

— И да, и не — отвърнах.

— Всички казват така. Тя е едновременно бяла и черна, като дива котка.

— За кого говорим?

— Не е нужно да споменаваме имена. Преди час беше тук. Но аз не я пуснах.

Погледнах към Кръмли.

— Ние сме по петите ѝ, скоро ще я настигнем.

— Недейте — каза Калифия. — Така крещеше, че се уплаших да не би да има нож. „Никога няма да ти простя,“ каза. „Ти ни даде грешни пътни карти, заблуди ни, така че да се изгубим, вместо да се намерим. Да се пържиш в ада дано!“ А после я чух да си тръгва. Няма да мигна тази нощ.

— А не спомена ли — дано въпросът не ти се стори глупав — къде отива след това?

— Защо да е глупав? — възрази Калифия. — След като първо е навестила онзи стар глупак на Маунт Лоу, когото заряза още след медения месец, а после и мен, която я насочих към него, бих казала, че следващата логична спирка е нещастното попче, което извърши церемонията. Тя иска да ни навърже всичките, да ни докара до ръба!

— Не би сторила подобно нещо.

— Откъде знаеш? Колко жени си имал през живота си?

Помислих и накрая овчедушно отвърнах:

— Една.

Кралица Калифия попи лице с носна кърпа, достатъчно голяма, за да покрие половината ѝ гръд, възвърна самообладанието си и бавно се придвижи насреща ми, подбутвайки стола си с леки движения на обутите си в невероятно малки обувки крака. Останах поразен колко миниатюрни изглеждаха те в сравнение с необятната планина над тях и с кръглото като луна лице, което увенчаваше всичко. Сякаш видях призрака на Констанс, удавен под цялата тази маса. Кралица Калифия затвори очи.

— Тя те използва. Обичаш ли я?

— *Може би малко.*

— Не си сваляй дрехите от гърба и дръж мотора включен. Искала ли е да ѝ направиш дете?

— Не го е казвала с думи.

— Тя не сее думи, а мъртвородени копелета. Окучвала е чудовища из целия Лос Анджелис, като започнеш от Холивуд и стигнеш до другия му край. Легнеш ли с нея, изгори леглото, пръсни пепелта и повикай свещеник.

— Кой свещеник, откъде?

— Аз ще те свържа. Но относно... — тя се запъна, отказвайки да изплюе името. — Нашата приятелка. Тя винаги върти номера, а един от любимите ѝ е да хвърля мъжете в паника. Един час с нея е достатъчен, за да пощурят. Нали знаеш как се играе „Не се сърди човече“? Хоп, ударих те, *излиза*ш от играта, извинявай!

— Но тя *има* нужда от мен!

— Не. Тя се храни от мръсотията. Блажени са порочните, за които порокът е като хляб насъщен. Ще схруска костите ти за закуска. Бога ми, ако беше тук, щях да я прегазя със стола си. Такива като нея са докарали Рим до руини. Както и да е — добави. — Дай пак да видя ръката ти. — Столът изскърца и туловището ѝ заплашително се приближи към мен.

— Ще се отречеш ли от онова, което видя там?

— Не. Аз мога само да казвам нещата, които ми се разкриват. Ще имаш и друг живот след този! Скъсай вестника. Изгори сватбената покана. Напусни града. Кажи ѝ да върви в ада, но ѝ го кажи по телефона, с междуградски разговор. А сега въл!

— Къде да отида оттук?

— Прости ми, боже. — Тя затвори очи и прошепна: — Виж на поканата.

Вдигнах я към очите си и се втрещих. „Службата ще се извърши от отец Шеймъс Брайън Джоузеф Ратиган, катедра на «Света Вибиана», Лос Анджелис“.

— Кажи му, че сестричката му е тръгнала по нечестив път, затова да тича за светена вода. А сега марш! Имам много работа за вършене.

— Като например?

— Да повърна — каза тя.

Стиснах поканата с името на отец Ратиган в потната си длан, изправих се и се блъснах в Кръмли.

— *Ти* пък кой си — попита Калифия, най-сетне забелязала неотлъчната ми сянка.

— Мислех, че знаеш — сопна се той.

Излязохме навън и затворихме вратата. Зад гърба ни, цялата къща сякаш се помести от теглото на обитателката си.

— Кажете й — извика Калифия — никога повече да не се връща.

Погледнах Кръмли.

— Тя май пропусна да *ти* каже бъдещето.

— Благодаря на бога за малките неща — бе отговорът му.

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Минахме обратно по циментовата пътека и стръмните стъпала и вече на тротоара, под бледата лунна светлина, той се взря в лицето ми.

— Защо изглеждаш като подгонен пес?

— Току-що станах религиозен!

— Я вземи се стегни!

Влязох в колата, а по гърба ми лазеха мравки.

— Накъде? — попита Кръмли.

— Катедралата „Света Вибиана“.

— Става все по-забавно. — Той завъртя ключа.

— Не, чакай! — изпъшках. — Не мога да издържа още една очна ставка. Карай към къщи, Джеймс. Един душ, три бири и в леглото. Ще хванем Констанс утре по изгрев-слънце.

Минахме бавно покрай „Калахан и Ортега“ и лицето на Кръмли доби почти щастлив вид.

Преди душа, бирите и постелята аз забодох седем-осем вестникарски страници на стената над леглото си. Току-виж през нощта ме озареше някакво прозрение.

Всички имена, снимки и заглавия, малки и големи, бяха там, увековечени по своите тайнствени или прозаични причини.

— Ама че дивотия! — изсумтя Кръмли зад гърба ми. — Нима ще си общуваш с новини, които са били мъртви още в деня на отпечатването си?

— Кой знае, може до утре да се смъкнат от стената, да пропълзят под клепащите ми и да се залепят за креативната повърхност на мозъка ми.

— Креативна повърхност на мозъка! *Креставици* на търкалета! Да не би буквите и картинките през нощта да оживяват?

— Ако не опиташ, никога няма да разбереш.

— Чакай да си довърша бирата — надигна бутилката той. — Да знаеш, който си ляга с мишлета, се събужда с плъхове. — Погледът му

обходи окачените снимки, имена и животи. — Констанс някъде там ли е?

— Да, но скрита.

— Хайде влизай в банята, а аз ще стоя тук да пазя некролозите. Ако случайно помръднат, ще викам. Какво ще кажеш за по една „маргарита“ преди сън?

— Най-сетне да кажеш нещо смислено — отвърнах.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Катедралата „Света Вибиана“ ни очакваше в центъра на Лос Анджелис. Към обяд се качихме в колата и се насочихме на изток, като избягвахме големите булеварди.

— Гледал ли си някога У. К. Фийлдс в „Ако имах един милион“? — попита Кръмли. Купи си няколко вехти таратайки и се забавляваше да блъска с тях невъзпитаните шофьори. Не е ли супер? Затова мразя магистралите. Падам си по пътното насилие. Ей, слушаш ли ме изобщо?

— Виж я ти Ратиган — промълвих. — А аз си мислех, че я познавам.

— Човече — засмя се добродушно Кръмли. — Ти не познаваш никого. Така и няма да успееш да напишеш велик американски роман, защото не виждаш по-далеч от носа си. Фантазираш си качества там, където ги няма и затова плодиш приказни принцеси и девствени пастирки. Но повечето писатели не умеят дори това, тъй че продължавай да пускаш розови сапунени мехури. Остави реалистите да се ровят в грубата същност на живота.

Останах мълчалив.

— Знаеш ли какъв ти е проблемът? — излая той, но после смекчи глас. — Обичаш хора, които не заслужават да бъдат обичани.

— Като например теб ли?

Кръмли ме изгледа предпазливо.

— Е, аз не съм чак толкова лош. Вярно, имам куп трески за дялане, но иначе не съм червив отвътре. Чакай! — той натисна спирачките. — Ето го и храмът божи!

Погледнах към катедралата, около която като в замръзнал кадър цареше мъртвешкото запустение на квартала „Скид Роу“.

— Няма ли най-сетне да построят нещо свястно тук — рекох, когато спряхме. — Е, идваш ли с мен?

— Ти луд ли си? Та мен ме изритаха от изповед още на дванайсет, когато си бях ожулил коленете в нечестиви занимания с

жени.

— Смяташ ли някога пак да вземеш причастие?

— Когато легна да умирам. Хайде, скачай. От Кралица Калифия, та на Кралицата на ангелите.

Аз слязох от колата.

— Кажу едно „Аве Мария“ и заради мен — подвижна Кръмли подире ми.

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Беше точно след пладне и катедралата пустееше, като се изключи една каеща се, чакаща край изповедалнята. Свещеникът се появи и ѝ направи знак да влезе.

Лицето ѝ потвърди, че съм на правилното място.

Когато тя си тръгна, аз се вмъкнах вътре и седнах в кабинката, с език, залепнал за небцето.

От другата страна на решетъчното прозорче помръдна сянка.

— Слушам те, сине мой.

— Прости ми, отче — изломотих. — Калифия.

Вратата от другата страна се отвори с трясък и ругатня. Аз също отворих своята. Отецът отскочи назад, сякаш го бях застрелял.

Беше като някакво ратиганско „дежа вю“. Но не под формата на стройно, петдесеткилограмово женско телце, запечатано в загоряла от слънцето кожа, а на забулен в расо, кльоцав като телена закачалка свещеник, излязъл от флорентинския ренесанс. Костната структура беше като на Констанс, но плътта, опъната върху нея, бе мъртвешки бяла, а ненаситната жажда в тънките устни — не за кревати и греховни наслади, а за спасение. Това бе Савонарола, молещ несговорчивите небеса да простят гордата му суета. Но призракът на Констанс гореше в погледа му, надничаше от очните кухни на изпития череп.

Раздиран от емоции, отец Ратиган все пак ме намери достатъчно безобиден, като се изключи онази дума. Махна с глава към ризницата, въведе ме вътре и затвори вратата.

— *Неин* приятел ли си?

— Не, отче.

— Добре! — Той леко се поотпусна. — Седни. Имаш пет минути. Кардиналът ме чака.

— Тогава по-добре вървете.

— Пет минути — повтори Констанс иззад маската на своя генетичен близък. — Е?

— Току-що посетих...

— Калифия. — Той изпъшка със сдържано отчаяние. — Кралицата. Изпраща тук хора, на които не може да помогне. Тя има своя църква, различна от моята.

— Констанс е изчезнала отново, отче.

— *Отново?*

— Така каза Кралицата... тоест, Калифия.

Подадох му Книгата на Мъртвите. Той я взе и прелисти страниците.

— Откъде имаш това?

— Констанс ми я даде. Някой ѝ я изпратил. За да я сплаши, нарани, или бог знае какво. Имам предвид, че само тя знае дали заплахата е сериозна.

— Смяташ, че може да се крие единствено за да вгорчи живота на всички ни? — Той помисли за секунда. — Аз самият съм раздвоен. Но в крайна сметка същите онези хора, които са изгорили Савонарола, сега го величаят. Днес си грешник, а утре току-виж си станал светец.

— Не забелязвате ли известни сходства, отче? — осмелих се да подхвърля аз. — Тази история се е повтаряла много пъти.

— Какво знаете за Флоренция през 1492, когато Савонарола накарал Ботичели да изгори своите картини?

— Това всъщност е *единствената* епоха, която познавам. Тогава Савонарола, сега Констанс...

— Ако Савонарола я е познавал, е щял да се самоубие. Не, не, чакайте да помисля. От сутринта не съм слагал троха в уста. Ето малко хляб и вино. Да се подкрепим, преди да съм паднал.

Добрият свещеник бръкна в долапа на ризницата, извади отвътре самун хляб и една кана и ние седнахме. Наля на себе си малка чаша, а на мен — голяма, която аз поех с удоволствие.

— Баптист ли сте? — попита той.

— Как познахте?

— По-добре да не казвам.

Обърнах съдържанието на чашата си.

— Можете ли да ми помогнете с Констанс, отче?

— Не. О, за бога, може би.

Той ми наля отново.

— Миналата нощ... възможно ли е? Останах в изповедалнята до късно. Имах чувството, че... чакам някого. Накрая, към полунощ, една

жена влезе вътре и дълго време мълча. Не се стърпях и я подканих, както Исус подканил Лазар. Тя се разплака и всичко се изля навън. Грехове на килограм, на самосвал, грехове от последната година, от последните десет, трийсет години — тя просто не можеше да се спре, трупаше още и още, ужасна нощ след ужасна нощ, докато накрая притихна и аз тъкмо се канех да ѝ дам наставления за молитви, когато чух, че избяга. Надзърнах в отсрещната страна на изповедалнята, но там беше останал само мирис на парфюм. О, боже, боже.

— Парфюмът на сестра ви?

— На Констанс? — Отец Ратиган се смали в стола си. — Нейният, да, мътните го взели.

Миналата нощ, помислих си. Толкова скоро. Само ако Кръмли и аз бяхме дошли навреме.

— Да не закъснеете, отче — казах.

— Кардиналът ще почака.

— Вижте. Ако тя се върне, ще ми се обадите ли?

— Не — отвърна свещеникът. — Изповедта е не по-малко поверителна от визитата при адвокат. Толкова ли си съпричастен?

— Да. — Аз разсеяно завъртях халката на пръста си.

Отец Ратиган я забеляза.

— Съпругата ти знае ли за всичко това?

— Горедолу.

— Звучи ми като доста гъвкав морал.

— Жена ми ми вярва.

— Жените имат това свойство, бог да ги поживи. И смяташ, че сестра ми си струва спасяването?

— *Вие* не смятате ли?

— Бога ми, вдигнах ръце от нея, когато каза, че дишането уста в уста било поза от Кама Сутра.

— Не ме учудва! И все пак, отче, ако се мерне отново, ще можете ли просто да наберете номера ми и да затворите? Аз ще разбера, че сигнализирането за пристигането ѝ.

— Знаеш как да цедиш косъма на две. Дай ми телефона си. Вече виждам в теб не толкова баптист, колкото честен християнин.

— Дадох му своя номер, както и този на Кръмли.

— Само едно позвъняване, отче.

Той огледа листчето.

— Всички живеем на стръмен склон. Но като по чудо, някои от нас успяват да пуснат корени. Не се надявай прекалено, телефонът ти може и никога да не звънне. Но за всеки случай ще го дам и на помощничката си, Бети Кели. Ти защо правиш това?

— Понесла се е към ръба на скалата.

— Внимавай да не те отнесе със себе си. Срамувам се, че го казвам. Но като дете обичаше да кара кънки и да спира наред с оживена улица. Просто за забавление.

Той ме фиксира с острите си като свредел очи.

— Чудя се, защо ли споделям с теб.

— Заради лицето ми.

— *Моля?*

— Лицето ми е такова. Гледам се в огледала и сам не мога да уловя изражението му, защото то вечно се променя. Нещо средно между младия Исус и Чингис хан. Направо побърква приятелите ми.

Костеливите черти насреща леко се отпуснаха.

— Нещо като *аутистичен гений*?

— Почти. Веднъж погледнах хулиганчетата в училище не както трябва и те ме спугаха от бой. Та какво казвахте?

— Казвах ли нещо? А, да. Ако тази жена е била Констанс, макар гласът ѝ да звучеше различно, тя ми даде нареждания. Представете си, да нареждаш на свещеник! Даде ми краен срок. Щяла да се върне след двайсет и четири часа, а дотогава аз трябвало да опростя всичките ѝ грехове. Двайсетина хиляди на брой, или нещо от този род. Сякаш съм борса на едро за опрощения. Обясних ѝ, че първо трябва сама да си прости, а после да поиска прошка и от другите. Бог те обича, рекох. „Не, не ме обича“, отвърна тя. И после изчезна.

— *Дали* ще се върне?

— Да, с крилца на раменете. Или с мълнии.

Отец Ратиган ме изпрати до входа на катедралата.

— И как изглежда тя? — попита. — Като сирена, подмамваща с песента си клетите обречени моряци, за да се удавят? Ти такъв моряк ли си?

— Не, отче, просто някой, който си пише с марсианците.

— Надявам се те да са по-щастливи от нас. Чакай! Мили боже, щях да забравя. Тя все пак каза нещо — че се присъединява към нова църква. И че можело да не идва повече да ми скверни ушите.

— Каква църква?

— Китайска. Китайска, а също на Грауман^[1]. Ама че църква.

— За мнозина е такава. Ходили ли сте там?

— Да, за да гледам „Царя на царете“. Честно казано, площадката отпред ме впечатли повече от филма. Имаш вид, сякаш се каниш да хукнеш нанякъде.

— Да, отче. Към новата църква. Китайската. На Грауман.

— Пази се от плаващите пясъци на отпечатъците. Много грешници са затънали там. Кой ли филм дават сега?

— Сигурно „Джак и бобеното стебло“, с Абът и Костело.

— Печален избор!

— Печален — повторих аз и тръгнах.

— Внимавай за *плаващи пясъци*! — викна отец Ратиган подире ми, но аз вече прехвърчах през вратата.

[1] Има се предвид „Китайският театър на Грауман“ (Grauman’s Chinese Theatre) — известен кинотеатър, намиращ се на Холивуд Булевард, Лос Анджелис, пред който има площадка с отпечатъци от ръцете и краката на знаменитости. — Б.пр. ↑

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

Докато прекосяхме града, бях като балон с горещ въздух, изпълнен с Големи Надежди^[1]. Кръмли постоянно ме ръчкаше с лакът, за да ме успокои. Но първо трябваше да стигнем до онази, другата църква.

— Църква — мърмореше спътникът ми. — Откога прожекциите с билетчета замениха Отеца, Сина и Светия дух?

— От времето на „Кинг Конг“, ето откога! От 1932-ра. Фей Рей ме е целувала по бузата.

— Направо ми се гади от теб. — Кръмли включи радиото.

„... днес следобед“, прозвуча гласът на говорителя. „Маунт Лоу е...“

— Тихо! — казах аз, а стомахът ми се превърна в буца лед.

„Смърт... полиция...“ продължаваше гласът. „Кларънс Ратиган... жертва...“ Тук сигналът за миг се изгуби в прашене. „Странен нещастен случай... жертвата задушена... стари вестници. Навярно помните инцидента с братята от Бронкс преди години, убити от паднали камари със стари вестници. Вестниците...“

— Изключи го.

Кръмли завъртя копчето.

— Нещастната изгубена душа — казах аз.

— Дали наистина е била *толкова* изгубена?

— Толкова, колкото е можела да бъде, без да напусне стопанина си.

— Искаш ли да минем оттам?

— Давай — отвърнах с подсмърчане.

— Ти дори не го познаваше — рече Кръмли. — Какво си се размекнал?

В подножието на Маунт Лоу стоеше самотен полицай на мотоциклет. Колегите му и колата от моргата явно вече се бяха изнесли. Кръмли свали стъклото на прозореца.

— Нещо пречи ли да се качим догоре? — попита.

— Само аз — рече ченгето. — Но тъкмо си тръгвах.

— Имаше ли репортери?

— Не, новината не си струваше.

— Има си хас — рекох аз и подсмръкнах отново.

— Добре, добре — изръмжа ми Кръмли. — Стискай зъби поне докато не потеглим.

Аз ги стиснах и се умълчах в седалката.

Мотоциклетът избръмча и се изгуби в далечината, а ние предприехме дългото следобедно пътешествие до руините на храма от Карнак, до унищожената Долина на царете, до изгубеното Кайро, както ги описвах аз, докато пъплехме нагоре.

— Лорд Карнарвън е изкопал един цар — казах — а ние закопахме друг. Аз самият не бих имал нищо против подобен гроб.

На върха на хълма не заварихме руини, а само една огромна пирамида от вестници. Из нея ровичкаше булдозер, каран от неграмотен младеж, който нямаше и представа, че мачка под колелата околосветския полет на граф Цепелин от 1929 година, отразен от медийната империя на Рандолф Хърст, изригванията на Маккормик в „Чикаго Трибюн“ от 1932 година Рузвелт, Хитлер, Бейби Роуз, Мари Дреслър, Ейми Макферсън — всички те биваха погребвани наново, замлъквайки завинаги. Изругах тихо.

Кръмли едва ме удържаше да не скоча от колата, за да спася „ПОБЕДА В ЕВРОПА“, „ХИТЛЕР МЪРТЪВ В БУНКЕРА СИ“, или „ЕЙМИ ВИДЯНА КРАЙ МОРЕТО“^[2].

— Кротко! — дръпна ме за лакътя той.

— Но виж какво правят с всички тези безценни неща! Пусни ме, дявол те взел!

Успях да се изплъзна навън и да грабна две или три заглавни страници.

На една от тях Рузвелт тъкмо бе избран, на друга мъртъв, а на трета преизбран. Имаше също снимки на Пърл Харбър и на Хирошима по изгрев-слънце.

— Божичко — прошепнах, притискайки безценните листове до ребрата си.

Кръмли пък взе „АЗ ЩЕ СЕ ВЪРНА“, КАЗВА МАКАРТЪР.

— Разбирам гледната ти точка — рекох. — Може да е бил копеле, но все пак е най-добрият император в историята на Япония^[3].

Момъкът, управляващ мрачната жътварка, я беше спрял и ни оглеждаше като допълнение към останалия боклук.

После даде газ отново и Кръмли и аз отскочихме назад. Той мина покрай нас, проправяйки си пъртина до камион, вече натоварен с МУСОЛИНИ БОМБАРДИРА ЕТИОПИЯ, ДЖАНЕТ МАКДОНАЛД СЕ ОМЪЖВА и АЛ ДЖОЛСЪН МЪРТЪВ.

— Това е пожароопасно, да знаете! — извика Кръмли.

Обемистата кофа се вдигна и изсипа още половин век история в каросерията.

— Стари вестници и суха като барут трева — рекох унесено. — Мили боже, представяш ли си...

— Да си представям какво?

— Ако някога в бъдещето хората използват вестници и книги, за да *палят* огньовете?

— Че те го правят и сега — отбеляза Кръмли. — Още като бях малък, татко пъхаше вестници под дървата в печката и после драсваше клечката.

— Добре, ами *книгите*?

— Не вярвам някой да е толкова глупав, че да използва книга за подпалки. Чакай, имаш такъв вид, сякаш се каниш да напишеш десеттонна енциклопедия.

— Не — отвърнах. — Може би просто разказ, в който главният герой мирише на керосин.

— Голям герой, няма що.

Крачехме из бойно поле, обсипано с останките от дни, нощи, години и десетилетия. Хартията шумолеше като слама под нозете ни.

— Като при Йерихон — казах аз.

— Остава само някой да надуе тръбите.

— Или да закрепци. Напоследък някой доста покрещя. Както тук, при Тутанкамон, така и при Кралица Калифия.

— Не забравяй и отец Ратиган — добави Кръмли. — Констанс не се ли опита да срине и неговата църква? Но по дяволите, виж, ние стоим на Омаха Бийч в Нормандия, върху военния кабинет на Чърчил, хванали в ръка проклетия чадър на лорд Чембърлейн. Не усещаш ли как всичко това попива в теб?

— И още как. Чудя се как ли се е чувствал старецът в последната секунда, когато се е удавил в този потоп. Фалангистите на Франко,

хитлеровата младеж, комунистите на Сталин, детройтските бунтове, кметът Ла Гуардия зад бюрото си. Ама че смърт!

— Зарежи, погледни тук!

Останките от погребалния одър на Кларънс Ратиган стърчаха сред плющящите на вятъра СРИВ НА ФОНДОВАТА БОРСА и БАНКИТЕ ЗАТВАРЯТ. Взех последна страница. Беше театрална, а в средата ѝ танцуваше Вацлав Нижински.

— Двама чалнати — каза Кръмли — Нижински и старият Ратиган, всеки от тях посвоему.

— Пипни се по очите.

Той го стори и върховете на пръстите му се измокриха.

— Хайде да вървим — рече. — Това тук е проклето гробище.

Слязохме от хълма и се насочихме към брега.

Той ме докара до бунгалото ми край морето. Отново валеше, а океанът се надигаше така, сякаш заплашваше да ни залее през нощта, да донесе буря, която да почука на вратата и да докара Констанс, мъртва, и другия Ратиган, също мъртъв, да помете всичко и да остави след себе си само пясък и водорасли. Отидох до стената и свалих оттам закачените вестници.

Кръмли подпря бутилка водка до леглото ми, остави лампите светнати и каза, че по-късно ще мине да *провери* дали душата ми е още на мястото си. После запали колата и си тръгна.

Чух по покрива да тропат едри капки, като барабанящи пръсти по капака на ковчег. Обадих се на Маги през цял континент от дъжд.

— Защо ми се струва, че някой плаче край теб? — попита тя.

[1] Алюзия с романа на Чарлс Дикенс „Големите надежди“. — Бел.ред. ↑

[2] Ейми Макферсън (1890–1944), известна още като „Сестра Ейми“ — евангелистки проповедник и медийна знаменитост от 20-те и 30-те години на миналия век. — Б.пр. ↑

[3] Ген. Дъглас Макартър (1880–1964) приема капитулацията на Япония през 1945 г. — Б.пр. ↑

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Слънцето отдавна бе залязло, когато телефонът извънтя.

— Знаеш ли кое време е? — попита Кръмли.

— О, боже, вече се е мръкнало!

— Явно не ти се отразява добре, когато хората мрат покрай теб. Свърши ли вече с хлипането? Не мога да понасям истерични хълцащи сестри или извънбрачни синчета, стиснали носни кърпички.

— Да не съм ти извънбрачно синче?

— Влизай в банята, измий си зъбите и вземи броя на „Дейли Нюз“ от верандата си. Чуках на вратата, но ти беше отнесъл плувката. А колкото до Кралица Калифия, вместо да предсказва твоето бъдеще по-добре да беше *погледнала* своето.

— Да не би да е...

— В седем и половина тръгвам обратно към Бънкър Хил. Искам да ме чакаш отвън, с чиста риза и чадър!

В седем и двацет и девет бях на прага, с чиста риза и чадър. Когато влязох в колата, Кръмли ме улови за брадичката и огледа лицето ми.

— Ей, светът още не е свършил!

После наду към Бънкър Хил.

По някаква причина фасадата на „Калахан и Ортега“ изведнъж ми се стори по-различна.

Пред къщата на Кралица Калифия нямаше коли нито от полицията, нито от моргата.

— Май никой не се е впечатлил особено — каза Кръмли, спирайки до бордюра. — Виж какво пише там.

Разгърнах вестника в скута си. Събитието не беше отразено в заглавията, а само на страницата с некролозите.

„Известна ясновидка, звезда от епохата на нямото кино, умира при злополука. Алма Краун, известна още като Кралица Калифия, е намерена мъртва на стъпалата на дома си в Бънкър Хил, явно пострадала при падане. Съседите чули тревожните крясъци на пауна й.

Нейната книга «Химията на хиромантията» става бестселър през 1939 година. Пепелта ѝ ще бъде разпръсната в египетската Долина на царете, където според някои е родното ѝ място.“

— Глупости на търкалета — каза Кръмли.

Видяхме, че някой седи на прага на къщата и приближихме. Беше млада жена около двайсетте, с дълга, черна коса и матов тен на циганка. Тя кършеше ръце и стенеше, а по обърнатото ѝ към вратата лице се стичаха сълзи.

— Защо, о боже, защо — нареждаше тя.

Отворих входната врата и надникнах вътре.

— Не може да бъде — възкликнах неволно.

Кръмли застана до мен и впери поглед в опустошението.

Защото къщата беше напълно празна. Всички картини, кристални топки, карти таро, лампи, книги, грамофонни плочи и мебели бяха изчезнали. Сякаш някаква мистериозна превозваческа фирма бе дошла и вдигнала всичко с камиона си.

Влязох в малката кухня и започнах да отварям чекмеджетата. Бяха празни, като минати с прахосмукачка. В килера нямаше подправки, нито консерви. В шкафовете нямаше да се намери дори и троха за пауна отвън.

Гардеробът в спалнята бе претъпкан със закачалки, но не и с рокли с размера на палатки, нито с чорапи или обувки.

Двамата с Кръмли излязохме отново и потърсихме обяснение в лицето на младата циганка.

— Видях всичко — проплака тя, сочейки в различни посоки. — Те ограбиха къщата! Защото били бедни. Голяма работа! Бедни! Щом полицията си тръгна, нахлуха от отсрещната страна на улицата — старици, мъже, дечурлига. Събориха ме на земята, смееха се, крещяха, тичаха напред-назад, носейки столове, завеси, книги, картини. Дръж това, вземи онова! Фиеста! За един час опразниха всичко. После отидоха в онази къща там! Господи, тези смехове. Вижте ръцете ми, целите са в кръв! Искате ли от нещата на Калифия? Идете, похлопайте отсреща! Защо не го направите?

Кръмли и аз седнахме от двете ѝ страни. Той взе лявата ѝ ръка, а аз — дясната.

— Гадини мръсни — простена тя. — Гадини.

— Виж — рече Кръмли. — Няма какво повече да правиш тук. Можеш да си вървиш у дома. Вътре не е останало нищо, което да пазиш.

— Тя е *вътре*. Отнесоха тялото ѝ, но тя още е там. Ще стоя, докато не ми каже да си ходя.

И двамата надзърнахме през раменете ѝ към отвора на вратата и към масивния, невидим призрак.

— Как ще разбереш, когато те пусне?

Циганката избърса очи.

— Ще разбере.

— *Ей*, накъде тръгна? — попита Кръмли.

Защото аз бях станал и се бях упътил надолу по стъпалата. Прекосих улицата и почуках на отсрещната врата.

Тишина.

Почуках отново.

Погледнах през един страничен прозорец. Видях очертанията на мебели посред стаята, където не им беше мястото. Имаше също твърде много лампи и навити килими.

Ритнах вратата, изругах и се отдръпнах назад, готвейки се да крещя пред всички врати подред, когато момичето приближи и тихо ме докосна по ръката.

— Вече мога да си вървя — промълви.

— Ами Калифия?

— Казва, че всичко е наред.

— Да те откараме? — кимна към колата Кръмли.

Тя не можеше да откъсне очи от дома на Калифия, от центъра на цяла Калифорния.

— Имам приятели близо до Ред Рустър Плаза. Ако ви е удобно...

— Разбира се.

Когато потеглихме, тя извърна глава към отдалечаващия се дворец на кралицата.

— Утре ще дойда пак — извика.

— Тя *знае*, че ще го направиш — казах аз.

Подминахме бюрото „Калахан и Ортега“, но този път Кръмли не го удостои с поглед.

През целия път докато возехме циганката, никой не обели и дума.

— Шантава работа — казах на връщане. — Напомня ми за един приятел преди години. Когато умря, имигрантите от Куернавака нахлуха в дома му, ограбиха колекцията му от стари фонографи от началото на века, плочите на Карузо, мексиканските маски. Оставиха мястото празно като египетска гробница.

— Това е то да си беден — отбеляза Кръмли.

— И аз съм отрасъл в бедност. Но никога не съм крал.

— Може би просто не си имал подходяща възможност.

Подминахме двореца на Кралица Калифия за последен път.

— Като нищо може да е там. Циганката знае какво приказва.

— Тя сигурно знае. Но на теб ти хлопа дъската.

— Просто ми дойде много — опитах да се защитя. — Твърде много. Първо Констанс ми връчва два злокобни телефонни указателя и изчезва. После почти се удавяме в двайсет хиляди левги стари вестници. А сега, за капак, и мъртва кралица. Започвам да се чудя, дали всичко е наред с отец Ратиган?

Кръмли изви волана и спря край една телефонна кабина.

— Ето ти монета!

Влязох вътре и набрах номера на катедралата.

— Извинете, исках да попитам дали господин... — запънах се и се изчервих. — Дали *отец* Ратиган е добре?

— В какъв смисъл *добре*? В момента е на изповед.

— А, много се радвам — рекох глупаво. — Стига и този, когото *изповядва*, също да е добре.

— Никой никога не е добре — отрязва гласът и затвори.

Довлякох се обратно до колата, където Кръмли ме изглежда изпитателно.

— Е?

— Още е жив. Къде ще ходим сега?

— Знам ли. Но отгук нататък даваш обет за мълчание. Нали знаеш католическите обети? Затваряш си устата, инак ще гориш в ада. Ясно?

Отидохме до градската палата на Венис. Кръмли слезе и затръшна вратата.

Бави се около половин час. Когато се върна, подаде глава през шофьорския прозорец и каза:

— Слушай внимателно. Току-що си взех една седмица болнични. За това време имаме да свършим много работа — да открием Констанс, да опазим свещеника на „Света Вибиана“, да възкресим няколко мъртъвци и да предупредим жена ти да ме възпре, ако река да те удуша. Кимни с глава, ако си разбрал.

Аз кимнах.

— През следващите двайсет и четири часа няма да се обаждаш без разрешение! Къде са сега онези проклети телефонни указатели?

Подадох му Книгите на Мъртвите.

Кръмли седна зад волана и ги изгледа смръщено.

— Можеш да кажеш нещо за последно, преди да млъкнеш!

— Ти си най-добрият ми приятел — изтърсих.

— Толкова по-зле — каза той и настъпи газта.

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Върнахме се до къщата на Ратиган и застанахме на брега. Беше привечер и тя все още светеше цялата, а акордите на Гершуин неуморимо се пренасяха ту в Манхатън, ту в Париж.

— Бас държа, че като е умрял са го погребали в пианото му — каза Кръмли.

Извадихме втората Книга на Мъртвите, личния тефтер на Констанс, в който повечето имена вече бяха преминали в отвъдното. За сетен път го прелистихме страница по страница, с нарастващо усещане за тленност.

На страница 30 стигнахме до буква *P*.

Името на загиналия ѝ съпруг, Кларънс Ратиган, си беше все там, със замлъкналия телефон и червения християнски кръст.

— По дяволите. Дай да погледнем пак това на Калифия.

Отгърнахме назад и то се вторачи в нас, дебело подчертано и също с разпятие.

— Което означава, че...?

— Че който и да е подхвърлил книжката, първо е означил имената на хората, сложил им е кръстчета, а *после* е почнал да ги избива. Поне така изглежда. Вече взех да се изчерпвам откъм идеи.

— Или е разчитал, че щом Констанс види означените имена, още докато са живи, ще изпадне в паника и ще тръгне да ги обикаля, като пътьом, без да иска ги погубва с виковете си. Дай да видим и другите. Отвори на „Света Вибиана“.

Кръмли намери телефона на отца и изпъшка.

— Пак червено кръстче.

— Но той си е жив и здрав. Да пукна ако разбирам нещо.

Повлякох крака през пясъка до телефона край басейна и отново се обадох в катедралата.

— Кой е? — попита сприхав глас.

— Отец Ратиган! Слава богу!

— Слава богу за какво?

— Аз съм, приятелят на Констанс. Сецате се, кретенът.
— Какво има пак — изджафка свещеникът.
— Не приемайте повече изповеди тази вечер!
— Откога взехте да ми нареждате?
— Но вие сте още *жив*! Тоест, искам да кажа, има ли нещо, което можем да направим, за да ви защитим?
— Не, не! — извика отчаяно гласът. — Ходете си във вашата, езическата църква. Там, където дават „Джак и бобеното стебло“!
Слушалката се тресна.
С Кръмли се спогледахме.
— Виж на Грауман — казах аз.
Той погледна.
— Да, ето го. „Китайски театър“ и името на Грауман. Също оградено в червено и с кръстче. Но той е умрял още преди години!
— Вярно, но и част от Констанс е погребана там, или поне увековечена на площадката отпред. Да вървим, ще ти покажа. Последен шанс да гледаме „Джак и бобеното стебло“.
— Да, а ако имаме повечко късмет, може и да е свършил, докато стигнем.

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Всъщност, няхахме нужда от допълнителен късмет.

Когато спряхме пред Другата църква, този величествен целулоиден храм на сълзи и въздишки, на червената му китайска входна врата висеше голяма табела ЗАТВОРЕНО ЗА РЕМОНТ, а група работници внасяха и изнасяха разни неща. Отпред неколцина зяпачи мереха подметките на обувките си в циментовите отпечатъци.

Кръмли ме остави и отпраши нанякъде.

Обърнах се и огледах прочутата, подобна на пагода фасада. Десет процента китайска, деветдесет процента холивудска. Добрият стар Сид Грауман.

Казват, че бил дребен на ръст, нещо като осмото джудже на киното, но затова пък цялото му високо метър и половина същество бликало от идеи за филмови клипове и саундтрак — Кинг Конг качен на Емпайър Стейт Билдинг, Роналд Колман в Шангри-Ла, — бил пръв приятел на Гарбо, Дитрих и Хепбърн, душеприказчик на Чаплин, партньор за голф на Лаурел и Харди, пазител на огъня, колекционер на хиляди измислени животи... Сид, изливачът на цимент, печатарят на правилни и плоски стъпала, искащ и получаващ тротоарни автографи.

И ето, че аз стоях тук, сред изстиналата лава от подписи на призраци, отдавна излезли от своите обувки.

Наблюдавах туристите, които продължаваха да сравняват подметките си с обширния набор от застинали калъпи и да се шегуват помежду си.

Ама че църква, мина ми през ума. С повече богомолци от „Света Вибиана“.

— Ратиган — прошепнах. — Тук някъде ли си?

ДВАЙСЕТА ГЛАВА

Беше общоизвестен факт, че Констанс Ратиган притежава най-малките крачета в Холивуд, ако не и в целия свят. Обувките ѝ се изработваха в Рим и се изпращаха по въздушна поща два пъти в годината, защото старите се стопяваха от шампанското, разливано от пощурели обожатели. Малки крачка, сладки пръстчета, миниатюрни обувчици.

Отпечатъците ѝ, оставени в граумановския цимент вечерта на 22 август 1929 г., го доказваха. Момичетата, които пробваха да се вмъкнат в тях, откриваха, че стъпалата им са отчайващо гигантски и се оттегляха съкрушени.

Аз стоях сам като безпризорен в сгъстяващия се здрач пред театъра на Грауман, единственото място в мъртвия и непогребан Холивуд, където хората все още идваха да пазаруват мечти.

Тълпата се разчисти и аз видях нейните отпечатъци, само на пет-шест метра от себе си. И замръзнах.

Защото един дребен мъж в черен шлифер и мека шапка, силно нахлупена над челото, току-що бе намъкнал краката си в тях.

— Мили боже — ахнах аз. — *Те пасват!*

Мъжът гледаше вторачено върховете на обувките си. За първи път от четирийсет години следите на Ратиган бяха запълнени.

— Констанс — изрекох шепнешком.

Раменете на малкия мъж трепнаха.

— Точно зад теб съм.

— Един от тях ли си? — разнесе се глас изпод широката, тъмна периферия.

— Един от кои?

— Да не си Смъртта, която ме преследва?

— Не, просто приятел, който се мъчи да ти помогне.

— Очаквах те — рече гласът. Фигурата не помръдваше, застанала като вкопана в следите на Констанс Ратиган.

— Какво означава всичко? Цялото това размотаване? Уплашена ли си, или просто играеш номера?

— Кое те кара да мислиш така? — запита скритият глас.

— Хайде стига — отвърнах. — Не ме пращай за зелен хайвер. Един човек предположи, че искаш да си напишеш биографията и се нуждаеш от нечия помощ. Но ако очакваш да бъда аз, сбъркала си адреса. Имам си по-добри занимания.

— Кое може да е по-добро от *мен*? — гласът сякаш се смали.

— Нищо, но кажи ми, действително ли те преследва Смъртта, или си търсиш нов живот, господ знае какъв?

— Какво по-подходящо място за подобни въпроси от бетонната гробница на Чичо Сид? С всички тези имена и празнотата отдолу. Тъй че питай, не бой се.

— Няма ли да се обърнеш да ме погледнеш?

— Тогава няма да има как да говоря.

— Това някакъв начин да ме накараш да ти помогна ли е? Да разкриеш своето минало? Полупразен, или полупълнен е ковчегът? Някой друг ли е направил тези знаци в Книгите на Мъртвите, или ти самата?

— Трябва да е бил някой друг, инак защо ще изпитвам такъв страх? Говориш за знаците — трябва и аз да погледна, да видя кои от тях вече са умрели, а кои само се канят, но още са живи. Изпитвал ли си някога чувството, че всичко край теб се разпада?

— Всичко, но *не и ти*, Констанс.

— О, да, и аз! Понякога си лягам свежа като Клара Боу, а се събуждам древна като Ной, прогизнала от водка. Лицето ми не е ли развалина?

— Прекрасна развалина.

— И все пак...

Ратиган обгърна с поглед Холивуд Булевард.

— Някога тук имаше истински туристи. Това сега са жалки останки. Всичко е изгубено, момчето ми. Кеят на Венис потъна, от железницата не остана нищо^[1]. Кръстовището на Холивуд и Вайн^[2], къде е то сега?

— В миналото. Когато ресторантите украсяваха стените си с плакати на Кларк Гейбъл и Марлене Дитрих, а оберкелнерите бяха руски принцове. Робърт Тейлър и Барбара Стануик минаваха с

двуместната си спортна кола. Холивуд и Вайн? Човек трябваше само да стъпи там, за да изпита истинска радост.

— Хубаво говориш. Искаш ли да знаеш къде беше мама?

Тя вдигна ръка и измъкна изпод шлифера си няколко изрезки от вестници. Мярнаха ми се имената Калифия и Маунт Лоу.

— Аз ходих там, Констанс. Старецът беше премазан под своите камари от новини. Мястото изглеждаше като тектоничен разлом. Някой ги е бутнал, предполагам. Заслужаваше по-благопристойно погребение. А Кралица Калифия? Падане по стълбите. Да не забравяме и брат ти, свещеника. И тримата ли посети, Констанс?

— Не съм длъжна да ти отговарям.

— Нека пробвам с по-различен въпрос. Харесваш ли себе си?

— Моля?!

— Виж мен например. Аз се харесвам. Не съм идеален, далеч съм от мисълта, но не си лягам с хора, ако смятам, че мога да ги нараня. Много мъже биха казали майната му, живеј! Не и аз. Дори да ми се предлага на тепсия. И понеже нямам грехове, рядко ме спохождат и кошмари. Е, разбира се, веднъж като дете избягах на баба си, отдалечих се на няколко пресечки, та тя се прибра разплакана вкъщи. Още не мога да си го простя. Също веднъж ударих кучето си. И днес, трийсет години по-късно, ме боли като се сетя. Не е кой знае какъв списък, та да си изгубиш съня от него, нали?

Констанс стоеше съвсем неподвижно.

— Боже мой — промълви. — Как бих искала да имам твоите сънища.

— Помоли ме, може да ти ги дам назаем.

— Ти, бедно, невинно, глупаво хлапе. Тъкмо затова те обичам. Има ли начин някъде там, пред портите на рая, да заменя старите си, черни като сажди кошмари за чисто бели ангелски криле?

— Питай брат си.

— Той отдавна ме е запокитил надолу, по стълбите на ада.

— Не отговори на въпроса ми. Харесваш ли себе си?

— Разбира се, това, което виждам в огледалото. Плаши ме другото, под повърхността. Събуждам се късно нощем и някъде там, дълбоко зад лицето ми, плуват какви ли не образи. Толкова е тъжно. Не можеш ли да ми помогнеш?

— Как, като не знам кое е истинско — ти, или огледалото? Повърхността, или другото под нея?

Констанс помести крака.

— Не можеш ли да се спреш? Все едно е светнал червен светофар. Или обувките ти са залепнали в този цимент. Какво ще ти стане?

Виждах, че вече не я свърта на едно място.

— Стига, хората ни гледат!

— Наоколо няма почти никой. Театърът е затворен, а повечето светлини са угасени.

— Не разбираш. Трябва да вървя. И то веднага.

Погледнах към вратата на китайската пагода. Тя още беше отворена и вътре сновяха работници.

— Предстои ми следваща стъпка, но как да стигна до нея?

— Просто върви напред.

— Не е толкова просто. Това е като игра на дама. Следваш квадратчетата до вратата, но трябва първо да ги откриеш. В коя посока да скоча?

Главата ѝ помръдна и тъмната шапка падна на тротоара. Отдолу се показва късо подстриганата бронзова коса на Констанс. Тя все още не се обръщаше, сякаш се боеше да ми покаже лицето си.

— Ако ти кажа „тръгвай“, какво ще направиш? — попитах.

— Ще тръгна.

— И къде ще се срещнем пак?

— Нямам представа. Бързо! Кажете „тръгвай“, те ме настигат.

— Кой?

— Онези, другите. Ще ме убият, ако аз не ги убия първа. Нали не искаш да умра тук, пред теб? Е, искаш ли?

Аз поклатих глава.

— Значи да тръгвам?

— Тръгвай.

И тя пое.

Описа зигзаг по паважа — десетина бързи стъпки надясно, после десетина наляво и накрая последна серия към трета плоча с отпечатъци, върху която замръзна, сякаш бе настъпила мина.

На улицата изсвири клаксон и отвлече вниманието ми. Когато върнах поглед обратно, една сянка изчезваше във входната врата на

„Грауман“.

Преброих до десет, за да ѝ дам преднина, после се наведох, за да вдигна мъничките обувки, които бе оставила в отпечатъците си. Отидох да погледна първата плоча, към която се бе насочила. Сали Симпсън, 1926. Името звучеше просто като ехо от едно изгубено време.

Спрях се и пред втората. Гъртруд Ерхард, 1924. Още по-блед призрак от миналото. И накрая третата, последна, почти пред вратата. Доли Доун, 1923. Почувствах се като *Питър Пан* в Небивалата земя. Доли Доун? Мимолетна мъгла от години ме докосна и аз почти си спомних.

— По дяволите — прошепнах. — Няма начин.

И се приготвих да вляза в бутафорния китайски дворец на чичо Сид, който щеше да ме погълне на една голяма, мрачна драконовска хапка.

[1] Крайбрежният район Венис (англ. Venice — Венеция) на Лос Анджелис е създаден в началото на XX век с идеята да наподобява италианската Венеция, с канали, гондоли, местно влакче и др. атракции. — Б.пр. ↑

[2] Пресечката на Холивуд Булевард и Вайн Стрийт в Лос Анджелис се прочува през 20-те години на XX в. като средище на киноиндустрията. — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Точно пред пурпурните врати се спрях, защото отново чух думите на отец Ратиган: „Печален избор!“ толкова ясно, сякаш ги бе извикал в ухото ми.

Което ме накара да извадя Книгата на Мъртвите на сестра му.

Досега бях търсил само имена; сега потърсих място. И го намерих, под буква „Г.“ Грауманов театър. Последвано от адрес и име: Клайд Ръстлър.

Стига, рекох си, Ръстлър се бе оттеглил от актьорската кариера още през 20-те, след като бе работил с Грифит и Гиш и името му бе замесено в случая с Доли Димпъл, открита мъртва във ваната си. А ето, че сега възкръсваше на този булевард, където те погребваха без предупреждение и те изтриваха от историята по същия начин, както добрият чичко Сталин бе изтривал старите си другари с оловна гумичка.

И — сърцето ми подскочи — около името му имаше червена линия и двойно кръстче.

Ратиган... аз се взрях в тъмното отвъд червената врата.

Ратиган, да, но Клайд Ръстлър, ти също ли си тук? Пресегнах се и улових месинговата брава, когато нечий глас зад мен мрачно промълви:

— Вътре няма нищо за крадене!

Обърнах се и видях измършавял бездомник, облечен в различни нюанси на сивото, който сякаш говореше на вселената. Той улови погледа ми.

— Давай — помръднаха беззвучно устните му. — Няма какво да загубиш.

Затова пък мога много да спечеля, мина ми през ума. Но откъде да започна да разкопавам тази огромна китайска гробница, пълна с примигващи черно-бели ленти, птичарник от сновящи из въздуха птици, сноп от фойерверки, рикоширащи в ненаситната паст на екрана, бързи като спомени, мимолетни като угризения на съвестта?

Бездомникът стоеше, за да види как ще се самоунищожа с усилие на паметта. Аз кимнах. Усмихнах се.

И също така нетърпеливо, както Ратиган, потънах в мрака на сградата.

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Във фойето ме очакваше замразена армия от китайски работници-кули, наложници и императори, облечени в древни восъчни одежди, манифестиращи за никъде.

Една от фигурите ми намигна — „Е?“

Става все по-хубаво, помислих си. Лудница отвън, лудница отвътре, а сред всичко това Клайд Ръстлър, гниец някъде към деветдесет и петата си година.

Времето се измести. Ако се покажех обратно навън, щях да видя дузина автокина и чевръсти сервитьорки на ролкови кънки, разнасящи сандвичи между колите.

„Е?“ настоя отново китайският восъчен манекен.

Минах бързо през първата входна врата и надолу по пътеката под балкона, откъдето се вторачих нагоре.

Това беше голям, тъмен, подводен аквариум. Човек лесно можеше да си представи хилядите филмови призраци, сепнати от шепота на изстрели, издигащи се, за да обсипят като снежинки тавана и да изчезнат през вентилационните отвори. Тук невидимо плуваше белият кит на Мелвил, носеха се пиратски кораби, преминаваше „Титаник“. Също и бунтовният „Баунти“, вечно плаващ и никога недостигащ пристанище. Фокусирах погледа си върху няколкото реда балкони, които навремето се наричаха „негърският рай“.

Господи, помислих си, отново съм тригодишен.

Това бе годината, когато китайските приказки витаеха край леглото ми, прошепвани от любимата ми леля, когато смятах, че смъртта е просто нещо като вечна птица, или кротко куче на двора. Тепърва предстоеше дядо ми да легне в ковчега си в погребалното бюро, а Тутанкамон да стане от своята гробница. Защо е толкова прочут, питах аз? Затова, че е останал мъртъв четири хиляди години. Майчице, как ли е успял?

И ето, че сега бях тук, в огромната гробница под пирамидата, където винаги съм искал да бъда. Ако повдигнех килимите на

пътеката, щях да намеря изгубените фараони, погребани с пресни самуни хляб и свежи стръкове лук; храна за дългото пътуване нагоре по реката към Вечността.

Никога не бива да го разрушават, рекох си. Аз трябва да бъда погребан тук.

— Това не ти е гробището „Грийн Глейд“ — рече старият востъчен китаец, стоящ недалеч от мен.

Явно бях проговорил на глас.

— Кога е бил построен театърът? — прошепнах едва.

Той явно чакаше случай, за да се отприщи:

— През 1921 г., един от първите. Тук нямаше нищо — само палмови дървета, ферми, няколко къщи, прашна главна улица и малки бунгала, построени, за да примамят Дъглас Феърбанкс, Лилиан Гиш и Мери Пикфорд. Радиото беше просто дървена кутия с бакелитени слушалки. Никой не можеше да чуе бъдещето на него. Откриването бе мащабно. Хората идваха пеша, или с автомобили от север, откъм Мелроуз. В събота вечер се събираха истински пустинни кервани от филмови фанатици. Холивудското гробище още не беше започнало да се пълни, един от първите му клиенти беше Рудолф Валентино със своя перитонит през 26-а. На премиерата на Грауман, Луис Майер пристигна право от зоологическата градина на Селиг в Линкълн Парк. Ето къде се появи лъвът в емблемата на „Метро Голдуин Майер“. Страховит, но без зъби. Имаше трийсет танцьорки. Уил Роджърс показва каубойски номера с ласо, а Трикси Фриганца изпя няколко от знаменитите си песни. Слез долу, заври си носа в старите гримьорни в сутерена и ще откриеш още останало бельо от онези девойчета, които примираха от любов по Лоуъл Шърман. Докаран мъж беше, с мустаци, но ракът го повали през 34-а. Слушаш ли ме изобщо?

— Клайд Ръстлър — изломотих.

— Мили боже! Него пък кой го помни! Виждаш ли ей онази стара операторска кабина там горе? Погребах го жив в нея през 29-а, когато построиха новата, на втория балкон.

Загледах се в призраците на мъглата, дъжда и снега, на Шангри-Ла, търсейки Върховния Лама.

— Няма асансьор — добави безпльтният ми приятел. — Дотам са двеста стъпала!

Доста дълго изкачване, без шерпи, до междинното фойе и мецанина, а след това до втория балкон и до още един след него, посред три хиляди места. Как се угажда на три хиляди клиенти, зачудих се аз. Но ако успееш да заинтригуваш осемгодишните хлапета така, че да не пикаят по три пъти на прожекция, значи си успял!

Потеглих нагоре.

На половината път седнах да почина, запъхтян, сякаш от дете внезапно се бях превърнал в старец.

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Най-сетне преодолях отвесната стена на връх Еверест и почуках на вратата на старата прожекционна.

— Този ли е, за когото си мисля? — извика отвътре ужасен глас.

— Не — отвърнах. — Просто най-обикновен зрител, завърнал се след четирийсет години.

Това беше гениална идея, да заложа на картата на миналото.

Ужасът в гласа се поуталожил.

— Каква е паролата?

Отговорът се откъсна сам от езика ми:

— Том Микс и неговият кон, Тони. Хут Гибсън. Кен Мейнард. Боб Стийл. Хелън Туелвтрийс. Вилма Банки...

— Достатъчно.

Мина доста време, преди отвътре да се разшава нещо като гигантски паяк. Вратата изскърца и през процепа ѝ надникна сребриста сянка, жива метафора на черно-белите фантоми, които бях виждал да трептят по екрана преди половин живот.

— Никой не идва тук горе — каза много, много старият мъж.

— *Съвсем* никой?

— *Жива душа* — отвърна силуетът със сребриста коса, сребристо лице и сребристи дрехи, изтънели от седемдесетте години живот в тази наблюдателница, откъдето десетки хиляди пъти бе гледал надолу към нереалността. — Никой не знае, че съм тук. Дори и аз.

— Но ти си тук. Ти си Клайд Ръстлър.

— Така ли? — за миг ми се стори, че ей сега ще опипа тирантите и вехтите си ръкавели, за да провери. — А ти кой си? — проточи врат през прага като костенурка от корубата си.

Казах му името си.

— Никога не съм те чувал. Един от тях ли си? — Той метна поглед към празния екран долу в ниското.

— От мъртвите звезди ли?

— Те понякога се качват тук. Дъглас Феърбанкс намина снощи.

— Почукал е на вратата ти? Самият Зоро, Д'Артанян, Робин Худ?

— По-скоро *подраска*. Да си мъртъв си има своите затруднения. Е, ще влизаш, или не?

Бързо пристъпих напред, преди да му е дошло друго настроение.

Прожекционните апарати стояха, вперили взор в пустотата, в стаичка, наподобяваща китайска гробница. Въздухът бе пропит с прах и остър мирис на целулоид. Имаше само един стол, разположен между двата апарата. Както сам бе казал, тук никога не идваха гости.

Огледах пренаселените стени. По тях имаше поне три дюзини снимки, някои в евтини рамки от супермаркета, други в сребърни, а трети — просто страници, откъснати от стари броеве на списание „Силвър Скрийн“. Образите на трийсет жени, всяка от тях различна.

Старият мъж остави по лицето му да се прокрадне усмивка.

— Моите сладки красавици, от времето, когато бях още активен вулкан.

Древната вкаменелост ме изгледа иззад мрежата си от бръчици — от типа, които се получават, когато отваряш хладилника в шест сутринта, за да извадиш последното забъркано от предната вечер мартини.

— Обикновено държа вратата заключена. Ти ли крещя преди малко отвън?

— Не, не съм бил аз.

— Е, имаше някой. Но като изключим това, човешки крак не е стъпвал тук откак умря Лоуъл Шърман.

— Това е вече втори некролог за десет минути. Зимата на 1934 година. Рак и пневмония.

— *Няма как да знаеш това!*

— Една събота карах ролкови кънки край стадион „Колизеум“. Беше преди футболен мач и Лоуъл Шърман мина покрай мен, давейки се от лаеща кашлица. Взех му автограф и му пожелах всичко най-хубаво. Два дена по-късно умря.

— Лоуъл Шърман — в очите на стареца се появи нов блясък. — След като ти си жив, значи и *той още* е жив. — После се отпусна в единствения стол и ме измери с поглед. — Лоуъл Шърман. Но защо по дяволите си се качил чак дотук? Хора са умирали, докато изкатерят тези стълби. Самият чичо Сид дойде един или два пъти, накрая изруга

и построи голямата прожекционна на километър по-ниско, в реалния свят, ако изобщо има такъв. Никога не съм ходил да я видя. Какво има?

Бе доловил интереса, с който изучавах праисторическото му гнездо и рояка от вечно млади лица по стените.

— Искаш ли да ти изброя тези пухкави котета с нокти на пума? — той се приведе напред и започна. — Тази тук се казваше Карлота или Мидж, или Даяна. Испанско парче като от реклама на Кал Кулидж, с поличка до пъпа, римска царица, току-що излязла от ваната с мляко. До нея е жената-вамп на име Илиша, после машинописката Пърл и английската тенисистка Памела. Ето и Силвия, която държеше нудистко свърталище в Шайен. Обличаше се като Доли Мадисън, пееше „Чай за двама“ и „Чикаго“ и излизаше от огромна стридена черупка, като перла от рая. Беше голямата тръпка на Фло Зигферд. До нея е Уила-Кейт, изгонена от баща си още тринайсетгодишна за поведение, неподобаващо на крехката ѝ възраст. Лила Уонг пък работеше в китайски ресторант, но не беше случайно момиче, на конкурса за красота на Кони Айлънд през 29-та събра повече гласове и от американския президент. Следващата, Барбара Джо, слезе от нощния влак в Глендейл и едва ли не на следващия ден стана звездата на „Глори Филмс“. Анастейша Алис Граймс...

Той спря, за да си поеме дъх. Аз го погледнах.

— Което ни довежда до Ратиган — рекох.

Челюстта му се смръзна.

— Казваш, че никой не се е качвал тук от години. Но тя е идвала днес, нали? Може би за да погледне всички тези снимки? Е, да или не?

Старият мъж сведе очи към прашните си ръце, после бавно се изправи и застана с лице към месинговата фуния на стената — едно от онези устройства, през които се крещят заповеди на подводниците.

— Лео! Вино! Два долара бакшиш!

От металното отворстие долетя тъничък гласец:

— Ти не *пиеш*!

— Днес пия, Лео. И два хотдога!

Устройството изписка и замря.

Той изсумтя и се вторачи в стената. Минаха пет ужасяващо дълги минути. Докато чакахме, аз извадих тефтерче и си записах имената, надраскани върху снимките. Най-сетне чухме как поръчката се изкачва по кухненския асансьор. Клайд Ръстлър се сепна, сякаш напълно бе

забравил за съществуването му. Отвори вратичката и започна да се труди с тирбушона над бутилката, изпратена от намиращия се някъде далеч под нас Лео. Имаше само една чаша.

— Извинявай, не съобразих — рече той. — Пий първи, аз не се боя от зарази.

— Няма с какво да те заразя. — Отпих и му подадох чашата. Той я надигна към устните си и по тялото му се разля видимо облекчение.

— А сега — каза — нека ти покажа едно филмче, което сглобих. Защо ли? Защото миналата седмица някой ми позвъни отдолу. Веднага разпознах гласа в слушалката. Навремето беше личната медицинска сестра на Хари Кон, готова да откликне на всичките му нужди — да, Хари, да, да! Каза, че търсела Робин Локсли. Знаеш, *Робин Худ* е Робин от Локсли. Една актриса беше взела това име, просто ѝ харесало как звучи. После изчезна някъде в замъка на Хърст, или в задната му кухня. Но този глас, след толкова години, питаше за Локсли. Изкара ми акъла. Порових из кутиите и намерих един филм с нея от 1929 г., когато звукът вече навлизаше с пълна сила. Гледай.

Той нагласи лентата в апарата и щракна ключа. Големият екран долу се обля в светлина и се появиха образи.

Ефирна пеперуда запърха с муселинените си криле, поспря, погледна с очи, изпълнени с нежа, усмихна се и побягна, следвана от бели рицари и черни злодеи.

— Познаваш ли я?

— Не.

— Пробвай тогава *това*. — Той превъртя напред и на екрана се появи заснежен бряг, осеян с тлеещи огньове. Руска аристократка пушеше с дълго цигаре, въздишаше и мачкаше кърпичката си. Някой умираше или вече беше умрял.

— Е? — погледна ме с надежда Клайд Ръстлър.

— Не.

— Да опитаме пак!

Прожекторът наново озари мрака. Беше 1923 година и палаво хлапе се катереше, смеейки се, по дърво, за да брули плодове — но под ризата му личаха малки, твърди ябълки.

— Не може да бъде! *Женски Том Сойер!* Кой е това?

Старецът изпълни екрана с още дузина образи, започвайки от 1925-а и свършвайки с 1952-ра — отворени, затворени, тайнствени,

разбулени, светли, тъмни, диви, сдържани, красиви и обикновени, своенравни и невинни.

— Познаваш ли *някоя* от тях? Как ли не си напъвах мозъка. Трябва да е имало някаква причина, за да съхраня всички тези изрезки. Погледни ме, дявол да го вземе! На колко години мислиш, че съм?

— Към деветдесет, деветдесет и пет?

— Поне на десет хиляди. Казвам ти, мен са ме открили плаващ в кошница по Нил! Изтърколил съм се от хълма със Светите скрижали. Угасил съм огъня в горящия храст. Когато Марк Антоний заповядал: „Пуснете кучетата на войната“, аз съм отвързал каишките. А дали съм познавал тези хубавици? Бога ми, по цяла нощ се будя и си блъскам главата, за да наредя къщичката от карти. Тъкмо си мисля, че вече съм успял, когато леко помръдвам и тя се срива отново. Сигурен ли си, че не помниш някое от лицата на екрана или от снимките по стените? Ако е така, си имаме истинска мистерия!

— Същото се канех да кажа и аз. Дойдох тук, защото някой друг дойде при мен. Може би същият онзи глас, който ти се е обадил отдолу.

— Какъв глас?

— Констанс Ратиган — казах аз.

Изчаках мъглата зад очите му да се уталожи.

— Тя пък какво общо има? — зачуди се той.

— Може би разковничето е в *нея*. Последният път, когато я видях, стоеше в отпечатъците на собствените си стъпки.

— И смяташ, че може да знае на кого принадлежат всички тези лица, какво означават всички тези имена? Чакай малко. Отвън, пред вратата... Май беше днес. Няма как да е било вчера. Да, днес тя ми каза: „Дай ми ги!“

— Да й дадеш какво?

— Огледай се наоколо. Виждаш в тази проклета дупка нещо, което да си струва?

Вдигнах очи към снимките на стената. Клайд Ръстлър проследи погледа ми.

— Тях пък защо ще ги иска някой? Те не струват нищо. Дори и аз не знам защо съм ги закачил там. Освен да са нечии съпруги или стари приятелки?

— Ти самият по колко от всяко си имал?

— Нямам достатъчно пръсти, за да ги изброя.

— Едно нещо е сигурно, Констанс е искала да ги вземе. Да не би да е ревнувала?

— Констанс ли? Както някои хора изпадат в пътна агресия, така тя изпаднаше в креватна агресия. Искаше да сграбчи всички жени, с които някога съм бил, да ги стъпче, удуши, да ги разкъса на парчета. Хайде, допивай си виното. Имам да върша свои неща.

— Какви например?

Но той вече се бе върнал към своите ленти, потънал в унеса на хиляда и една отминали ноци.

Аз тръгнах покрай стената, записвайки трескаво в тефтера си всички имена под снимките. Щом свърших, го попитах:

— Ще ми се обадиш ли, ако Констанс дойде отново?

— За снимките ли? Ще я хвърля надолу по стълбите.

— Веднъж вече чух нещо подобно, но ставаше дума за стълбите на ада, а не за тези към втория балкон. Защо искаш да я хвърляш?

— Все трябва да има някаква причина, нали? Не ме карай да си припомням! Впрочем, защо каза, че си се качил тук? И как ме нарече?

— Клайд Ръстлър.

— А, да. Вярно, така беше. А знаеш ли, че аз съм бащата на Констанс?

— Какво?!

— Бащата на Констанс. Мислех, че съм ти споменал. Сега можеш да си вървиш. Лека нощ.

Излязох навън и захлопнах вратата, оставяйки зад себе си стареца, който и да беше той, и снимките на стената, чиито и да бяха те.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Слязох долу и отидох в предната част на салона. Огледах се наоколо и се спуснах по стъпалата към мястото за оркестъра. В задната му стена имаше врата, отваряща се към дълъг, тъмен коридор. Той постепенно изчезваше в пълен мрак и в този мрак имаше друг, още по-дълбок мрак — на старите, изоставени гримьорни.

Искуших се да извикам едно име.

Но какво щеше да стане, ако тя ми отвърнеше?

Стори ми се, че от дълбините на този черен коридор до слуха ми долита звукът от скрито море или от река, течаща нейде в чернотата.

Направих стъпка напред, но върнах крака си обратно.

Отново чух диханието на тъмния океан, надигащ се към безкрайните си брегове.

Тогава се обърнах и си тръгнах от великия мрак, втурнах се през опразнените от хора коридори, към вратите, които най-сетне ме изведоха под утешителното вечерно небе.

Отнесох невероятно малките обувки на Ратиган до циментовите ѝ отпечатъци и ги поставих внимателно в тях.

В същия миг усетих върху рамото си докосването на моя ангел хранител.

— Виж ти, кой се завърнал от мъртвите — каза Кръмли.

— Нямах представа колко си прав — отвърнах, взирайки се към широкия червен портал на Китайския театър на Грауман с всичките му филмови създания, пъплещи в мрака. — Тя е вътре — допълних. — Ще ми се да знаех начин да я измъкна оттам.

— Пръчка динамит, вързана за пачка с пари може и да свърши работа.

— Кръмли!

— Извинявай, забравих, че говорим за Флорънс Найтингейл.

Отстъпих назад и той сведе поглед към малките обувки на Ратиган, застанали в отпечатъците, направени преди дълги, дълги години.

— Не приличат съвсем на вълшебните пантофки — рече.

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Карахме през града и сред топлата тишина аз се опитах да му опиша огромното, черно море в театъра на Грауман.

— Там има дълъг коридор с гримьорни, вероятно пълни с неща от 20-те и 30-те години. Имам усещането, че тя може да е *вътре*.

— По-добре не си хаби приказките.

— Някой трябва да влезе и да провери.

— Ти да не би да се уплаши?

— Не точно.

— Значи си напълнил гащите. Стой кротко и си трай.

Скоро стигнахме у тях. Той донесе една студена бира и я долепи до челото ми.

— Дръж я, докато не усетиш, че мозъкът ти се прояснява.

Послушах съвета му. Той включи телевизора и започна да сменя програмите.

— Не знам кое е по-лошо — изпъшка. — Твоето бръщолевене или местните новини.

„Отец Сиймъс Ратиган“ — произнесе телевизорът.

— Стой! — изкрещях.

Той върна канала обратно.

„... Катедралата «Света Вибиана».“

Последва вихрушка от пращене и снежинки на екрана.

Кръмли хлопна телевизора с юмрук.

„... следствие на естествени причини. Според слуховете бил готвен за бъдещ кардинал...“

Нова вихрушка и екранът угасна.

— Отдавна се каня да го поправа — оправда се той.

И двамата се вторачихме в телефона, молейки го да звънна.

После и двамата подскочихме.

Защото той *звънна!*

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Беше жена. Бети Кели, помощничката на отец Ратиган, с която се бях чувал и преди, ломотеща несвързано, молеща за милост.

Единствената милост, която можех да ѝ предложа, бе да намина да я видя.

— Моля ви, побързайте, или и аз също съм мъртва! — изплака тя.

Когато Кръмли и аз пристигнахме, тя стоеше пред входа на катедралата. Минаха няколко секунди преди да ни забележи, след което вдигна безсилно ръка в нещо като поздрав и отпусна очи. Доближихме я и аз представих Кръмли.

— Много съжалявам — добавих.

Тя вдигна глава.

— Но вие *сте* онзи, който разговаряше с отца — възкликна. — О, боже, заповядайте вътре.

Главният вход вече бе заключен за през нощта, тъй че минахме през странична врата. Щом пристъпихме под свода, тя се олюля и насмалко не падна. Аз я улових подръка и я заведох до една от скамейките, където тя се отпусна, останала без дъх.

— Дойдохме колкото се може по-бързо — уверих я аз.

— *Познавахте* ли го? — Думите излизаха с мъка от устата ѝ. — Всичко е толкова объркващо. Да сте имали общи близки, приятели?

— Познаваме негова роднина — каза Кръмли. — Със същата фамилия.

— Ратиган! Тя го уби. Не, чакайте — сграбчи ръкава ми тя, тъй като бях скочил на крака. — Нямам предвид буквално. И все пак го уби.

Седнах обратно, целият изстинал. Кръмли отстъпи назад, а тя се вкопчи в лакътя ми и започна да шепне:

— Идваше тук, понякога по три пъти на ден, да се изповядва. Отначало кротко, но после изпадаше в някакъв бяс. Когато си тръгваше, бедният отец изглеждаше като попарен. Но тя почти не си

ходеше, а просто стоеше, докато той съвсем не повехна, изгуби апетит, само алкохолът в долапа намаляваше. Оставяше я да фучи на воля. Когато проверявах изповедалнята след нея, вътре миришеше като след удар от мълния. И все крещеше *едно и също*.

— Какво?

— „Аз ги убивам, убивам ги!“ — повтаряше. — „И ще продължа, докато не ги избия до крак. Помогни ми да ги убия, благослови душите им! Тогава ще довърша и останалите. Всички до един! Махни ги от плещите ми, от живота ми! Тогава, отче, ще бъда свободна, чиста! Но помогни ми да ги погребва така, че да не се върнат повече! Помогни ми!“ А той ѝ отвръщаше: „Махни се от мен! Какво за бога искаш да сторя?“ „Помогни ми да ги махна, моли се над тях, за да не стават отново, да си стоят мъртви! Кажи да!“ „Вън,“ изкрещя отецът и тогава тя каза още по-лоши неща.

— Какви?

— Каза: „Тогава проклет да си, проклет, проклет, да гориш в ада!“ Гласът ѝ беше толкова силен, че хората си излязоха. Отецът трябва да е изпаднал в истински шок. Чух стъпките ѝ, когато избяга в мрака и зачаках той също да излезе, да каже нещо. Най-сетне се престраших и отворих вратата на изповедалнята. Той беше вътре, но нямаше как да промълви, защото беше... мъртъв.

Тук помощничката остави сълзите да се стичат свободно по бузите ѝ.

— Бедният човек — каза тя. — Тези кошмарни думи навярно са спрели сърцето му, както насмалко да спрат и моето. Трябва да намерим тази ужасна жена. Да я накараме да си вземе думите обратно, за да може той да живее отново. Боже, какви ги говоря. Като си помисля как се беше свлякъл, сякаш бе изсмукала кръвта му. Познавате ли я? Кажете ѝ, че е сторила най-лошото. Е, това е. Изхвърлих всичко от себе си, стоварих го върху вас. Как ще се *изчистите* сега? То вече е ваше, съжалявам, че ви го причиних.

Погледнах надолу към костюма си, сякаш очаквах да видя повръщано.

Кръмли отиде до изповедалнята, отвори и двете врати и се взря в тъмнината. Аз заставах до него и си поех дълбоко дъх.

— Подушвате ли? — попита Бети Кели. — То е там и продължава да разяжда. Казах на кардинала да я разруши и изгори.

Вдишах за сетен път и долових дъх на овъглено и на огньовете на свети Елмо.

Кръмли затвори вратите.

— Няма да помогне — каза Бети Кели. — Тя още е вътре. Както и той, бедната душа, съсипан и мъртъв. Два ковчега, редом един с друг. Бог да ни е на помощ. Аз ви изтормозих. Сега Имате същия вид, както и нещастният отец.

— Не говорете така — рекох немощно.

— Няма — отвърна тя.

И воден от Кръмли, се повлякох към изхода.

ДВАЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Не можех да спя, не можех да стоя буден, не можех да пиша, не можех да мисля. Най-сетне, объркан и полуобезумял, късно през нощта позвъних отново в „Света Вибиана“.

Мина дълго време, преди Бети Кели да отговори и когато го стори, звучеше като от зала за изтезания.

— Не мога да говоря!

— Слушайте! — примолих се. — Не можете ли да си спомните нещо друго, което да е казала в изповедалнята? Нещо важно, значително, различно?

— Божичко, знам ли... Думи, думи и още думи. Но не, чакайте. Непрестанно повтаряше: „Трябва да простиш на всички ни. На всяка една от нас!“ *На кои всички*, след като в стаичката нямаше никой друг освен нея? Ало? Още ли сте там?

— Да, тук съм — промълвих най-сетне.

— Интересува ли ви още нещо?

— Засега не.

Затворих слушалката.

— Всички ни — прошепнах. — Да простиш *на всички ни!*

Набрах номера на Кръмли.

— Нека отгатна — рече той. — Сън не те хваща? И искаш да се срещнем след час пред къщата на Ратиган? За да я претърсиш, нали?

— Просто приятелско ровичкане.

— Ровичкане, значи. Някаква теория, или просто предчувствие?

— Единствено здрав разум.

— Нали знаеш къде можеш да си го завреш! — Връзката прекъсна.

— Той ти затвори телефона? — попитах огледалото си.

— Затвори ти телефона, — отвърна огледалото.

ДВАЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Телефонът иззвъня. Аз го вдигнах така, сякаш бе нажежен до червено.

— Ало, марсианецът^[1] ли е? — попита един глас.

— Хенри! — проплаках.

— Да, аз съм — рече гласът. — Знам, че е щураво, но ми липсваш, синко. Доста е тъпо един цветнокож да го каже на етнически пилот на летящи чинии.

— Нищо по-хубаво не съм чувал — отвърнах, давейки се.

— Ей, ей — каза той. — Започнеш ли да ми ревеш, затварям.

— Недей — подсмръкнах. — Божичко, Хенри, да знаеш само как се радвам, че се обади!

— Което означава, че вече си издоил кравата и си напълнил цяла кофа с да не казвам какво. Учтив ли искаш да бъда, или прям?

— И двете, Хенри. Нещата са извън контрол. Маги е някъде на изток. Тук разполагам с Кръмли, разбира се, но...

— Което означава, че ти е нужен сляп човек, за да намериш изхода от краварника, нали? По дяволите, чакай да си взема носната кърпичка. — Чу се звучно секнене. — И за кога ти трябва моят всевиждащ нос?

— За вчера.

— Сега съм тук, в Холивуд, на гости на едни нещастни бедни чернилки.

— Знаеш ли Китайския театър на Грауман?

— Иска ли питане.

— Колко скоро можеш да дойдеш там?

— Колкото искаш, синко. Ще ме намериш застанал в обувките за степ на Бил Робинсън. Пак ли ще посещаваме някое гробище?

— Почти.

Обадих се на Кръмли, за да му кажа къде отивам и че може да закъснея за срещата при Ратиган, но затова пък ще водя и Хенри със себе си.

— Слепец води слепаца — бе коментарът му.

[1] Тук и малко по-долу авторът прави алюзия със себе си и своето произведение „Марсиански хроники“. — Бел.ред. ↑

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Той стоеше точно където бе обещал, в отпечатъците от прочутите обувки на Бил Робинсън, които, вместо да бъдат осъдени на забвение в някой далечен негърски рай, стояха на показ, така че хилядите преминаващи бели да могат да ги виждат.

Стойката му бе спокойна и изправена, но краката леко помръдваха, сякаш ги сърбеше да изиграят два-три бързи такта. Очите му бяха затворени, както и устата, потънали в безоблачен унес.

Заставах пред него и въздъгнах.

Устата му изригна начаса.

— Дъвка „Риглис“. Удвоете удоволствието, удвоете забавата с двойно ментовата дъвка „Риглис“! Внимавай само да не я изплюеш! — Той се засмя и ме сграбчи за лактите. — Здравей, моето момче, изглеждаш *великолепно*! Няма нужда да те *виждам*, за да *разбера*. Винаги си звучал като някой от онези образи на екрана!

— Сигурно е от гледане на твърде много филми.

— Дай да те опипам. Ей, ти май често надигаш чашката напоследък!

— И ти също изглеждаш добре, Хенри.

— Всъщност, винаги съм се *чудел* как изглеждам.

— Така, както звучи Бил Робинсън.

— И съм в неговите обувки, нали? Кажете да.

— При това са ти точно по мярка. Благодаря, че дойде, Хенри.

— Длъжен бях. Адски много време мина, откакто за последно сме търсвали из гробища! Като спя нощно време, все виждам онези гробове от всички страни. А сега за *какво* гробище става дума?

Хвърлих поглед към ориенталската фасада на театъра на Грауман.

— За призрачно. Помня когато бях на шест години и се промъкнах зад киноекрана, зяпайки нагоре към черно-белите неща, мърдащи там. Фантомът, който свири на орган, а после смъква маската си и се изправя в целия си десетметров ръст, готов да те убие с един

поглед. Огромни, бледи сенки на актьори, повечето от тях мъртви. Призраци.

— Вашите чували ли са те да бръщолевиш така?

— Пред тях? Никога! Да не си посмял да им кажеш!

— Гроб съм. Подушвам благовония. Трябва да сме вече в „Грауман“. Това се казва класа, а не някакви китайски измишльотини.

— Стигнахме, Хенри. Нека ти задържа вратата.

— Ей, ама че е тъмно тук. Носиш ли фенерче? Винаги е по-добре да размахаш фенерче и да даваш вид, че знаеш какво правиш.

— Нося, Хенри, ето го.

— Призраци, казваш?

— Сеанси по четири пъти на ден, вече трийсет години.

— Не ме дръж подръка, караш ме да се чувствам безполезен. Ако падна, гръмни ме!

И той пое сам по прохода, почти без да се блъска в редовете от седалки, към ямата за оркестъра и огромните, тъмни пространства под и отвъд нея.

— Мракът май взе да се сгъстява — каза. — Дай да включа фенерчето. — Дадох му го, а той го щракна и се усмихна: — Е, *така* вече е по-добре!

ТРИЙСЕТА ГЛАВА

В тъмното, неосветено подземие имаше стаи, стаи и още стаи, всичките с огледала, опасващи стените им, образите в тях се отразяваха отново и отново; празнотата срещаше празнота сред коридорите на безжизнено море.

Първо влязохме в най-широкия коридор и Хенри завъртя фенерчето като лъч на фар.

— Доста призраци има тук.

Светлината се удряше в океанските дълбини и чезнеше в тях.

— И не са същите като онези горе, а по-страшнички. Винаги са ми били интересни огледалата и онова, на което казват отражение. Защото това си пак *ти*, нали? Но на метър-два разстояние и запечатан като в лед. — Той протегна ръка и докосна стъклото. — Има ли *някой* там?

— Само ти и аз, Хенри.

— По дяволите. Щеше ми се да съм сигурен, че е така. Продължихме нататък покрай студените редове от огледала. И ето, че стигнахме до нещо повече от призраци. До графити върху гладката, полирана повърхност.

Вероятно съм си поел по-рязко дъх, защото той изведнъж се извърна и освети лицето ми.

— Да не *видя* нещо, което *аз* не виждам?

— Бога ми, да!

Докоснах първия студен Прозорец на времето.

По пръста ми остана лека следа от древно червило.

— Е? — Хенри се приведе, сякаш да разгледа по-отблизо откритието ми. — Какво има?

— Марго Лорънс. Починала през октомври 1923 година.

— И *някой* я е пъхнал под стъклото?

— Не точно. А на около метър от нея още една. Хуанита Лопес. Лятото на 24-та.

— Нищо не ми говори.

— Следващо огледало: Карла Мур. Коледа, 1925 година.

— Чакай, чакай — каза Хенри. — Тя играеше в някакъв ням филм. Един зрящ приятел ми е говорил за нея. Биваше си я, Карла Мур.

Аз насочих фенерчето по-нататък и прочетох:

— Елинон Туелвтрийс. Април 26-та.

— Хелън Туелвтрийс не участваше ли в „Котката и канарчето“?

— Може да ѝ е била сестра, но толкова много имена са фалшиви, че човек никога не знае. Лусил Лъосюр стана Джоан Крофорд. Лили Шошоан се прероди като Клодет Колбер. Гладис Смит — Карол Ломбард. А Кари Грант беше Арчибалд Лийч.

— Ставаш за водещ на телевизионна викторина. — Хенри поглади следващото огледало. — А тук кой е?

— Дженифър Лонг — 29-та.

— Тя не умря ли?

— Изчезна, приблизително по същото време, когато Сестра Ейми^[1] потъна в морето и излезе оттам божествено просветлена.

— Още колко имена има?

— Толкова, колкото са и огледалата.

Хенри облиза пръст.

— Мм! Попрестояло, но все пак червило. Какъв цвят е?

— Портокалово, вишнево, малиново...

— Защо според теб всички тези дами са написали имената си и тези дати?

— Защото, Хенри, всъщност не е имало много дами, а само една жена, която ги е написала.

— Една жена, която не е дама? Подръж бастунчето ми, докато размисля.

— Ти не *носиш* бастунче, Хенри.

— Странно, как ръката ти усеща неща, които всъщност ги няма. Искаш ли да отгатна?

Аз кимнах и макар спътникът ми да не можеше да види жеста, знаех, че усеща движението на главата ми. Искях да го каже, нуждаех се да го чуя как произнася това име. Той се усмихна и огледалата се усмихнаха стократно в отговор.

— Констанс.

Той докосна леко огледалото и добави:

[1] Ейми Макферсън (Сестра Ейми) (1890–1944) — прочута американска евангелистка от канадски произход. Известна като пионер в използването на модерните медии (по-специално радиото) в привличането на нови привърженици на основаната от нея църква. — Бел.ред. ↑

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Хенри отново се приведе, тръкна един от червеникавите надписи и поднесе пръст към устата си.

После мина на следващото огледало, повтори движението и остави езика си да прецени.

— Различни аромати — отбеляза.

— Като различни жени?

— Боже, сякаш беше вчера. — Той стисна здраво клепачи. — Толкова много жени са минали през ръцете ми, през сърцето ми, идваха и си отиваха невидими, оставяйки само аромата си. Защо сега се чувствам като в задънена улица?

— Защото и аз се чувствам по същия начин.

— Кръмли казва, започнеш ли да отвърташ крановете, стой настрана. Ти си добро момче.

— Не съм никакво момче.

— Звучиш като на четиринайсет, когато гласът ти тепърва мутира и ти никнат мустачки.

Той пристъпи, докосна поредното огледало и се вгледа с незрящите си очи в древната следа, останала по върховете на пръстите му.

— И всички тези са свързани с Констанс?

— Така ми се струва.

— Ти умееш да усещаш със стомаха си, знам го по твоите книги, които са ми чели. Мама обичаше да казва, че силният нюх е по-добър от два мозъка. Повечето хора мислят твърде много с главите си, докато би трябвало да внимават кога ги свива под лъжичката. Тя наричаше това своя домашен паяк. Чуеше ли някой лъжлив политик да дърдори, паякът се свиваше на топка и тя поклащаше глава: не. Но ако паякът я гъделичкаше с крачета, значи всичко беше наред и тя се усмихваше: да. И ти си същият. Обичаше да чете историите ти. Казваше, че не пишеш мрачни, зловещи неща, а си служиш с крачетата на паяка под ребрата си. Все повтаряше: „Това момче никога няма да се разболе,

никога няма да се остави хората да го отровят. То знае как да повръща гадостта, като кара паячето в себе си да я изхвърля. Няма да стои буден посред нощ и да има лош живот, остарявайки на младини. От него би станал чуден доктор — да реже болката и да я маха от другите.“

— Майка ти е казала това? — изчервих се аз.

— Жената имаше дванайсет деца, шест погребя, а останалите шест отгледа. Също така един лош и един добър съпруг. Отбираще от много неща, тъй че не бой се, остави чувството да те води.

— Ще ми се да съм я познавал.

— Тя още е тук. — Хенри сложи длан върху гърдите си.

После извади тъмните си очила от джоба, избърса ги и ги сложи на носа си.

— Така е по-добре — измърмори, като продължи да изучава невидимите огледала. — Тази Ратиган, с имената, които драска и всичко останало, да не е случайно побъркана? Би ли казал, че е с всичкия си?

— Странна е. Обича да плува навътре в морето, чувал съм я да се надлайва с тюлените. Изобщо, волна душа.

— Хич да не се беше връщала оттам.

— Херман Мелвил — измърморих.

— Какво?

— Отне ми години да прочета „Моби Дик“. Мелвил е трябвало да си остане в морето заедно с Джак, своя любящ приятел. Какво му е дала земята? Откъснала е душата от тялото му. Прекарал е трийсет години сврян в някаква митница, ни жив, ни умрял.

— Бедният кучи син — прошепна Хенри.

— Бедният кучи син — повторих като тихо ехо аз.

— Смяташ, че и Ратиган също не е бивало да се връща на брега, в луксозната си къща на плажа?

— Къщата ѝ е голяма, светла, бяла и красива, но същевременно е гробница, пълна с призраци. Като тези от киносалона горе — десет метра високи, петдесет години широки — или като огледалата покрай нас. И сред всичко това една жена, мразеща всички по неизвестни причини.

— Бедната кучка — промълви Хенри.

— Да, кучка — казах аз.

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

— Хайде да видим още няколко — предложи Хенри. — Запали лампите, та да нямам нужда от бастунче.

— Можеш ли да почувстваш кога са запалени и кога не?

— Глупаво дете. Чети ми имената!

Улових го подръка и заедно тръгнахме покрай огледалата, като аз му четях написаното върху тях.

— Гледай датите отдолу — изкомандва ме той. — *По-скорошни* ли стават?

Годините се нижеха — 1935. 1937. 1939. 1950. 1955.

А с тях и имена, имена, всичките различни.

— Свършихме ли? — каза Хенри. — Трябва да има още едно.

— Да, това е последното. Датата е трийсет и първи октомври.

Миналата година.

— Как така нещата ти се случват все на Хелоуин?

— Съдбата и провидението обичат слабаците като мен.

— Ти каза дата, но... — Хенри докосна студеното стъкло. — Няма ли и име?

— Не.

— Дали ще дойде да го *добави*? Да се промъкне крадешком в тъмното, издавайки звуци, които само куче може да долови? Тя...

— Тихо, Хенри. — Вперих поглед покрай огледалата към чернотата на подземие, където се носеха сенки на фантоми.

— Синко — хвана ме за ръката той. — Да си обираме крушите оттук.

— Само още нещо. — Направих десетина крачки и спрях.

— Не ми казвай — вдигна ръка Хенри. — Подът е свършил.

Аз погледнах надолу в кръглата шахта. Мракът се простираше надълбоко и нямаше край.

— Звучи празно — отбеляза Хенри. — Трябва да е отточен канал за дъждовна вода.

— И да минава под театъра?

— Чуй това!

Точно в този момент под нас се разнесе звук като от огромен сифон, пръскайки свеж мирис на зелени хълмове и озон.

— Допреди няколко часа валя, а на водата ѝ трябва известно време, за да стигне дотук. През по-голямата част от годината каналът е сух. А сега сигурно е дълбоко до коляно, оттук чак до океана.

Опипах вътрешната стена на шахтата и се натъкнах на метални стъпала.

— Да *не си* решил да слизаш долу? — попита Хенри.

— Тъмно е и студено. До морето е далеч, а ако не внимаваш може и да се удавиш.

Хенри подсмръкна.

— Смяташ, че е влизала оттук, за да си наглежда имената?

— Или е минавала през входа на театъра, а се е измъквала през дупката.

— Ей, идва *още* вода!

От отворието като въздишка долетя нов, мразовит полъх.

— По дяволите! — изкрещях аз.

— Какво?

— Видях нещо — отвърнах, взирайки се в мрака.

— Дори и ти да не си, *аз* видях! — Лъчът на фенерчето заподскача като пощурял из стаята с огледалата, когато Хенри ме сграбчи за лакътя и ме затегли надалеч от дупката. — В правилната посока ли се движим?

— *Надявам да е така!* — успях да изрека.

ТРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Таксито ни остави на тротоара пред голямата, бяла арабска крепост на Ратиган.

— Ама и тоя брояч въртеше като за световно — каза Хенри и добави: — Отсега нататък аз ще карам.

Кръмли ни чакаше, но не отвън, а разположен удобно край басейна, с половин дузина чаши мартини пред себе си, две от които вече празни. Той ги изгледа с любов и поясни:

— След като вече съм се подкрепил, съм готов да *изслушам* поредните ти изцепки. Здравей, Хенри. Хенри, не съжаляваш ли, задето си напуснал Ню Орлиънс, за да дойдеш в тази фабрика за торни червеи?

— Ако съм прав и питиетата пред теб миришат на водка, няма *защо* да съжалявам.

Подадох му една чаша и взех друга за себе си.

— Е, добре, изплюй камъчето — изръмжа Кръмли, подразнен от мълчанието ми.

Разказах му за театъра на Грауман и за гримьорните с огледалата в подземиеето.

— Освен това — добавих — съм си съставил и нещо като списък.

— Чакай, че взех да изтрезнявам — прекъсна ме той, взе нова чаша и я вдигна в иронична наздравица. — Така, сега дай да чуем.

— Момчето от супермаркета на Маунт Лоу. Съседите на Кралица Калифия на Бънкър Хил. Помощничката на отец Ратиган. Мъжът от прожекционната в киносалона.

— Нещо повече за него? — намеси се Хенри.

Описах му накратко Ръстлър, сврян в своята стаичка сред кутиите със стари ленти и снимките на тъжни жени с изгубени имена по стените.

Той свъси вежди.

— А случайно да си записал имената на онези дами, с които се е обкръжил?

Отворих тефтерчето си и зачетох:

— Мейбъл. Хелън. Мерилий. Анабел. Хейзъл. Бети Лу. Клара. Полиана...

Кръмли се изправи.

— А имаш ли списък и на другите, от огледалата в мазето?

Поклатих глава.

— Долу беше много тъмно.

— Не бой се, всичко е тук вътре — почука се по челото Хенри.
— Хейзъл. Анабел. Грейс. Полиана. Хелън. Мерилий. Бети Лу. Долавяш ли приликите?

Докато имената се изтърколваха от устата му, аз си правех отметки върху страницата. Съпадението беше пълно.

В този момент навън блесна мълния и светлините угаснаха. Можехме да чуем как вълните се разбиват на плажа на Ратиган, докато бледата лунна светлина посребряваше брега. След малко се разнесе и гърмът. Това ми даде време да помисля и да кажа:

— Ратиган има пълен набор от годишниците на Академията, с всички заглавия, роли и артисти в тях. Цялата ѝ конкуренция е включена вътре. Дали не можем по някакъв начин да открием дамите от прожекторната стаичка и от подземиеето?

Небесата се раздраха за пореден път, лампите примигнаха и светнаха отново.

— Търсете имената от огледалата — посъветва Хенри.

— Знам, знам — изсумтя Кръмли.

Влязохме в къщата и извадихме книгите на Академията. Само след половин час трийсет години от историята ѝ вече лежаха около нас във вид на изрезки.

— Етел, Карлота, Сюзан, Клара, Хелън — четях аз.

— Не може Констанс да ги е мразила всичките.

— Знае ли човек — каза Хенри. — Какво друго се намира по лавиците ѝ?

След още час попаднахме на няколко албума със снимки на актьори, простиращи се доста назад във времето. В началото на един от тях имаше легенда, разкриваща името на Дж. Уолингтън Брадфорд,

известен още като Втората Талула, Суонсън, Божествената Глория и Забавната Муцунка.

В дъното на съзнанието ми тихо дрънна камбанка.

Отворих друг албум и зачетох: „Алберто Куикли. Бързи ефекти. Играе всички роли в «Големите надежди»“. В „Коледна песен“ изпълнява Скрудж, Марли, Трите коледни призрака, Физиуиг. Алберто Куикли. Мигновени превъплъщения. Роден: 1895 година. На свободна практика. Тихата камбанка дрънна отново.

— Чакай, чакай — чух се да мърморя. — Снимки, огледала, а сега и някакъв тип, Брадфорд, който играе *само* жени. И друг тип, Куикли, който играе само мъже, всякакви мъже. — Камбанката заглъхна. — Дали Констанс не ги е познавала?

Отидох като сомнамбул и взех нейната Книга на Мъртвите.

Така и се оказа.

Още в началото открих името на Брадфорд.

А към средата — и това на Куикли.

— Но имената не са оградени с червено. Е, и? Живи ли са или мъртви?

— Защо не отидем да проверим — предложи Хенри.

Отново удари мълния и светлините угаснаха.

В тъмното се разнесе гласът на слепеца:

— Не ми казвайте, нека отгатна сам.

ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Кръмли ни остави пред старата кооперация и офейка.

— И сега? — попита Хенри. — Какво ще правим тук?

Влязохме във входа и аз хвърлих поглед нагоре към триетажното стълбище.

— Ще търсим Марлене Дитрих, по възможност жива и здрава.

Още пред прага на апартамента мирисът на парфюм ме лъхна отвътре през затворената врата. Аз кихнах и почуках.

— Мили боже — възкликна глас отвътре. — Ами сега, какво да облека?

Вратата се откряна и разкри издуващо се на талази пеперудено кимоно, обвило плещите на викторианска реликва, която усилено се гърчеше да се побере в него. Щом ме видя, тя спря да се гърчи, измери внимателно стъпалата ми, после коленете, талията и постепенно стигна до лицето.

— Дж. Уелингтън Брадфорд? — прочистих гърло аз. — Господин Брадфорд?

— Кой се интересува? — съществото се поколеба за миг. — О, влизайте, за бога, влизайте. А онзи другият кой е?

— Аз съм Всевиждащото око на момчето. — Хенри зашари с ръка във въздуха. — Това тук стол ли е? Мисля да поседна. Ама и при вас доста понамирисва, да знаете. Нищо лично.

Кимоното изшумоля, разпръсвайки рояк от конфети, и ни покани с широк жест на ръкава.

— Надявам се да не идвате по работа. Настанявайте се, докато мама налее по едно джинче. Голямо или малко?

Преди да успее да си отвори устата, домакинът извади кристално синя бутилка бомбайски джин и ми напълни солидна чаша. Аз отпих.

— Браво на момчето — рече Брадфорд. — Само пет минутки ли ще останете, или за цяла нощ? Предполагам, във връзка с Ратиган?

— Ратиган! — извиках аз. — Откъде знаете?

— Беше тук, ама си тръгна. Такава си е тя, на всеки няколко години се запилява нанякъде. Това е нейният начин да се раздели с нов съпруг, стар любовник, с Господ-Бог или с астролога си. ¿Quién sabe? [1]

Аз кимнах, потресен.

— Още преди години дойде при мен, да ме пита как съм успяла да се справя. С всички тези хора, де. Констанс, отвърнах ѝ, колко котешки живота *си имала* досега? Хиляда? Затова не питай мен под кои легла съм се крила и през кои комини съм се измъквала.

— Но...

— Няма „но“. Майката земя знае всичко. Констанс е измислила Фройд и е турила вътре по малко от Дарвин и Юнг, колкото за цвят. Знаете ли, че е спала с всичките шестима шефове на студия? Веднъж се бяха хванали на бас в ресторант „Браун Дарби“, с Хари Кон. „Ще оправя Джак Уорнър и братята му така, че ще им клепнат ушите“, казва тя. „Всичките в една година?“, вика Кон. „Година, друг път“, отвърща Констанс. „За една седмица, като в неделя ще почивам!“ „Залагам стотачка, че не можеш“, разпали се Кон. „Направи я хилядарка и си стискаме ръцете.“ „А ти какво залагаш?“ пита Кон, червен като рак. „Себе си“, отвърща тя. „Разбрахме се!“ — удря по масата той. А тя си събува гащичките и ги хвърля в скута му за залог: „Ето, дръж това!“ — и излиза.

Останал без дъх, Дж. У. Брандфорд продължи екзалтирано:

— Знаете ли, че някога съм била Джуди Гарланд. А после Джоан Крофорд и Бети Дейвис. Била съм и Талула Банкхед в „Спасителна лодка“. Истински пожар, прелъстителка, птица на нощта. Искате да ви помогна да откриете Ратиган? Мога да ви изброя мъжете, които захвърляше като носни кърпички. Аз самата понякога се възползвах от тях. Искате да кажете нещо ли?

— Вие изобщо имате ли *истинско* „аз“? — попитах.

— Божичко, надявам се, че не. Колко ужасно би било да се окажа в леглото само със себе си и с никой друг! Ратиган. Пробвали ли сте плажната ѝ къща? Арти Шоу беше там след Карузо. Тя го оправя още тринайсетгодишна. Изстреля го чак до върха на „Ла Скала“. А когато приключи с Лоурънс Тибет^[2], той вместо баритон пропя сопрано. Направи такова дишане уста в уста на Талберг^[3], че от дома ѝ го откараха направо в гробището „Форест Лоун“. Добре ли сте?

— Сякаш отгоре ми е паднал десеттонен сейф.

— Глътнете още джинче, послушайте Талула.

— Ще ни помогнете ли да открием Констанс?

— Кой друг, ако не аз. Заемах ѝ своя гардероб още преди милион години. Давах ѝ останките от гримовеите си, учех я да се парфюмира, да извива вежди, да показва ушенца, как да свива горна устна, да разширява усмивка, да крие или да пъчи гърди, да изглежда висока или ниска. Бях нейното огледало, пред което позираше, гледаше ме как рея поглед, примигвам с клепки, преструвам се на разкаяна, тревожна, отчаяна, радостна, как пея в златна клетка, гмуркам се в нощницата си и изплувам от нея. Бях нейната девическа школа, в която се учеше да язди с изправен гръб, да танцува като балерина. Когато си тръгна, беше нов човек. Но това беше десет хиляди водевила назад във времето. И всичко за да може да се конкурира с другите актриси за филмови роли, или може би да краде мъжете им. И така, младежо — рече Дж. У. Бранфорд, дращейки нещо върху лист от бележник. — Ето ти още от имената на онези, които са обичали Констанс. Деветима продуценти, десет режисьора, четирийсет и пет актьора на свободна практика и един петел на крив плет.

— Никога ли не е спирала?

— Да сте виждали онези тюлени във вълните край плажа ѝ да спират? Хлъзгава като масло, по-бърза от живак, мятаща се в кревата като мълния. Шампионка на лосанджелеския маратон още преди да има такъв. Можеше да участва в борда на поне три студия, но свърши като Вампира, Мадам Дефарж и Доли Мадисън. Ето!

— Благодаря — огледах аз списъка, който можеше да напълни два пъти Бастилията.

— А сега, ако ме извините, Мата Хари трябва да се *преоблече*.

Хоп! И кимоното се разпери като опашка на паун.

Хоп! Аз сграбчих Хенри под мишница и го повлякох надолу по стълбите.

— Ей! — извика някой, щом изскочихме на улицата. — Чакайте!

Обърнах се и погледнах нагоре. Джийн Харлоу-Дитрих-Колбер се бе привела над перилата на прозореца, усмихвайки се неистово в очакване Фон Щрохайм да я снима в едър план.

— Има и друг като мен, само че още по-луд. Куикли!

— Алберто Куикли! — извиках аз. — Той жив ли е?

— Вясва се в нощен клуб по веднъж на седмица, а после се възстановява из болниците. Като го закърпят, пак тръгва на прощалната си обиколка. Вече гони стотака, проклетият му дъртак. Лъже, че навремето той бил открил Констанс на Шосе 66. Божичко, трябва да е бил на 40 или 50 тогава. Както си пътувал из страната, качил на стоп един хлапак с подозрителни гърдички. Направил я звезда, докато собствената му слава гаснела. Сега разиграва *театър* в гостната си. Кани хората в петък вечер да гледат как убиват Цезар, как Антоний се нанизва на меча си, а Клеопатра я хапе змия. — Един лист хартия полетя надолу. — А, и още нещо!

— Какво?

— Кони, Хелън, Анет, Робърта. Констанс не си взе поредния урок за това как да сменя животите си! Миналата седмица. Трябваше да дойде, а не се появи.

— Нищо не разбирам — извиках.

— Учех я на различни неща — тъмни, светли, шумни, тихи, диви, кротки — зависи каква роля търсеше. Сега отново искаше да ѝ преподавам. Как да стане нова личност. Може би самата себе си. Но аз не знаех как да ѝ помогна. Господи, тези актьори, закачат ли се веднъж за ролите си, няма откачане. У К. Фийлдс се научи как да бъде У К. Фийлдс едва във водевила и повече никога не успя да свали оковите на образа. Та Констанс идва и ми казва: „Помогни ми да намеря новото си аз.“ А аз ѝ отвърщам: „Констанс, не знам как да го сторя. Най-добре си потърси свещеник, той да ти нахлузи нова кожа.“

В главата ми дрънна голяма камбана. Свещеник!

— Е, толкова от мен за днес — рече Джийн Харлоу. — Чао, дано ви е било забавно. — И Брадфорд изчезна.

— Куикли — прошепнах. — Бързо да се обадим на Кръмли.

— Какъв е зорът? — попита Хенри.

— Как, та това е заекът, изскачащ от цилиндъра, призракът на бащата на Хамлет.

— А, ясно — кимна той.

[1] Кой знае? (исп.) — Б.пр. ↑

[2] Лоурънс Тибет (1896–1960) — прочут американски оперен певец и филмов актьор. — Бел.ред. ↑

[\[3\]](#) Ървинг Талберг (1899–1936) — американски филмов продуцент. — Бел.ред. [↑](#)

ТРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Оставихме Хенри при някакви приятни, тихи негови роднини на Сентръл Авеню, след което Кръмли ме стовари пред дома на Алберто Куикли, деветдесет и деветгодишен, първи „учител“ на Ратиган.

— Първият — каза той. — Специалистът по антропометрия, създаде отпечатъка на Констанс, от главата до пръстите на краката.

Във водевила бил известен като Мистър Метафор и играел всички роли, от „Стария антикварен магазин“ до последния хлапак на Феджин в „Оливър Туист“, докато публиката крещяла за милост. Бил по-зловещ от Марли и по-бледен от По.

Според критиците оркестрирал реквиеми, способни да напълнят дори Темза с печални приливи, в които той, подобно на Тоска, се хвърлял до безкрай.

Метафор-Куикли ми разказваше всички тези неща многословно и щастливо, докато аз седях срещу него в гостната, подредена като малка театрална сцена. По едно време ми предложи кутия с носни кърпички. Отказах с жест и той тъкмо се канеше да премине към Лучия от Доницети, когато не издържах.

— Стига — креснах. — Кажете ми за Констанс.

— О, нея едва я познавах, но затова пък *познавах* Кати Кели от 1926 година, моето първо творение на Пигмалион^[1].

— Пигмалион? — промълвих, усещайки как късчетата си идват по местата.

— Помните ли Моли Калахан, 1927 година?

— Бегло.

— Ами Поли Риордан, 1926 година?

— Почти.

— Кати беше Алиса в Страната на чудесата, а Моли — Моли от „Щуравата Моли“. Поли пък беше „Поли от цирка“, същата година. Кати, Моли, Поли — всички те бяха Констанс. Истински водовъртеж — вкарва те безименен, а те изхвърля прочут. Научих я да вика: „Аз съм Поли!“, а продуцентите в един глас отвърщаха: „Да, така е!“

Филмът беше заснет за шест дни. После я префасонирах и ѝ подшушнах да скочи в гърлото на Лео, лъва от емблемата. „Аз съм хубавата Кати Кели!“ „Ти си, да!“ — ревна лъвското стадо. И ето ти втори филм, само за четири дни! После Кели изчезна, а на нейно място дойде Моли. И така потръгна — Моли, Поли, Доли, Сали, Гърти, Кони... докато *Констанс* лудуваше из моравите на студията!

— И никой не е отгатнал, че Констанс играе повече от една роля през годините?

— Единствено аз, Алберто Куикли, ѝ помогнах да грабне славата, успеха и ласките! Неуловимото златно прасенце! Никой така и не разбра, че някои от неоновите имена по Холивуд Булевард всъщност са измислени или заимствани от Констанс. Нищо чудно да си е отпечатала крачетата пред театъра на Грауман с поне четири различни чифта обувки!

— А къде са сега Моли, Поли, Сали, Гърти и Кони?

— Дори *тя* самата не знае. Ето ви шест различни адреса, в дванайсет различни лета. Може да са се изгубили някъде в дълбоката трева. *Годините* са чудесно скривалище. Сам Бог ви крие. Але-хоп! Как е моето име?!

Той направи циганско колело през стаята. Чух как старите му кости изстенаха.

— Хопла! — лицето му се изкриви в болезнена гримаса.

— Мистър Метафор!

— Точно така! — той се строполи на пода.

Приведох се ужасен над него. Едното му око се отвори широко.

— Замалко да *стане беля*. Изправете ме... така. Аз уплаших Ратиган и тя избяга — не спираше да мели устата му. — Напълно уместно, нали? Все пак съм Феджин, Марли, Скрудж, Хамлет, Куикли. Човек като мен нямаше как да не прояви любопитство и да разбере в коя година е живяла тя и съществувала ли е въобще. Колкото по-стар ставах, толкова повече ме обземаше ревност заради спечелването и загубата на Констанс. Чаках твърде дълго през годините, точно както Хамлет е чакал твърде дълго, преди да погуби гнусния злодей, убил баща му! Офелия и Цезар в един глас зовяха към кръвопролитие. Споменът за Констанс бе всепомитащ, като стадо бизони. Затова когато чуках деветдесетте, всичките ми вътрешни гласове виеха за мъст. И като проклет глупак взех, че ѝ изпратих Книгата на Мъртвите.

Не ще и дума, че Констанс е избягала от моята лудост. А сега повикайте линейка — добави Мистър Метафор. — Имам два счупени пиццала и херния на слабините. Успяхте ли да запишете всичко?

— По-късно.

— Не чакайте! Пишете! След един час аз вече ще бъда във Валхала, да досаждам на валкириите. Къде ми е леглото?

Аз го сложих да си легне.

— Дайте малко по-бавно — помолих. — Казвате, че вие сте пратили Книгата на Мъртвите на Констанс?

— Миналия месец имаше някаква полувехтошарска разпродажба на вещи на актьори, организирана от Лигата на дамите кинодейци. Купих си няколко снимки на Феърбанкс, нотни листове на Кросби и по едно време, не щеш ли, гледам стария телефонен тефтер на Ратиган, пълен с имената на всичките й сдъвкани и изплюти любовници. Бога ми, рекох си, аз ще бъда змията в райската градина. Взех го почти без пари, прочетох го от кора до кора, изпих отровата. Какво пречеше да докарам на малката палавница някой и друг кошмар? Открих я, подхвърлих й Книгата на Мъртвите и избягах. Дали съм успял да й изкарам ангелите?

— О, положително — взрях се в ухиленото му лице. — И значи нямате нищо общо с онази бедна, изгубена душа на Маунт Лоу?

— Първият лапнишаран на Констанс? Защо, да не е хвърлил топа?

— Вестниците го убиха.

— А-ха, критиката може да ти причини това.

— Не, тонове стари броеве на „Трибюн“ се стовариха отгоре му.

— Е, по един или друг начин пресата все ти вижда сметката.

— И не сте тормозили Кралица Калифия?

— Тя е като Ноевия ковчег, побира от всичко по две. Високо-ниско, топло-студено. Камилски тор и конски фъшкии. Казваше на Констанс какво да прави и тя я слушаше. Защо, тя също ли е мъртва?

— Паднала е по стълбите.

— Е, не съм я спънал аз.

— А после и свещеникът...

— Кой брат й ли? Същата грешка. И той като Калифия й даваше път в живота, но й казваше да върви в ада. И тя отиваше. Той пък от какво се е споминал? Боже, взеха да мрат като мухи!

— Тя му е крещяла. Или поне си мисля, че е била тя.

— Знаете ли какво му е казала?

— Не.

— Аз знам.

— Наистина?

— Миналата нощ, както спях, чух гласове и реших, че сънувам. Но трябва да е била тя. Сигурно ми е викала същото, както и на бедния свещеник. Искате ли да го чуете?

— Целият съм в слух.

— Е, добре. Думите ѝ бяха: „Как да се върна, къде е следващото място, как да се върна?“

— Да се върне къде? — Зад клепачите на Куикли се размърда проблясък на мисъл и той изсумтя: — Брат ѝ казваше къде да ходи и тя го слушаше. Докато накрая не се е изгубила и не е отишла при него да ѝ посочи пътя. Искала е да бъде намерена. Това ли е идеята?

— Да. Не. За бога, не знам.

— Явно и тя не знае. Затова е крещяла. Но моята къща е направена от тухли. Няма да падне.

— Затова пък други паднаха.

— На бившия ѝ съпруг, на Калифия, на брат ѝ?

— Дълга история.

— А на вас ви предстоят много километри път, преди да си легнете?

— Да.

— Не ставайте като онази луда стара квачка, дето снася такива яйца, на какъвто цвят постелка я насадят. Червено шалче — червени яйца. Синьо килимче — сини. Пурпурно бельо — пурпурни. Това съм аз. Виждате ли този кариран чаршаф?

Чаршафът беше чисто бял и аз му го казах.

— Май имате проблеми със зрението — огледа ме той. — Но затова пък говорите много. Хайде стига, че капнах. Лек път. — И той затвори очи.

— Господине — побутнах го аз.

— Сега съм зает — измърмориха устните му. — Как е името ми? Феджин, Отело, Лир, О'Кейси, Буут, Скрудж. О, да. — И той захърка.

[1] Скулптор от гръцката митология, който се влюбил в създадената от него статуя. — Б.пр. ↑

ТРИЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Взех такси обратно до моето малко бунгало на брега. Имах нужда да помисля.

И изведнъж: *Бам!* По вратата се разнесе удар като от парен чук.

Скочих да отворя, преди да е станала на трески.

Ослепи ме светкавица, блеснала от кръглата леща, напъхана в едно свирепо око.

— Здравей, Едгар Уолъс, негоден проклет кучи син — извика нечий глас.

Отстъпих назад, поразен, че ме нарича с името на Едгар Уолъс, този евтин наемен драскач.

— Здравей, Фриц, копеле недно такова — извиках в отговор.

— Влизай вътре!

— Какво си се сврял тук? — Фриц Уонг нагази върху килима така, сякаш носеше подковани военни обувки. Чукна токове и задържа монокъла си във въздуха, за да ме фокусира по-добре.

— Остаряваш, като гледам — възкликна с облекчение.

— Ти пък *си* вече стар — не му останах дължен аз.

— Ще се обиждаме, а?

— Каквото повикало, такова се обадило!

— Я не ми крещи такъв!

— Първо ти престани! Чу ли се как ме нарече?

— Мики Спилейн по-добре ли ти звучи?

— Вън!

— Джон Стайнбек?

— Стига вече, ще ми пукнеш тъпанчетата.

— А така чуваш ли ме? — прошепна той.

— Да, за съжаление.

От гърлото му се разнесе лаещ смях.

— Милото ми копеленце.

— Скъпият ми незаконен татко!

И ние се сграбчихме в желязна прегръдка, разтърсвани от пристъпи на смях.

Фриц Уонг избърса очи.

— Е, след като приключихме с формалностите — избоботи, — как я караш?

— Жив съм още. Ти?

— Едва кретам. Намира ли ти се нещо за освежаване?

Извадих от бирата на Кръмли.

— Каква е тая пикня? — намуси се Фриц. — Нямах ли вино? Е, какво да се прави... — Отпи и направи кисела гримаса. — Така — настани се той тежко в единственото ми кресло. — Кажеш сега, с какво мога да ти помогна?

— Какво те кара да мислиш, че се нуждаеш от помощ?

— Ти винаги се *нуждаеш*. Чакай малко! Това не се търпи! — Той изтрополи по верандата в дъжда и след малко се върна с бутилка бургундско вино. Без да обели и дума, го отвори с лъскав сребрист тирбушон, който измъкна някъде от джобовете си.

Аз донесох две стари, но чисти бурканчета от конфитюр. Фриц ги изгледа презрително, докато наливаше.

— 1949-та! *Страхотна* година. Очаквам бурни овации!

Аз отпих.

— Не го гълтай така! — викна ми той. — Наслади се! Вдъхни аромата, за бога!

Разклатих бурканчето и го помирирах.

— Добро е.

— Добро? Само това ли ще кажеш?

— Нека помисля.

— Какво има да му *мислиш*, мътните те взели! *Пий* с носа си! Издишай през ушите!

Той ми показа как, със затворени очи.

Аз направих същото.

— Отлично.

— А сега сядай някъде и мълчи.

— Това е *моят* дом, Фриц.

— Но в момента не е.

Седнах на пода с гръб, опрян на стената, а той се приведе над мен като Цезар, разглеждащ мравуняк между краката си.

— А сега изплюй камъчето.

Аз го повъргнах в устата си и го изплюх.

Когато свърших, той с нежелание ми доля чашата.

— Не че заслужаваш — измърмори, — но все пак се опита да покажеш уважение към реколтата. — После отпи с благоговение от бурканчето си и продължи: — Никой не може да разреши загадката с Ратиган, освен аз. Или трябваше да кажа освен мен? Млък, не казвай нищо.

Той отвори външната врата към прекрасния, неспирен дъжд.

— Харесваш ли такова време?

— Обожавам го.

— Нещастник! — Фриц намести монокъла си и обгърна брега с дълъг поглед. — Онова там е къщата на Ратиган, нали? И не се е прибирала от седем дни? Да не е умряла? Не, тя може да сее трупове след себе си, но нея самата никога няма да я открият мъртва. Един ден просто ще изчезне и никой няма да знае какво се е случило. А сега искаш ли и аз да изплюя камъчето?

Той разля остатъка от виното, и ми разказа, че в момента е без ангажменти, безработен. Че не е правил филми от две години. Всички го смятали за твърде стар.

— Та аз съм най-младият креватен акробат на три континента! — викна протестиращо. — Сега ми е паднала в ръцете пиесата на Бърнард Шоу за *Жана д'Арк*. Но как да екранизиращ такава невероятно произведение? А в същото време имам и един роман на Жул Верн, без никакви авторски права, който плаче да го направиш на филм, и някакъв малоумен продуцент, който нищо не говори и само краде. Затова ми трябва второразреден писател на научна фантастика — ей такъв като теб, да пипне малко сценария на този шедьовър. Кажете да.

Преди да успея да отговоря, небето се разцепи от светкавица и през поривите на дъжда долетя оглушителен тътен. Когато той се разнесе, Фриц тъкмо излайваше:

— Добре, *нает си!* Сега, имаш ли още нещо за показване или споделяне?

Аз показах и споделих.

Снимките, изрязани от древните вестници и налепени със скоп по стената над леглото ми. Фриц трябваше да заеме полулегнало

положение, за да ги разгледа, ругаейки тихо.

— За човек, разполагащ само с едно око и загубил другото в дуел...

— Дуел? — възкликнах. — Никога не си ми казвал, че...

— Млъкни и прочети имената под снимките на германския циклоп-режисьор.

Аз му ги прочетох.

Фриц ги повтаряше след мен.

— Да, тази я помня — докосна един от избледнелите образи. — И тази също. И ето тази. Ама че галерия си събрал.

— Работил ли си с някои от тях?

— По-скоро съм оправял две или три в един мотел в Санта Барбара. Не че се хваля. Едно нещо или е вярно, или не.

— Знаем, Фриц, ти никога не си ме лъгал.

— Лъгал съм те, но ти си бил твърде глупав, за да усетиш. Поли. Моли. Доли. Звучи като някаква глупава тиролска песничка. Но чакай... дали е възможно... Разбира се! — Той се наведе по-близо и примига, нагласяйки монокъла си. — Толкова ли съм тъп, та да не забележа веднага. Но помежду тях измина време. Години. Тази и тази, и онази там. Да ме вземат мътните!

— Какво, Фриц?

— Те всичките са една и съща актриса, една и съща жена. Различна коса, различна прическа, различен цвят, различен грим. Плътни вежди, тънки вежди, никакви вежди. Тънки устни, сочни устни. Дълги клепки, къси клепки. Женски номера. Една жена ме доближи на Холивуд Булевард миналата седмица и попита: „Помниш ли ме?“ „Не“, отвърнах. „Аз съм еди-коя си.“ Гледам носа ѝ — корекция. Гледам устата ѝ — пластична операция. Веждите? Нови. А освен това свалила петнайсет килограма и се изрусила. Как по дяволите да я позная коя е? Но тези снимки, откъде си ги взел?

— От Маунт Лоу.

— А, от оня смахнат събирач на вестници. Веднъж се качих при него, да търся някакви материали. Отказах се. Не можех да дишам сред тия камари от хартия. Казах му, когато поразчистиш малко тук, обади се! Каква муха ѝ влезе в главата на Констанс да се жени за тоя мухльо, представа си нямам. Само като си помисля, че съм ѝ бил режисьор в

три филма, без изобщо да отгатна, че е тя. Тая жена може да скрие топката и на самия дявол!

— Може би причината е, че си бил твърде увлечен да ухажваш Марлене Дитрих?

— Да я ухажвам? Така ли му викат вече? — Фриц нададе лаещ смях и се надигна от ръба на леглото. — Свали тия проклети снимки от стената. Ако ще ти помагам, ще ми трябват.

— Има и още като тях — казах. — В Китайския театър на Грауман, в старата прожекционна...

— При оня вмирисан изкуфеняк ли?

— Не бих го нарекъл така.

— Защо не? При него имаше една липсваща ролка от филма ми „Атлантика“, от киностудия „УФА“. Отидох да си я търся, а той се опита да ме върже в креслото и да ме накара да гледам насила серии от „Рин Тин Тин“. Пусна ме да си ходя идва когато заплаших, че ще се хвърля от балкона. Такива работи.

Той разстла снимките върху леглото и ги загледа свирепо през монокъла си.

— Но казваш, че при него имало още от тези?

— Да — отвърнах.

— Какво ще кажеш да се повозиш в Алфа-Ромео със сто и петдесет километра в час и да стигнеш до „Грауман“ за по-малко от пет минути?

Кръвта се смъкна от лицето ми.

— Знаех си, че ще ти хареса — и Фриц изхвъркна навън под дъжда.

Докато стигна до колата му и падна върху седалката, гумите вече вдигаха пушилка.

ТРИЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

— Фенерче, кибрит, лист и молив, в случай, че се наложи да оставим бележка.

Аз проверих по джобовете си.

— Вино — добави Фриц, — в случай, че оня пес горе на скалата не е подсигурил нищо за пиене.

Подадохме си един-два пъти бутилката, докато оглеждахме лавината от тъмни стъпала, водещи нагоре към старата прожекционна.

— Аз ще вървя напред — подсмихна се той. — Не искам да те държа, ако вземеш да падаш.

— Голям приятел, няма що.

Фриц пое напред в мрака. Аз закрачих след него, шарейки с лъча на фенерчето.

— Защо ми помагаш? — попитах запъхтяно.

— Обадих се на Кръмли. Той каза, че щял цял ден да се крие в леглото. Колкото до мен, общуването с малоумни нищожества като теб ми пречиства кръвта и ми ободрява сърцето. Дръж фенера като хората, ще взема да се спъна.

— Не ме изкушавай — завъртях светлия кръг аз.

— Не ми се ще да го признавам — рече Фриц, — но сам съм си виновен. Ти всъщност си десетото ми копеле, от Мари Дреслър^[1]

Вече бяхме в разредените горни слоеве на атмосферата.

Постепенно достигнахме втория балкон, като междуременно той не спираше да се опива от собствените си ругатни.

— Обясни ми още веднъж — рече, докато катерехме упорито. — Стигаме до върха, а после какво?

— После слизаме също толкова дълбоко, в земните недра. В катакомбите с огледалата. И с имената, изписани по тях.

— Е, хайде почукай — каза най-сетне Фриц.

Аз почуках и вратата на прожекционната се отвори сама, разкривайки мъждивата вътрешност с двата апарата, единият от които бе включен и работеше.

Прокарах лъча на фенерчето по стената и прехапах език.

— Какво? — рече зад гърба ми моят партньор.

— Няма ги! Снимките са изчезнали. Някой ги е свалил.

Продължих да се озъртам поразен. Всички „призраци“ от тъмната стаичка действително се бяха изпарили.

— Мамка му — изругах. — О, боже, започвам да звуча като теб.

— Нищо, синко, нищо — каза доволен Фриц. — Я премести малко светлината!

— Тихо. — Аз пристъпих полека напред, държейки играещия лъч върху силуета, седнал между прожекторите.

Беше бащата на Констанс, разбира се, изправен и студен, положил ръка върху ключа на машината.

А тя работеше на пълни обороти, прекарвайки през ролките и обектива една и съща кратка лента, така че образите се повтаряха отново и отново на всеки десет секунди. Малката вратичка, която им позволяваше да се изстрелят надолу и да изпълнят екрана на киносалона, беше затворена, тъй че те оставаха пленени вътре, миниатюрни, но все пак, ако човек се наведеше и присвиеше очи можеше да различи...

Сали, Доли, Моли, Холи, Гейли, Нели, Роби, Сали, Доли, Моли — и така нататък, до безкрайност.

Огледах стария Ратиган, замръзнал на мястото си, но не можех да преценя дали гримасата му изразява триумф или поражение.

Стената зад него сега бе оголена от своите Сали, Доли и Моли, но който и да ги беше взел, не бе съобразил, че щом види своето „семейство“ отмъкнато, старецът ще слепи тази лента, за да съхрани миналото. Или...

Стомахът ми се сви.

Отново чух гласа на Бети Кели да крещи онова, което Констанс бе крещяла: „Прости ми, прости ми, прости ми.“ И другото, казано от Куикли: „Как да се върна, да се върна, да се върна?“ Да се върне къде? При своето истинско „аз“?

Някой друг ли ти е сторил това? — помислих си, приведен над мъртвеца. Или ти сам си си го причинил?

Белите му като мраморни топчета очи оставаха неподвижни.

Угасих прожектора.

Лицата продължиха да плуват пред ретината ми — танцуващата дъщеря, пеперудата, китайската прелъстителка, хлапето с напъпили гърди.

— Нещастната изгубена душа — промълвих.

— *Познаваше* ли го? — попита Фриц.

— Не.

— Значи не е нещастна изгубена душа.

— Фриц! Ти изобщо имаш ли сърце?

— Не, поисках да ми го махнат. Сега съм с байпас.

— И как живееш без него?

— Просто съм... — Той ми подаде монокъла си. Аз го нагласих върху окото си и погледнах през него. — Просто съм...

— Един проклет кучи син?

— Именно! Хайде да вървим — добави. — Това място е някаква морга.

— Винаги е било *такова* — казах аз.

После се обадох на Хенри и му заръчах да се мята веднага на някое такси и да идва в театъра на Грауман.

[1] Мари Дреслър (1868–1934) — американска киноактриса от канадски произход. Тук авторът прави алюзия с нетипичния ѝ за Холивуд външен вид — пълно тяло, грозновата, дори страховита физиономия. — Бел.ред. ↑

ТРИЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Слепият Хенри ни чакаше в прохода, водещ към мястото за оркестъра и оттам към скритите в катакомбите гримьорни.

— Не ми казвайте — посрещна ни той.

— Какво, Хенри?

— Снимките от прожекционната горе са изчезнали. Капут, както би казал Фриц на майчиния си език.

— Да ти се връща — измърмори Фриц.

— Хенри, как отгатна?

— Не беше трудно. — Той фиксира незрящите си очи по посока на подземиеето. — Току-що бях при огледалата. Не ми трябваше светлина, а още по-малко пък бастунче. Просто стигнах на същото място, протегнах ръка и докоснах стъклото. Така се досетих, че и снимките горе трябва да са изчезнали. Опипах поне петнайсет метра огледала. Бяха напълно чисти. Цялото червило е изстъргано. Тъй че... — той кимна по посока на извисяващите се зад гърба ни балкони. — И там всичко е заминало, нали?

— Да — успях да произнеса потресено аз.

— Елате, ще ви покажа — покани с ръка Хенри.

— Чакай да включа фенерчето.

— Ех, момчето ми, кога най-сетне ще се научиш? — той се подсмихна и плавно запристъпва към ямата за оркестъра.

Аз го последвах. Фриц зяпаше странната ни процесия.

— Е? — попитах го. — Ти пък какво чакаш?

Той се размърда.

ТРИЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

— Ето — врътна нос Хенри към дългата редица от огледала. — Точно както ви казах.

Минах бавно покрай тях, опипвайки ги първо с лъча на фенера, а после и с ръка.

— Някой ще ми обясни ли какво става? — изръмжа Фриц.

— Имаше имена, а сега няма имена, точно както горе имаше снимки, а сега няма снимки.

— Както ви казах — повтори Хенри.

— О, защо незрящите не са и безмълвни? — възкликна Фриц.

— Трябва да правят нещо, за да си запълват времето — отвърнах аз. — Да ви изрецитирам ли пак имената? — започнах да ги повтарям по памет.

— Пропусна Кармен Карлота — каза Хенри.

— А, да. И Карлота.

Фриц се озърна наоколо.

— Значи този, който е обрал снимките от прожекционната...

— ... е почистил и забърсал и огледалата.

— Сякаш всички тези дами никога не ги е имало — допълни Хенри. После се наведе и за последен път прокара пръсти тук и там по гладките повърхности. — Да. Няма и следа. По дяволите. А червилото здравата се беше спекло. Нужно е било бая чегъртане. Кой ли...?

— Хенриета, Мейбъл, Глория, Лидия, Алис...

— Всичките да са слезли тук долу с парцали в ръка?

— И да и не. Вече ни стана ясно, че тези жени са идвали и са си отивали, раждали са се и са умирали — и са писали имената си като надгробни надписи.

— Е, и?

— Всичко не се е случило отведнъж. Още през двайсетте, тези жени, дами, каквито щеш ги наречи, са слизали тук и са извършвали погребалните си обреди, една по една. Когато са поглеждали в първото

огледало, са виждали едно лице, а после, щом са преминавали към следващото, лицето вече е било друго.

— Започваш да загреваш.

— Тъй че, Хенри, това пред нас е просто голям парад от погребения, раждания и нови погребения, всичките извършени с едни и същи две ръце и една лопата.

— Но драскулките — Хенри обхвана с жест пустотата — бяха с различен почерк.

— Хората се променят. Тя не е можела да реши кой точно живот иска, или как да го живее. Затова е заставала пред огледалото, избърсвала си е червилото и си е рисувала нова уста, измивала си е веждите и си е правила нови, по-хубави, или е уголемявала очите си, променяла е косата си, килвала е шапката си настрана като абажур на лампа или просто я е махала и захвърляла, сваляла е роклята си и е стояла тук гола-голеничка.

— Гола-голеничка. — Хенри се усмихна. — Най-сетне вдяна.

— А-ха — казах аз.

— Ама че работа — продължи той, — да драска по всички тези огледала, поглеждайки всеки път, за да види колко се е променила.

— Ставало е постепенно. Веднъж на година, или може би на две, е идвала тук с по-малка уста или по-тънко кръстче, харесвала е онова, което вижда и си е тръгвала, за да се превърне във въпросната персона за половин година или дори само за едно лято. Как ти звучи, Хенри?

Той помръдна устни, прошепвайки:

— Констанс... Да, никога не е миришела два пъти по един и същи начин. — После повлече крака, докосвайки огледалата, докато не стигна до отвора на шахтата. — Близо съм, нали?

— Още една стъпка и си вътре.

Наобиколихме кръглия отвор в цимента. Отдолу се носеха звуците на ветровете, духащи от Сан Фернандо, Глендейл и кой знае още откъде. По дъното с тихо ромолене се плъзгаше слаб поток от дъждовна вода, достатъчен едва колкото да ти намокри глезените.

— Задънена улица — каза Хенри. — Горے нищо, и тук долу пак нищо. Улики към някой, който е изчезнал. Но къде?

Сякаш в отговор, безбожен вопъл се разнесе от тъмната дупка в студения под. И тримата подскочихме.

— Мамка му! — изкрещя Фриц.

— Леле! — викнах аз.

— Пфу! — рече Хенри. — Това да не беше Моли, Доли, Холи и тъй нататък?

Аз си повторих списъка шепнешком.

Фриц забеляза движенията на устните ми и изруга.

Вопълът долетя отново, вече по-далечен, сякаш течението го отнасяше. От очите ми бликнаха сълзи. Скочих напред и се приведох над дупката. Фриц ме сграбчи за лакътя.

— Нищо ли не чуваш? — викнах му.

— Не!

— Там долу има някой!

— Това е просто водата.

— Фриц!

— *Измамник* ли ме наричаш?

— Фриц!

— Какво си заповтарял „Фриц“, сякаш те лъжа. Няма лъжа! Не ти трябва да ходиш *там*, по дяволите!

— Пусни ме!

— Ако жена ти беше тук, щеше сама да те бутне вътре, глупак такъв!

Взрях се в черното отворстие. Някъде отдалеч долетя поредният вик. Фриц изскърца със зъби.

— И ти идваш с мен — рекох.

— Не, не.

— Да не те е страх?

— Страх? — той измъкна монокъла от очната си кухня. Лицето му под слънчевия тен пребледня, сякаш някой бе отворил кранчето на кръвта му. — Фриц Уонг да го е страх от някаква глупава тъмна подземна пещера?

— Съжалявам.

— Няма какво да съжаляваш най-великия режисьор в историята на киностудия „УФА“. — Той втична святкация си монокъл на мястото му.

— Какво искаш сега? — попита. — Да се обадя на Кръмли и да го повикам да те измъкне от тази дупка? Търсиш си белята като някой пощръклял пубертет.

— Не съм пубертет.

— Така ли? А защо тогава си клекнал тук, да се пребиеш подобно на някой от ония будали, дето скачат от скалите в два пръста дълбочина? Давай, троши си врата, удави се в боклука!

— Кажу на Кръмли да влиза в отвора на канала откъм морето и да ме пресрещне по пътя. Ако види Констанс, да я сграбчи. Ако види мен, да ме сграбчи още по-бързо.

Фриц затвори едното си око и се прицели в мен с другото, бълвайки презрение изпод лещата си.

— Ще приемеш ли един съвет от режисьор, лауреат на награди от Академията?

— Какъв?

— Бягай бързо. Дори да се блъснеш в нещо, не спирай. Каквото и да има там долу, няма да успее да те вкопчи, ако тичаш! А видиш ли нея, кажи ѝ да тича подире ти. Ясно?

— Ясно!

— А сега върви да мреш като куче. Или... — добави той, мръщейки вежди — да живееш като твърдоглавец, минал през ада.

— Значи, среща на брега?

— Аз няма да съм там.

— Ще бъдеш, и още как!

Той се обърна към вратата на подземиято и към Хенри.

— Ти искаш ли да последваш този идиот? — изрева.

— Не.

— Да не се боиш от мрака?

— Аз съм мракът! — каза Хенри. После двамата изчезнаха.

Редейки немски проклетия, аз се спуснах към мъглите, дъждовете и шепотите на нощта.

ЧЕТИРИЙСЕТА ГЛАВА

Изведнъж се оказах в Мексико през 1945-а. Рим през 1950-а.
Катакомби.

Интересното при тъмнината е, че можеш да си представяш на воля мумии, наредени от стена до стена, изтръгнати от ковчезите си, защото не са могли да си платят погребалната такса.

Или пирамиди от черепи, белеещи край камарите от струпани кости като топки за поло, чакащи да ги затъркаляш със стика из полето.

Тъмнина.

И аз, хванат на кръстопътя между вечния здрач на Мексико и вечността, стаена под Ватикана.

Тъмнина.

Вдигнах очи към стълбата, водеща към безопасността — към слепия Хенри и към сърдития Фриц. Но те отдавна си бяха тръгнали и вече се намираха отвъд, при светлината и откачалките пред театъра на Грауман.

Чувах блъскането на приборя, подобно на гигантско сърце, петнайсет километра надолу по течението. Там също бе безопасно. Но между мен и соления нощен вятър се простираха петнайсет хиляди метра мъждеещ бетонен под.

Косата на тила ми се изправи, защото...

Един блед мъж тътреше крака насреща ми.

Нямам предвид, че беше точно сакат, но имаше нещо странно в цялата му фигура, в лактите и коленете, в начина, по който се олюляваше главата му, а ръцете висяха отстрани като застреляни птици. Погледът му ме смрази.

— Аз те *познавам* — извика.

Изпуснах фенерчето.

Той го сграбчи и възкликна:

— Какво правиш тук долу? — Гласът му отекна в бетонните стени. — Ти не беше ли...? — И той каза името ми. — *Разбира се*, че

си ти! Какво, търсиш да се *скриеш* ли? Смяташ да поостанеш? Добре дошъл, ако е така. Виж какво местенце си имаме тук. — Бледата му призрачна ръка описа дъга с фенера ми. — Тук съм не помня откога. Слязох уж да поразгледам, а никога повече не се върнах. Имам куп приятели. Искаш ли да те запозная?

Поклатих глава.

— Твоя работа. Ще кажеш, *за какво* са ми някакви подземни нещастници?

— Откъде знаеш името ми? — попитах. — Да не сме ходили заедно на училище?

— Значи *не* помниш? Да те вземат мътните!

— Харолд? — предположих. — Рос?

Тишина, като изключим някакви далечни капки.

Добавих още имена. В очите ми избиха сълзи. Ралф, Сами, Арнолд, все стари училищни другари. Гари и Филип, те заминаха на война, за бога.

— Кой си ти? Кога съм те познавал?

— Никой никога не познава когото и да е — каза той, отстъпвайки назад.

— Добри приятели ли сме били?

— Винаги съм знаел, че ти ще се справиш. И че аз ще се изгубя — долетя гласът му от километър разстояние.

— Войната.

— Аз умрях *преди* войната. Умрях *след* нея. Дори никога не съм се раждал — вече съвсем заглъхващ.

— Еди! Ед. Едуард. Едуардо, трябва да си ти! Сърцето ми заби по-бързо, а гласът ми укрепна.

— Кога ми се обади за последен път? Успя ли да дойдеш на погребението ми? Изобщо *научи* ли за него?

— Не, не съм — рекох, пристъпвайки полека.

— Идвай пак. Няма нужда да чукаш. Аз винаги ще съм тук. Чакай! — извика той. — Търсиш ли някого? Как *изглежда* тя? Чуваш ли ме? Как *изглежда* *тя*? Прав ли съм? Да или не?

— Да — отвърнах.

— Тръгна натам — посочи лъчът на фенерчето.

— Кога...?

— Току-що. Какво прави тя тук, в Дантевия ад?

— Как изглеждаше? — избухнах.

— Шанел №5!

— Какво?

— Шанел! Направо влудява плъховете. Ще има късмет, ако се добере до брега.

— Стой по-далеч от Масъл Бийч! — извиках аз.

— Защо?

— Просто така. Тя е някъде тук. Шанел №5!

Изтръгнах фенерчето от ръцете му и го насочих към бледото му лице.

— Къде е?

— Защо? — изсмя се диво той.

— За бога, не знам.

— Тръгна натам, да, натам.

Кикотът му отскачаше от всички посоки.

— Чакай! Нищо не виждам!

— Няма нужда да виждаш. Шанел!

Нов смях.

Извъртях лъча.

Докато той продължаваше да ломоти, до слуха ми долетя нещо като промяна във времето, като далечен дъжд. Само това липсваше, помислих си, внезапна буря — проклетото място щеше да се наводни първо до глезен, после до коляно и накрая да ме удави, преди да съм стигнал до морето!

Размахах фенера нагоре, назад, настрани. Нищо. Но звукът не спираше. Като усилващ се шепот, но не заради промяна във времето, не. Това не беше дъждовна вода, а гласове на хора, шляпане на боси крака по цимента, приглушеният ропот на дискретното откритие, спорене, любопитство.

Хора, помислих си, господи, още призраци като този тук, още гласове, целият проклет клан — сенки и сенки на сенки, като безмълвните привидения по тавана на Ратиган, духове, които се събираха, кръжаха и изчезваха в мъглата.

Ами ако нейните филмови призраци бяха успели да се откъснат от прожекционния апарат и бледите екрани горе в театъра, вятърът ги бе довял да се поразтърчат, и те се бяха сдобили с гласове... тогава какво?

Глупости! Угасих светлината, защото моят нов познайник от дъждовния канал продължаваше да мънка и мърмори току пред лицето ми. Усетих горещия му дъх върху бузата си и отскочих назад, боейки се да не ме допре или да не отрипя повторно потока от безплътни гласове, които приближаваха и ставаха все по-силни. Тъмнината прииждаше, невидимата тълпа се сгъстяваше, а този безумец се извисяваше все по-близо, все по-високо, докато накрая не усетих подръпване за ръкава — те искаха да ме сграбчат, да ме задържат, да ме пленят и аз знаех, че не бива да чакам, а да си плюя на петите и да бягам с всички сили, надявайки се, че всички те са безкраки уроди!

— Аз... — изблеях.

— Какво има? — викна приятелят ми.

— Аз...

— Защо се боиш? Виж! Виж тук!

В следващия миг бях хвърлен и блъснат през мрака към още по-плътен мрак, който представляваше маса първо от сенки, а после и от плът. Тълпата се бе скупчила около нечия фигура, която плачеше, ридаеше и скърбеше — звукът на жена, давеца се в тъмнина.

Сред нейните вопли, които затихваха само за да избликнат отново, аз пристъпих по-близо.

И тогава на някой му хрумна да щракне запалка, тъй че малкият, синкав пламък потрепна, озарявайки загърнатото в размъкнат шал същество, тази изтерзана душа.

Вдъхновено от него, друго пламъче блесна в нощта, съскайки пръсна светлина и укрепна. После още едно и още едно — огнени езичета като рой светулки, събрани в кръг, докато чернотата не започна да отстъпва. Шест, дванайсет, двайсет, открояващи гласа, даващи му форма, разголващи терзанието. Колкото повече ставаха светулките, толкова по-остро се извисяваше писъкът, молейки за някакъв невидим подарък, за признание, за внимание, настоявайки да живее, претендирайки за обяснение на своята форма, лице и присъствие.

— Без моите гласове аз съм загубена! — ридаеше той.

Какво? Помислих си. Какво беше това? Звучеше познато! Почти се досещах. Почти знаех. Какво?

— Камбанен звън слиза от небесата, отеква и се носи из полята. През провинциалната тишина, моите гласове! — не спираха воплите.

Какво? Почти ми идваше на езика. О, боже, какво беше това? И тогава откъм далечното море нахлу бурен порив на вятър, напоен с мирис на сол и грохот на гръмотевици.

— Ти! — извиках аз. — Ти!

И всички светлилки угаснаха със стон, оставяйки след себе си пълен мрак.

Аз извиках името ѝ, но единственият отговор бе порой от викове и лавина от тропот на препускащи нозе.

Посред рева, гълчавата и суматохата нечия мека плът допря ръката ми, лицето ми, коляното ми и след това изчезна, а аз отново креснах:

— Ти! Ти!

После настъпи огромен водовъртеж, като хиляди воденични улеи от тъмнина, от която един-единствен пламък блесна край устата ми и един от странните зверове изруга при вида ми с думите:

— Ти я подплаши! Ти!

Безброй ръце се протегнаха да ме сграбчат, докато не политнах назад.

— Не! — извиках и се втурнах слепешката, молейки се да е към морето, а не по посока на призраците.

Препънах се и паднах. Фенерчето ми полетя по пода. Господи, помислих си, ако сега го изгубя...

Запълзях на ръце и колене, молейки се да го напипам.

Накрая пръстите ми се сключиха около него и това възкреси тялото ми, изправи ме отново на крака. Олюлявайки се под напора на стихията отзад, се понесох в пиянски бяг. „Само не падай, дръж се!“ си повтарях, уловил се за лъча светлина като за спасително въже. Дали им се отскубвах, дали приближаваха, какво ли чакаха останалите? Сърцето ми щеше да изхвъркне.

И в този момент тунелът се разцепи от най-славния звук. Отпред изникна зарево като изгрев пред портите на рая, последвано от тръбата на автомобилен клаксон. Кола!

Хора като мен мислят в кинокадри, угасващи за миг, но пронизителни като блясъка на мълния. Филм на Джон Форд, мина ми през ума. Долината Монюмънт Вали! Индианците напират, но ето, че идва проклетата кавалерия!

Защото пред мен, носейки се с пълна газ откъм морето, бе моето спасение, старата таратайка. На предната седалка, полуизправен, се виждаше Кръмли. Ругаейки с най-грозните думи, които бе изричал, проклинайки ме с най-долните проклетия, но все пак щастлив, че ме е открил — и същевременно пръскащ се от яд заради поредната ми изцепка.

— Не ме убивай! — извиках. Колата наби спирачки пред мен.

— Не и докато не се *измъкнем* оттук! — изкрещя той. Тъмнината, пронизана от фаровете, отстъпи назад. Стоях като вцепенен, докато той размахваше ръце, пръскаше слюнки и свиреше с клаксона, заслепен от ярост.

— Имаш късмет, че скапаната кола успя да влезе в тунела! Какво става?

Аз се взрях в мрака зад гърба си.

— Нищо.

— Е, тогава няма нужда да те качвам! — Той наду газта.

Аз скочих и се приземих върху седалката с такъв размах, че шасито изстена.

Кръмли ме улови за брадичката.

— Добре ли си?

— Вече да.

— Ще трябва да излизаме на заден.

— На заден? — извиках. Сенките започваха да се надигат. — С шейсет километра в час?

— С осемдесет! — очите му се взираха в мрака. — Сачел Пейдж^[1] казва: „Никога не поглеждай назад, не знаеш какво те дебне там.“

Дузина фигури се откриха в светлината.

— Давай! — изкрещях.

И ние тръгнахме...

Със сто километра в час, на заден ход.

— Хенри се обади — изкрещя Кръмли. — Каза, че си глупав марсианец и къде да те откроя!

— Хенри — промълвих.

— А после се обади Фриц! Каза, че си два пъти по-глупав, отколкото смята Хенри!

— Така е! По-бързо!

По-бързо.
Вече можех да чуя приборя.

[1] Лерой „Сачел“ Пейдж (1906–1982) — известен американски чернокож бейзболист. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Най-сетне излязохме на открито. Аз се озърнах наоколо и възкликнах:

— О, боже, погледни!

Кръмли погледна.

— Това е къщата на Ратиган, само на сто метра оттук. Как не сме забелязали досега, че тунелът излиза толкова близо до нея?

— Просто никога преди не сме използвали отводнителната тръба като Шосе 66.

— Но щом ние успяхме да дойдем от театъра на Грауман, значи и тя спокойно е могла да ходи по същия път дотам.

— Само ако съвсем ѝ е хлопала дъската. Но от друга страна, тя си беше луда за връзване. Виж тук.

По пясъка личаха десетина тесни, криволичещи следи.

— Велосипедни гуми. С колело би ѝ отнело не повече от час.

— Някак не си я представям да върти педали.

Повдигнах се на седалката, за да погледна обратно към тъмнеещия вход.

— Тя още е вътре. Надали изобщо е помръднала. Би отишла навсякъде, но не и тук. Бедната Констанс.

— Бедната ли? — изригна Кръмли. — Дебелокожа е като носорог. Продължавай да хленчиш за тая евтина фльорца и ще се обадя на жена ти, да дойде да ти набие канчето!

— Не съм сторил нищо лошо.

— Така ли? А кой от три дни насам обикаля цял Лос Анджелис и се завира по приемни на гледачки, катери се по балконите на китайски театри и броди по Маунт Лоу? Цял парад от неудачници, всичките пропаднали заради някаква фуста, която може да получи Оскар за проваляне на животи. Хайде строши ми латерната, ако някъде съм изсвирил погрешна нота!

— Кръмли! Мисля, че я видях там долу, в отводнителния канал. Какво трябваше да направя, да ѝ кажа да върви по дяволите?

— Разбира се!

— Лъжец — рекох. — Правиш се на света вода ненапита. Знам ти номерата.

Кръмли настъпи рязко газта.

— Какво искаш да кажеш?

— Че се изкарваш по католик от папата.

— Чакай само да се махнем оттук, че не мога да гледам двореца на тая морска нимфа! — След известно време той намали скоростта и се обърна към мен с присвити очи и стиснати зъби. — Е?

Аз преглътнах с мъка и отговорих.

— Ти си момченцето от църковния хор. Карал си мама и тате да се гордеят с ангелското ти гласче. Да, но аз съм виждал призрака под кожата ти, например когато гледаш филм и се преструваш, че очите ти не са навлажнени. Библейска камила с пречупен гръбнак. От великите грешници, приятелю, стават велики светци. Никой не е толкова лош, че да не заслужава втори шанс.

— Ратиган е имала стотина!

— Смяташ ли, че Исус би ги броил?

— Да, по дяволите!

— Не, защото след много време, по тъмна доба, и ти ще повикаш свещеник да те благослови и той ще те върне обратно към някоя коледна нощ, когато татко се е гордеел с теб, а мама е проляла някоя и друга сълза и докато склопяваш очи, ще си адски доволен, че можеш отново да се върнеш у дома и че няма нужда да ходиш до тоалетната, за да не видят, че плачеш. У теб още е жива надеждата. И знаеш ли защо?

— Защо, умнико?

— Защото аз го искам за теб. Искам да бъдеш щастлив, да можеш да се върнеш у дома при нещо, каквото и да е то, преди да е станало твърде късно. Нека ти разкажа една история...

— Какво си се разбърлил точно сега? Току-що се отърва на косъм от цяло племе зомбита. Какво толкова видя в оня канал?

— Не знам, не съм сигурен.

— О, за бога, почакай. — Кръмли порови в жабката и с въздишка на облекчение измъкна оттам плоска бутилка. Отвори я и отпи. — Поне да се подкрепя, ако ще трябва да ти слушам глупостите до следващия прилив.

Аз заговорих.

— Когато бях хлапе, в родния ми град дойде един карнавален магьосник, Мистър Електрико. Та той ме докосна със своя огнен меч и възкликна: „Живей вечно!“ Защо ли ми каза това, Кръмли? Дали нещо му е направило впечатление в лицето, в държанието ми, в начина, по който съм седял, стоял, говорил? Знам единствено, че със своите големи, изгарящи очи той ми даде бъдещето. На тръгване от представлението застанах отвън край въртележката, където музиката свиреше химна на щата Охайо, и заплаках. Знаех, че се е случило нещо невероятно, нещо чудесно и безименно. Още след три седмици, на дванайсетгодишна възраст, започнах да пиша. Оттогава не е минал и ден да не го правя. Как ще обясниш това?

— Вземи — каза Кръмли. — Можеш да я доизпиеш.

Аз довърших останалата водка.

— Как ще го обясниш? — рекох тихо отново.

Сега беше негов ред:

— Явно просто е видял, че си романтичен сополанко, който вярва в магии, забил е глава в облаците и ако види сянка на стената, си мисли, че е истинска. Знам ли. Ти винаги изглеждаш така, сякаш току-що си излязъл изпод душа, даже ако си овалян в кучешки говна. Не мога да понасям цялата тази твоя невинност. Може би нея е доловил и Мистър Електрико. Къде се дяна водката? А, вярно, че ти я дадох. Е, свърши ли вече?

— Не — отвърнах. — След като на мен ми бе показана правилната посока, не трябва ли и аз на свой ред да го сторя? Само за себе си ли да пазя Мистър Електрико, или да му позволя да помогне и за нейното спасение?

— Врели-некипели.

— Не, просто интуиция. Аз не познавам друг начин да живея. Когато се женехме с Маги, приятелите я предупреждаваха, че съм се запътил за никъде. А аз ѝ казах: „Отивам на Луната и Марс, искаш ли да дойдеш с мен?“ И тя каза да. Досега горе-долу се справяме, нали? Та по твоя път до „благослови ме, отче“ и до смъртта, не можеш ли да намериш в сърцето си място и за Ратиган?

— Наистина ли го мислиш? — попита Кръмли, гледайки право напред. Протегна ръка, докосна ме под очите и облиза върховете на

пръстите си. — Няма майтап — промълви. — Истинска сол. Жена ти спомена, че плачеш над телефонните указатели.

— Само над такива, пълни с имена, изгубени в гробищата. Ако спра сега, никога няма да си го простя. Нито пък на теб, ако ме спреш.

— Чакай тук — каза Кръмли след дълга пауза, докато се измъкваше от колата, без да ме поглежда. — Отивам да пикая.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Мина доста време, преди да се върне.

— Ама и ти знаеш как да нараниш човека — измърмори, докато сядаше зад волана.

— Само малко.

Той ме изгледа изпод вежди.

— Голям образ си.

— Ти също.

Подкарахме бавно покрай брега към къщата на Ратиган.

— Още нещо ли те напъва отвътре? — попита Кръмли.

— Как се получава така — рекох, — че някой като Констанс може да е истинска мълния, дресиран тюлен, въжеиграч, фойерверк от смях, а в същото време — въплъщение на злото, коварен измамник върху претъпканата палуба на живота?

— Иди и попитай Александър Велики. Погледни вожда на хуните Атила, който обичал кучетата, също като Хитлер. После мини към Сталин, Ленин, Мусолини, Мао — цялото пъклено съзвездие. Ромел, образцовият баща и съпруг. Как може да галиш котета и да режеш гърла, да печеш едновременно курабийки и хора? Защо харесваме Ричард Трети, който е давил деца в бъчви с вино? От къде на къде щом включим телевизора, оттам излиза някой Ал Капоне? Бог мълчи. А и аз не питам. Той ни е пуснал на самотек. Веднъж като ни е свалил каишката, всичко опира до нас самите. Някой беше написал: „Уискито обяснява отношението на Господ към човека по-добре от Милтън“. Е, аз пък добавям: „А Фройд глези децата и им спестява пръчката, за да обясни отношението на човека към Господ“. — Кръмли изсумтя. — Тоя Фройд само е оплел конците на всичко. Винаги съм вярвал, че малките келеша трябва да се пердашат, за да им дойде умът в главата.

— Моят баща никога не ме е пердашил.

— Това е защото ти си полуизсъхнал коледен сладкиш, от който никой не иска да опита.

— И все пак, Констанс е *красива*.

— Бъркаш енергията с красотата. В Европа например френските момичета направо ти вземат акъла. Те пърхат с клепки, жестикулират, танцуват, стоят на главата си, само и само да ти докажат, че са живи. Констанс не е нищо повече от един акумулатор, свързан накъсо. Ако някога ѝ свърши токът, ще стане...

— Грозна? Не!

— Я ми дай тези! — той грабна очилата от носа ми и си ги надяна. — Така си и мислех — розови! Как изглеждат нещата *без тях*?

— Нищо не виждам.

— Чудесно, и без това няма много за гледане.

— Има, Париж през пролетта. Париж под дъжда. Париж в новогодишната нощ.

— *Бил* ли си там?

— Гледал съм филми. Париж. Дай ми ги.

— Ще ги задържа, докато ти вземаш уроци по танци от слепия Хенри. — Кръмли пхна очилата ми в джоба си.

Когато спряхме таратайката на брега пред белия замък, видяхме край басейна два тъмни силуета. Чадърът им пазеше сянка от лунната светлина.

Изкачихме се по пясъка и се озовахме лице в лице с Хенри и Фриц Уонг. Пред тях имаше поднос с наредени мартинита.

— Предположихме — каза Хенри, — че след престоя в канала ще имате нужда от малко освежаване. Хайде, вземайте и надигайте.

Ние взехме и надигнахме.

Фриц оплакна монокъла си във водка, намести го отново в окото си и изпъшка:

— Така е по-добре!

После довърши питието си.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Аз обиколих наоколо, като събирах шезлонгите и ги нареждах край басейна.

— Нека отгатна — каза Кръмли, гледайки ме кисело. — Това е финалът на криминале от Агата Кристи, а ти си Поаро, който събира обичайните заподозрени, за да им разкрие убиеца.

— Именно.

— Продължавай.

Аз продължих.

— Този стол тук е за колекционера на стари вестници от Маунт Лоу.

— Който ще свидетелства задочно.

— Да. Следващият е за Кралица Калифия, също напуснала този свят, заедно със своята хиромантия и френология. — Не спирах да обикалям. — Трети стол — отец Ратиган. Четвърти — операторът от висините на театъра на Грауман. Пети — Дж. У. Бранфорд, известен още като Талула, Гарбо, Суонсън, Колбер. Шести — професор Куикли, познат като Скрудж, Никълъс Никълби, Ричард Трети. Седми стол — аз. Осми стол — Констанс.

— Чакай малко. — Кръмли стана и закачи значката си върху ризата ми.

— Нима ще стоим тук — каза Фриц — и ще слушаме тази четвърторазредна мелодрама...

— Махни тоя монокъл — прекъсна го Кръмли.

Фриц прибра монокъла.

— Е, младши, готови сме — обяви Кръмли.

Аз минах зад столовете.

— Като за начало, аз съм Ратиган, която тича под дъжда с двете Книги на Мъртвите. Някои от тях вече са умрели, а други тепърва ще умрат.

Сложих двете книги върху стъкления плот на масичката.

— Вече всички знаем, че Куикли, в пристъп на носталгична лудост, е изпратил едната от тях, с целия ѝ набор от мъртъвци, за да уплаши Констанс. И тя побягва от своето минало, от спомените за бързия си, безразсъден и разрушителен живот.

— Веднъж да кажеш нещо смислено — подхвърли Кръмли.

Аз млъкнах.

— Извинявай — каза той.

Взех втората книга, с по-личните и по-скорошни контакти на Ратиган.

— Но я си представете за миг, че Констанс, под влияние на шока, се е оплела в миналото си, в старите си загуби и скърби и е решила, че за да се справи с него, трябва да го унищожи малко по малко, човек по човек. Представете си, че сама е заградила имената с червено, а после е забравила?

— Да бе — въздъхна Кръмли.

— Оставете идиота да си излее душата. — Фриц Уонг пъкна монокъла обратно в окото си и се преведе напред. — И така, Ратиган тръгва да убива, осакатява или най-малкото да сплашва своето собствено минало, ја? — попита той с тежка германска угриженост.

— Нямах търпение за следващата сцена ли? — отвърнах.

— И... екшън! — изкомандва Фриц, подсмиввайки се.

Застанах зад първия празен стол.

— Ето ни сега в края на старата железница, навръх Маунт Лоу.

Фриц и Кръмли кимнаха, виждайки мумията, увита във вестникарски заглавия.

— Чакай малко. — Слепият Хенри присви очи. — Добре, вече и аз съм там.

— Тук е първият ѝ съпруг, нейната първа голяма грешка. Тя се качва в леговището му, за да задигне вестниците, в които са подредени старите ѝ самоличности. Грабва ги, както направих и аз, и надава един прощален крясък. Дали е бутнала купчините, причинявайки лавината, или само е извикала, кой знае? Тъй или иначе, някогашният ватман на Маунт Лоу остава погребан под пороя от лоши новини. Как ви се вижда дотук?

Погледнах към Кръмли, който примлясна в знак на съгласие. Фриц също нямаше нищо против. Хенри долови това и даде и своето одобрение.

— Стол номер две. Бънкър Хил. Кралица Калифия. Предсказател на бъдещето, застраховател на съдби.

Улових се за облегалката така, сякаш щях да тикам слон върху ролкови кълки.

— Констанс крещи пред вратата ѝ. Калифия е станала жертва на убийство не повече от онази египетска реликва от Маунт Лоу. Че Ратиган я е навикала, това е ясно — искала е тя да си вземе обратно всички онези нескопосани предсказания, които са начертали бъдещето ѝ. Калифия е разгънала папирусната пътна карта, а Констанс я е последвала, сляпа като прилеп — извинявай, Хенри, изплъзна ми се от езика. Дали гадателката е излъгала? Не! Било ли е бъдещето ѝ блестящо? И още как. Но сега, в края на играта, Констанс е искала да даде на заден ход. И Калифия е щяла да ѝ угоди, да ѝ наприказва нови лъжи и да продължи да живее, но от тревога се търкулва по стълбите към своя гроб. Покосена не от убийство, а от собствената си паника.

— Толкова за Калифия — подхвърли Кръмли, мъчейки се да прикрие задоволството си.

— Трета сцена, първи дубъл — каза Фриц.

— Трета сцена, първи дубъл, стол номер три — поместих се аз. — Това тук е изповедалнята на „Света Вибиана“.

Фриц приседна по-наблизо, святкайки с монокъла си като фар по посока на малката ми импровизирана сцена, и ми кимна с глава да продължа.

— Пред вас е любящият брат на Ратиган, който се мъчи да я насочи по нелекия път на добродетелта. Всеки път, когато Калифия е казвала „наляво“, той е казвал „надясно“, докато след години на караници и тежки грехове най-сетне я е изхвърлил от църквата. Но тя се е върнала обратно, беснееща, искаща опрощение, крещяща и настояваща — пречисти ме, прости ми, аз съм твоя плът и кръв, поддай се, отстъпи. Но той е закрил ушите си с ръце и ѝ е закрещял в отговор — и неговите викове, а не нейните, са го поразили до смърт.

— Така твърдиш ти — каза Фриц, затворил едното си око, бълващ огън от другото. — Докажи го. Ако ще снимаме проклетия филм, дай ми момента на истината. Каж ми откъде знаеш, че свещеникът сам се е убил със собствената си ярост, ја?

— Кой по дяволите е детективът тук? — намеси се Кръмли.

— Момчето чудо, кой друг — провлачи Фриц, без да го поглежда, продължавайки да стрелка своите оптически светкавици към мен. — От следващите му думи зависи дали ще го наемем, или ще му покажем вратата.

— Аз не кандидатствам за работа — възразих.

— Вече си я получил — каза Фриц. — Да видим сега дали ще успееш да я удържиш. Аз съм директорът на студиото, а ти се опитваш да ми продадеш версията си. Откъде знаеш, че свещеникът сам е причинил смъртта си?

Поех си дъх.

— Знам, защото го чух да диша, наблюдавах лицето му, видях как бяга. Не можеше да понася Констанс да се гмурка във вълните една, а после да излиза друга. Тя беше горещ пустинен въздух, а той — хладна мъгла. Сблъсък. Блясък. Трупове.

— И всичко само заради един свещеник и неговата лоша сестра?

— Светец и грешница — отвърнах.

Фриц Уонг се облегна назад с нечестива усмивка върху разгорещеното лице.

— Одобрен си. Кръмли, имаш ли нещо да кажеш?

Последният се отдръпна от него, но накрая кимна.

— Ако питаш за доказателството, става. По-нататък?

Преминах към следващия стол.

— Ето ни вече в театъра на Грауман, високо горе в прожекционната. Късна вечер е, филмът се върти, фигурите са на екрана, снимките — по стените. Всички бивши самоличности на Ратиган са подредени като за изложба. Тук е и единственият човек, който действително я познава от глава до пети — нейният татко, пазителят на нечестивия пламък. Но и той също не я иска, затова тя нахлува вътре и обира всички фотографии, доказващи миналото ѝ. Трябва да ги изгори, защото ненавижда своите превъплъщения. Но появата ѝ хвърля бащата в шок, както и всички други преди него. Разкъсван от противоречиви чувства — все пак, тя е негова дъщеря, — той се прощава със снимките, но пуска да се върти отново и отново филмчето с Моли, Доли, Сали, Холи, Гала, Уила, Сю... Лицата от него продължават да се редуват и да просветват, когато пристигаме ние — твърде късно, за да спасим него или задигнатите снимки. Неубита жертва номер четири...

— Но Дж. Уелингтън Брадфорд, известен още като Талула, Крофорд, Колбер и тъй нататък, е още жив и следователно не е жертва. Същото важи и за майстора на бързите превъплъщения, Куикли.

— Живи, но не задълго. Ще издържат колкото хартиени хвърчила в свирепа буря. Констанс вече им е изнесла тирадата си...

— Защо? — попита Кръмли.

— Защото са я учили на всички онези начини да не бъде себе си — вметна Фриц, горд от прозорливостта си. — Не прави това, не прави онова, прави еди-какво си. Ричард Трети те наставлява как да бъдеш дъщерята на Лир, лейди Макбет, Медея. Всичко ти е по мярка. И ето, че тя е станала Електра, Жулиета, лейди Годайва, Офелия, Клеопатра. Брадфорд казва, Ратиган изпълнява. Същото е било и с Куикли. Вижте как тича нашата Кони! Тя е трябвало да играе по свирката и на двамата, да сменя рокли, да забравя реплики, да къса връзки. Могат ли учителите да отучват? Констанс е *настоявала*. „Коя е Констанс, какво е тя?“ — това е била същността на въпроса ѝ. А те са знаели да преподават само напред, но не и назад. Затова е била тласната към...

— Гримьорните в подземие то — довърших аз. — Да, трябвало е да вземе снимките от прожекционната, но също така да изтрие и всяко доказателство за предишните си „аз“ от огледалата. Да ги изстърже, заличи, елиминира — име по име, година по година.

Аз приключих, довърших пътието си и млъкнах.

— Влакът от „Убийство в Ориент Експрес“ стигна крайната гара, така ли? — подхвърли Фриц, изтегнат в шезлонга като Цезар в банята си.

— Да.

— Впрочем — продължи той с гърления си германски акцент — свободен ли си да поработиш върху сценарий, озаглавен „Многото смърти на Ратиган“? Започваш от понеделник, по петстотин долара на седмица за десет седмици, плюс дваисет хилядарки бонус, ако наистина заснемем проклетия филм.

— Вземай парите и бягай — посъветва ме Хенри.

— Кръмли, според теб да приема ли предложението?

— Версията ти е бездарна, но като за филм става — рече той.

— Какво, значи не ми *вярваш*? — извиках.

— Никой не може да е толкова чалнат, колкото ти току-що описа.

— Мили боже, защо ли стоя тук и си изливам душата пред вас.
— Отпуснах се безсилно на стола си. — Не искам да живея повече.

— Напротив, искаш. — Фриц се бе привел напред, драскайки усърдно върху лист хартия. Явно описваше въпросните петстотин на седмица. Когато приключи, хвърли отгоре и една петдоларова банкнота.

— Ето ти и първата десетминутна заплата!

— А ти ми вярваш *донякъде*, така ли? Не. — Бутнах листа встрани. — Поне един от всички тук трябва да схваща идеята ми.

— Аз — рече един глас.

Всички погледнахме слепия Хенри.

— Подпиши договора — допълни той, — но го накарай да декларира, че вярва на всяка твоя дума!

Аз се поколебах, после взех и допълних своята клауза.

Фриц подписа, мърморейки.

— Дяволите да я вземат тая Констанс! — изръмжа. — Цъфва на вратата ти и ти се хвърля като някаква проклета змия. Че кой го е грижа дали ще се убива, или не? От къде на къде ще тича нагоре-надолу с телефонните си указатели да издирва всички онези глупави хора, които сама е изкусила под дървото? *Ти* би ли се уплашил от някакви си тефтери? Не, разбира се! Трябва да има друга причина, за да я накара да тича, да търси. Мотивация. Иначе защо ще си дава целия този зор, за да получи какво? Чакай малко.

Фриц спря, лицето му отведнъж преbledня, а после бавно взе да възвръща цвета си.

— Не. Да. Не, не може да бъде. Не. Да. *Разбира се!*

— Какво се разбира, Фриц?

— Много се радвам, че говоря сам на себе си. Радвам се, че се слушам. Някой друг чува ли ме?

— Още нищо не си казал, Фриц.

— Добре, тогава ще продължа да си говоря, а вие подслушвайте, *ја?*

— *Ja* — отвърнах аз.

Фриц ме простреля в сърцето с поглед. После угаси раздражението си с глътка мартини и продължи.

— Преди месец или може би два, тя ми се метна на бюрото, дишайки тежко. Вярно ли било, проплака, че започвам нов филм?

Филм все още без заглавие? „*Ja*,“ отвърнах. „Да, може би.“ „И в него ще има роля за мен, нали?“ казва тя, пълзейки по раменете ми, по скута ми. „Не, не“, викам й. „Да, да, ща има, *трябва* да има. Кажи ми, Фриц, какво ще играя?“ Изобщо не биваше да й казвам. Но го направих, бог да ми е на помощ!

— Какъв беше филмът, Фриц?

— „Това, което планирам, не ти е по силите“, казвам й.

— Хайде де, изплюй камъчето, какъв беше филмът?

Фриц ме игнорира, взирайки се през монокъла си в звездното небе, все така говорейки на себе си, докато ние подслушвахме.

— „Не е лъжица за твоята уста“, обяснявам й аз, а тя плаче: „Моля те, моля те, *пробвай ме*.“ „Констанс“, отвърщам, „това е нещо, което не можеш да бъдеш, нещо, което никога не си била“. — Фриц отпи дълга глътка от чашата си. — „Орлеанската дева“.

— Жана д'Арк!

— „О, господи“, тръшка се тя, „Жана д'Арк! Аз трябва да я изиграя, дори ако това е *последната* роля в живота ми, ще го направя!“

Ще го направя! Ехото го повтори.

Орлеанската дева!

Вопъл прозвуча в ушите ми. Звук на дъжд. На течаща вода.

Дузина огънчета от запалки проблеснаха, осветявайки коленичилата, плачеща жена.

„Без моите гласове аз съм загубена! Камбанен звън слиза от небесата, отеква и се носи из полята. През провинциалната тишина, моите гласове!“

А подземната публика възкликна в един дъх: Жана.

Жана д'Арк.

— Фриц — извиках, — давай, кажи го още веднъж!

— Кое, *Орлеанската дева*?

Аз скочих, събаряйки шезлонга.

Фриц продължи:

— „Констанс“, обяснявам й, „твърде късно е“. А тя: „Никога не е твърде късно.“ „Слушай“, казах тогава, „ще ти дам един тест. Ако го преминеш, ако изиграеш сцената в пиесата „*Света Йоанна*“ на Бърнард Шоу... невъзможно е, но ако успееш, ще получиш ролята.“ Тя направо се разпадна. „Чакай“, проплака. „Умирам! Чакай, ще се върна.“ И после избяга.

— Фриц, знаеш ли какво каза току-що? — попитах.

— Да, по дяволите. „Света Йоанна“.

— Нима не разбираш? Ние сме се подвели по това, което е извикала пред отец Ратиган. „Аз ги убивам, убивам ги! Помогни ми да ги довърша!“ Решихме, че е имала предвид стария Ратиган на Маунт Лоу, Кралица Калифия на Бънкър Хил, но нищо подобно, тя не е убивала тях, искала е помощ, за да убие Констанс!

— Как, как, я повтори? — каза Кръмли.

— „Помогни ми да убия Констанс“, това е бил смисълът на думите ѝ. Защо? Заради Жана д’Арк! Това е отговорът. Тя е *трябвало* да получи ролята. И през целия този месец се е подготвяла за нея. Прав ли съм, Фриц?

— Само момент, да си забърша монокъла. — Той го забърса и се вторачи в мен.

— Фриц, чуй ме! Тя не е подходяща за ролята. Но е имало само един начин да се превъплъти в нея!

— Че кажи го де, стига си усуквал!

— Трябвало е да се махне от теб, да се върне назад, да огледа подробно и строго живота си. Да убие едно по едно всичките си минали „аз“, да положи в гроба всички призраци, тъй че когато нито една от предишните Констанс вече не съществува, да се яви на теста и едва тогава, може би, да получи ролята. Това е бил големият ѝ шанс, защото никога в живота си не е играла нещо подобно. И единственият начин да го стори е бил като *погуби миналото си*. Сега разбираш ли? Това трябва да е отговорът за необяснимите случки от изминалата седмица, за срещите ѝ с всички тези хора, за нейните появявания и изчезвания.

— Не, не — каза Фриц.

— Да, да — настоях аз. — Обяснението е било пред очите ни, но ми просветна едва когато каза името. Жана д’Арк е идеалът за всяка жена, живяла някога под слънцето. Невъзможна мечта. Недостижима.

— Проклет да съм.

— О, не, Фриц! Ти си благословен! Ти откри разковничето! Сега, ако открием Констанс и ѝ кажем, че може би има някакъв, макар и малък шанс... — Гласът ми пресекна. — Фриц — казах, — отговори ми.

— Какво?

— Ако тя внезапно се появи като Орлеанската дева, ако по някакъв странен начин се промени, стане невероятно млада, ще ѝ дадеш ли работата?

— Не ме насилвай, момче — намръщи се той.

— Не те насилвам. Но помисли. Имало ли е някога време, когато тя да е можела да играе Девата?

— Да — каза след секунда Фриц. — Някога, но не сега!

— Изслушай ме. Представи си, че като по чудо това време се върне. Остави миналото ѝ настрана, все едно че пред теб отново стои жената, която навремето си познавал. Ако тя те помолеше, щеше ли да ѝ дадеш ролята?

Той взе чашата си с нерешителен вид, пресуши я, напълни я отново от кристалната гарафа и най-сетне произнесе:

— Кой знае, може би. Няма ли да престанеш най-сетне!

— Виж — казах, — ако успеем да открием *онази* Констанс и тя те помоли, няма ли да склониш, поне да допуснеш, че има някакъв шанс?

— О, боже — изръмжа той. — Сигурно! Не! Не знам!

— Фриц!

— Не ми крещи, по дяволите! Добре, да! Но „да“ с особено мнение.

— Ето, чудесно! Отлично! Сега, само ако имаше начин...

Погледът ми неволно се плъзна покрай брега, по посока на далечния вход на канала. Сетих се да го прикрия, но твърде късно.

Както Кръмли, така и Фриц вече го бяха забелязали.

— Е, младши вече знае къде е Медея — каза Кръмли.

Да, помислих си. Наистина знам. Но я подплаших с вика си!

Фриц фокусира монокъла върху тунела, откъдето бяхме излезли.

— Там ли ходихте на разходка?

— Да, благодарение на ей този юнак тук — каза Кръмли.

— Аз само се возех — рекох виновно.

— Как ли пък не. Изобщо не е бивало да се завира във вонящата дупка. Вероятно е открил Ратиган, а после я е изгубил отново.

Вероятно, помислих си. Да, вероятно!

— Колкото до вонящата дупка — произнесе умислено Фриц, — дали е възможно просто да си тичал в погрешна посока?

— *Какво?* — зяпнах аз.

— Тук, в щуравия Холивуд, отточните тръби се разклоняват във всички посоки. Винаги има повече от една, по която да хванеш.

— Север, юг, запад и... изток — изрекох бавно. Не е лесно да изречеш „изток“ бавно, но аз го направих.

— Изток! — извика Фриц. — *Ja, ja*, изток!

Ние пребродихме мислено хълмовете и се спуснахме надолу отвъд тях, към Глендейл. Никой не ходеше в Глендейл, освен ако...

Ако не беше мъртъв.

Фриц нагласи монокъла в свирепото си дясно око и се зае с рядко извителна усмивка да изучава източния хоризонт.

— Мамка му, от това ще стане грандиозен финал. Дори няма нужда от сценарий. Да ти кажа ли къде е Ратиган? Ето там! Зарила се е в земята!

— *Какво* е направила? — попита Кръмли.

— Ратиган, хитрата бърза лисица. Зарила се е в земята. Уморена, засрамена от всичките си животи! Решила е да ги загърне в един последен килим на Клеопатра, да ги направи на руло, да ги депозира в банката на Вечността. Кадърът постепенно се затъмнява. Край на прожекцията. Земя там колкото искаш.

Той ни накара да чакаме, преди накрая да произнесе:

— „Форест Лоун“.

— Фриц, но това е *гробница*!

— Кой е режисьорът тук? Ти си взел грешната посока, към открития въздух, морето, живота. Ратиган се е упътила на изток. Смъртта я е зовяла с две дузини имена. А тя ѝ е отвърнала само с един глас.

— Ама че тъпотия! — каза Кръмли.

— Ти пък си уволнен — сръза го Фриц.

— Изобщо не съм бил наеман. И какво следва оттук нататък?

— Да вървим, за да докажем, че съм *прав*!

— Значи според теб Ратиган е слязла в канала и после пеша или с някакво превозно средство е *потеглила* на изток?

— Именно. Така бих го снимал аз. Великолепен сюжет!

— Но защо ще ходи във „Форест Лоун“? — протестирах плахо, допускаяки, че може би аз съм я пратил там.

— За да умре! — рече триумфиращо Фриц. — Вземи да прочетеш разказа на Лудвиг Бемелманс^[1] за оня старец, който се

споминал, сложил си запалена свещ на главата, окичил си цветя на шията и сам се упътил да легне в гроба, като единствен участник в собственото си погребение! Констанс е сторила същото. Отишла е да умре за последен път. Е, да паля ли колата? Кой идва с мен? И по шосето ли ще ходим, или ще хванем направо през канала?

Погледнах Кръмли, той погледна мен, после и двамата погледнахме слепия Хенри. Той долови взора ни и кимна.

Фриц вече беше поел, отнасяйки със себе си водката.

— Е, водете — каза Хенри. — Пускайте от време на време по някоя псувня, колкото да се ориентирам.

Тримата се качихме в старата таратайка на Кръмли, а Фриц отпред наду клаксона и отпраши.

— Добре, добре, шваба такъв! — извика Кръмли и завъртя ключа. — После защо имало пътна агресия.

Пред входа на канала той спря и се обърна към мен.

— Е, умнико, кое избираш — пътя през Дантевия ад, или по Шосе 66?

— Чакай малко да помисля.

— О, не, не може да бъде! — възкликна той.

Фриц беше изчезнал. Огледахме целия плаж, но колата му не се виждаше никъде. После се обърнахме надясно и там, отдалечаващи се бързо в мрака, мъждееха две червени светлини.

— Проклетият глупак е тръгнал през канала! — кресна Кръмли.

— А ние какво ще правим?

— Нищо. Просто ей това! — Той даде газ, изви рязко волана и също се метна в черния отвор.

— Това е безумие — извиках.

— И още как. Дръж се здраво.

— Радвам се, че не мога да видя това — обади се от задната седалка Хенри, говорейки на вятъра в лицето си.

Носехме се с пълна скорост под земята, по посока вътрешността на континента.

— Ще можем ли да преминем? — креснах в ухото на Кръмли. — Колко е висок тунелът?

— На повечето места около три метра. Колкото по-навътре навлизаме, толкова повече ще се издига сводът. При поройни дъждове

водите се стичат от хълмовете към Глендейл, тъй че каналът трябва да е наистина голям, за да ги поеме. Няма страшно.

Пред нас колата на Фриц почти се беше изгубила.

— Ама че идиот — казах. — Знае ли изобщо накъде кара?

— Да. Към театъра на Грауман, а след това наляво, до проклетия мраморен овощарник.

Звукът от мотора беше оглушителен. Сред грохота забелязахме отпред да прииждат същите лунатици, които по-рано ме бяха нападнали.

— За бога, ще ги ударим! — извиках. — Не намалявай! Те са луди, карай направо през тях!

Стените на тунела се носеха отстрани, изпъстрени с историята на Лос Анджелис — пиктограми, графити, безумни рисунки, оставени от бездомни и бродяги през 20-те, 30-те и 40-те години. Лица, изображения на кошмарни неща и нищо, което да е живо.

Кръмли натисна газта докрай и ние се врязахме в обезумялата подземна тълпа, която ни отвърна с ужасяващо приветствие от крясъци и вопли. Но той не намали и те се разхвърляха встрани.

Един призрак ми се мярна, ръкомахащ и пелтечещ.

Ед, Едуард, Еди, о Едуардо! Ти ли си това, помислих си.

— Така и не ми каза довиждане! — викна в изстъпление и изчезна.

Аз изхлипах, докато летяхме стремглаво напред, изпреварвайки вината ми. Всичко оставаше зад гърба ни и колкото по-нататък отивахме, толкова повече се усилваше ужасът ми.

— Как ще разберем къде сме? — попитах. — Тук долу няма никакви знаци. Или ние не ги виждаме.

— Прав си, чакай да поогледаме — каза Кръмли. — Защото на стените всъщност имаше указания, надраскани с тебешир, а тук-там и с черна боя. Той намали скоростта. Различихме цял куп разпятия и надгробни камъни, нарисувани стилизирано, като в комикс. — Ако изобщо може да се разчита на Фриц, май сме стигнали Глендейл.

— Което означава...

— Именно. „Форест Лоун“.

Той включи дългите светлини и движейки се бавно, изви кормилото първо наляво, а после надясно. И ето, че пред очите ни се разкри колата на Фриц, паркирана под металическа стълба. Самият

Фриц бе вече върху стълбата и се катереше нагоре към покрития с решетка отвор в тавана на тунела. От двете му страни по стената личаха цели колони от кръстове.

Ние също слязохме, прекосихме покритото с тиня дъно и започнахме да се изкачваме след него. Над главите ни се разнесе дрънчене и решетката се отмести. Отгоре се очертаха раменете на Фриц, поръсвани от започналия дъждец.

Преодолявахме стъпалата мълчаливо, докато той ни подканяше отгоре:

— Хайде, нещастници, докога ще се мотааете?

Под нас долетя пъшкане — слепият Хенри явно също нямаше намерение да остава назад.

[1] Лудвиг Бемелманс (1898–1962) — американски писател и художник, роден в Австро-Унгария. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Бурята бе поутихнала, но продължаваше да ръми. Небето бе като кокетка — обещаваща много, но даваща малко.

— Стигнахме ли вече? — попита Хенри.

Всички обърнахме очи към портата на гробището „Форест Лоун“, отвъд която се простираше полегатият хълм, покрит с каменни монументи, приличащи на забити в тревата метеори.

— Казват — обади се Кръмли, — че на това място имало повече гласоподаватели, отколкото в Падука, щата Кентъки, Ред Ривър, щата Уайоминг, или Азуса, Калифорния.

— Обичам старите гробища — каза Хенри. — Има много неща, по които да прокарваш ръце. Надгробни плочи, върху които можеш да лежиш като статуя, или да си играеш на чичо доктор с някоя приятелка.

— Някои идват да проверят дали смокиновият лист на *Давид* си е на мястото? — допълни Фриц.

— Чувал съм да разправят — отвърна слепецът, — че когато свалили статуята от кораба, отначало нямал лист, та трябвало цяла година да стои скрит под брезент, за да не накърнява чувствата на докачливите възрастни дами. А в деня преди да му го залепят и да развалят цялата забава, тук било като конференция на Брайловия институт, която трябвало да разгонят. Ако живи хора се опипват по такива места, му викат любовна игра. Ако го правят мъртви, вече е гробовна игра.

Стояхме под дъждеца и гледахме през пътя към обредната зала.

— Отишла в земята — чух нечий глас да изрича. Моят.

— Хайде, движение! — каза Кръмли. — След половин час водата от бурята ще се стече в канала и ще помете колите ни в морето.

Обърнахме се към зеещия отвор на шахтата. Долу вече се чуваше тихо ромолене.

— Майчице — извика Фриц, — класическото ми Алфа-Ромео!

— Стига си се вайкал! — прекъсна го Кръмли.

Притичахме през улицата и влязохме в сградата.

— Ами сега — казах аз. — Към кого да се обърнем? И какво да питаме? — Настъпи момент на объркване и размяна на погледи. — Просто къде е Констанс ли?

— Не се излагай — отвърна Кръмли. — Ще се придържаме към онези вестникарски лица и заглавия. Към псевдонимите, изписани с червило по огледалата на подземни гримьорни.

— Я пак? — обади се Хенри.

— Служа си с обстоятелствена метафора. Размърдайте си задниците!

И ние ги размърдахме в широките преддверия на смъртта или, иначе казано, в царството на чиновниците и картотеките.

Нямаше нужда да си взимаме номерче и да чакаме, защото един много висок мъж с леденоруса коса и изражение на стрида начаса се плъзна към гишето и ни изгледа с такова презрение, сякаш бяхме лисната върху пода помия.

Постави пред Кръмли визитна картичка, сякаш да провери дали последният ще се осмели да я вземе.

— Вие сте Грей, така ли? — попита го той.

— Илайхю Филипс Грей, както сам виждате.

— Дошли сме да закупим парцели за гробове.

Късна зимна усмивка се появи по устните на Илайхю Грей и замръзна там като скреж. Ръката му с магичен жест измъкна отнякъде карта и ценоразпис.

Кръмли не им обърна внимание.

— Първо хвърлете око на това тук.

Той извади съставения от мен списък с имена и го сложи пред Грей. Последният го огледа в мълчание.

Тогава Кръмли измъкна пристегнато с ластик руло от стодоларови банкноти и го подметна към мен.

— Младши, подръж, ако обичаш. — И отново към Грей: — Знаете ли някое от тези имена?

— Знам всички имена. — Пореден пристъп на мълчание.

Кръмли изруга под носа си.

— Би ли ги прочел, младши?

Произнесох първото:

— Холи Морган.

Пръстите на Грей чевръсто пробягаха през картотеката.

— Тук е. Погребана през 1924 година.

— Поли Стар?

Нова светкавична проверка.

— Тук. 1926-а.

— Ами Моли Сарси?

— Също. 1927-ма.

— Емили Данс?

— 1928-ма.

— И е сигурно, че всички са в това гробище?

Лицето на Грей доби кисело изражение.

— Досега никога в живота си не съм бъркал. И все пак, интересно. — Той прегледа още веднъж извадените бланки. — Случайно да имат някаква връзка помежду си, примерно *роднинска*?

— Защо питате?

Грей фиксира арктическият си взор върху имената.

— Защото са погребани в една и съща каменна гробница, в готически стил.

— Моля? — Кръмли изведнъж се отърси от отежчението и се пресегна да сграбчи картончетата. — Я повторете?

— Казвам, че всички тези покойници с различни фамилии са положени в обща мемориална постройка, с осем отделения, за осем члена от едно и също семейство.

— Но те *не са* роднини! — възкликна Фриц.

— Странно. Много странно.

— Чакайте — прошепнах аз, като поразен от гръм.

Фриц, Кръмли и Хенри се обърнаха към мен.

— Да-а? — проточи Грей, повдигайки снежните си вежди. — И какво?

— Тази гробница. Щом е семейна, значи на фронтоната ѝ трябва да е изписано някакво име. Кое е името, изсечено върху мрамора?

Грей се разрови из бумагите си, изкарвайки ни от търпение.

— Ратиган — рече накрая.

— Сигурен ли сте?

— Досега никога в живота си...

— Да, да, знам. Я го кажете пак!

Всички затаихме дъх.

— Ратиган — челюстите му хлопнаха като хладен стоманен капан.

Ние дружно издишахме.

— Но няма начин всички да са в една гробница — рекох аз.

Грей погледна към тавана.

— Досега никога...

— Да, да — побързах да го прекъсна, вторачвайки се в приятелите си.

— И вие ли мислите същото като мен?

— Да пукна дано — промърмори Кръмли. — А дали бихте могли да ни упътите до мястото?

Грей набързо изрисува карта върху лист от бележник.

— Лесно ще откриете гробницата. Пред нея има свежи цветя, а вратата е отворена. Утре ще има служба.

— Кого ще полагат?

И четиримата чакахме със затворени очи, предугаждайки отговора.

— Ратиган — каза Грей, почти с усмивка. — Някоя си Констанс Ратиган.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Пелената от дъжд бе толкова плътна, че на практика скриваше гробището. Докато се изкачвахме по хълма в малкия електромобил, единственото, което се виждаше, бяха паметниците от двете страни на алеята. Асфалтът пред нас също се губеше в пороя. Аз държах на коленете си картата, върху която целта ни бе означена с надпис и стрелка. Накрая спряхме.

— Тук трябва да е — каза Кръмли. — „Азалиеви градини“, участък шестнайсет. Постройка в неопаладийски стил.

Отблясък на мълния сред гъстите струи разкри пред очите ни стройна фасада с две колони, обграждащи висока метална врата, която стоеше леко открехната.

— Да може да излиза, когато си поиска — каза Хенри. — Или пък да кани гости вътре. Ратиган!

Вятърът отвяваше дъжда встрани. Гробницата стоеше в очакване. Откъм далечния край на гробището се затъркаля гръм и вратата ѝ потрепери.

— Господи! — каза Кръмли сякаш на себе си. — Значи Констанс наистина се е погребвала. Име след име. Година след година. Когато е приключвала с дадена роля, лице или маска, просто е наемала място в гробищата и ги е пъхала там. А сега, може би за да получи работата от Фриц, наново убива всичките си предишни „аз“. Не влизай вътре, Уили.

— Но тя е там — отвърнах аз.

— Дрън-дрън. Пак ли проклетата ти интуиция?

— Не. — Зъбите ми леко изтракаха. — Просто знам. Някой трябва да я спаси. — Слязох от колата.

— Тя е мъртва!

— И все пак ще я спася.

— Ще я спасиш *друг път*! — викна Кръмли. — Връщай се обратно, арестуван си!

— Да, ти си законът, но си и мой приятел.

Студеният дъжд се стичаше във врата ми.

— Добре тогава, върви, троши си главата, идиот такъв! Ние ще бъдем долу. Да пукна, ако стоя тук и гледам как празната ти катуна ще се изтърколи през оная врата. Ако решиш, знаеш къде да ни намериш.

— Чакай малко! — каза Фриц.

— Нищо не чакам.

Фриц ми подхвърли плоска бутилчица, която ме тупна по гърдите.

Стоях зъзнец под ледения порой и им хвърлих дълъг, жалостив поглед. Ругаейки, Кръмли бавно се смъкна от колата. Застанахме редом наред огромното поле от мъртъвци, пред отворената желязна врата на гробницата, докато дъждът заплашваше да измие телата ни от лицето на земята. Затворих очи и отпих от водката.

— Хайде — прошепнах. — По-готови няма да станем.

— Проклятие — каза Кръмли.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Беше бурна и безлунна нощ.

О, боже, помислих си, отново ли?

Тичащи крака. Вик. Блясък, гръмотевица. Само преди няколко вечери.

И ето, че сега всичко се повтаряше!

Небесните двери се бяха отприщили и в мрака се изливаше потоп, а аз стоях край хладната гробница, в която се спотайваше някой обезумял, а може би и мъртъв.

Стига, рекох си.

Докосване.

Тежката порта се отмести. Вътрешната врата изскърца.

Озовахме се на прага на мраморното помещение; слънцето бе угаснало, за да не се покаже никога повече, а дъждът щеше да вали вечно.

Цареше мрак, разсейван единствено от три малки синкави свещици, чиито пламъчета трептяха на течението.

Всички погледнахме надолу към саркофага от дясната ни страна.

На него беше изписано името Холи. Но нямаше похлупак и вътрешността му бе празна, като се изключи тънкият слой прах.

Отместихме очи нагоре, към следващия рафт.

Отвън в дъжда просветна мълния, след нея избоботи гръм.

Тук в мрамора бе изсечено името Моли. Но в саркофага отново нямаше нищо, а похлупакът бе отместен.

Дъждът се лееше зад отворената врата, когато погледнахме към предпоследния и последния рафт и техните мраморни ковчези. Личаха имената Емили и Поли. Единият бе празен. С трепереща ръка се протегнах да проверя най-горния. Пръстите ми напипах единствено въздух.

Холи, Поли, Моли и Емили, но никакви тела, ни помен от останки в отблясъка на светкавиците.

Взрях се отново в онзи последен саркофаг и понечих пак да го докосна, когато до ушите ми долетя едва доловима въздишка и нещо като далечно, сподадено ридание.

Дръпнах ръка и се обърнах към Кръмли. Той погледна най-горния рафт и накрая измърмори:

— Ти командваш парада, младши.

От сенките горе се разнесе последен тих стон.

— Добре — каза Кръмли — всички вън.

Останалите го последваха под падащия дъжд. На прага той се обърна да види още веднъж безумното си чедо, подаде ми фенерче, кимна за сбогом и изчезна.

Останах сам.

Отстъпих назад и изпуснах фенерчето. Краката ми се подкосиха. Мина дълго време, преди да го напипам и вдигна отново. Лъчът му се тресеше в такт с ударите на сърцето ми.

— Ти — прошепнах. — Там.

Господи, какво ли пък значеше *това*?

— Това съм аз — добавих.

И малко по-силно.

— Дойдох да те намеря.

— И? — промълви сянката. Дъждът зад мен падаше като плътна завеса. Мълниите танцуваха, но гръм нямаше.

— Констанс — казах накрая на тъмното очертание върху високия рафт, забулено от сенките на дъжда. — Чуй ме.

И назовах името си.

Тишина.

Заговорих отново.

О, господи, мина ми през ума, тя наистина е мъртва!

Стига толкова! Тръгвай, обирай си крушите оттук! Но едва понечил да се обърна, да помръдна плещи, нещо се случи. Сянката с размитото лице над мен нададе едва доловимо дихание.

Почти не го чух, по-скоро го усетих.

— Какво? — попита тя.

Аз се обнадеждих, зарадван от наличието на някакъв живот, дори на най-лек пулс.

Казах отново името си.

— О — простена някой.

Това ме върна към реалността. Отдръпнах се и навлязох по-дълбоко в хладния въздух на гробницата.

— Дойдох да те спася — прошепнах.

— Нима? — долетя гласът.

Беше тънък, като писък на комар. Но не, нямаше как да е там. От къде на къде мъртва жена ще говори?

— Лека... — каза шепотът — нощ.

— Не, не заспивай! — извиках. — Заспиш ли, няма да се върнеш повече! Не умирай.

— Защо?

— Защото — отвърнах запъхтяно, — защото аз казвам така.

— Казваш. — Въздишка.

Господи, рекох си, измисли *нещо*!

— Казваш! — промълви мимолетната сянка.

— Излез! — замолих я. — Мястото ти не е тук!

— Не — тихо прощумоляване.

— Да! — извиках.

— Тук е — долетя диханието.

— Ще ти помогна да се махнеш.

— Откъде? — попита сянката. И после, в неописуем ужас: — Не, няма ги. Изчезнали са!

— Кои?

— Отишли са си! Нали? Не може да са тук.

Най-сетне в тъмната земя се заби мълния и гръм разтърси гробницата. Аз се обърнах да погледна каменните полета, хълмовете от блестящи плочи, от които дъждът отмиваше имената. Озарени от небесния пламък, камъните и плочите се превръщаха в огледала с изписани върху тях инициали, снимки върху стени, отпечатани заглавия във вестници, и отново имената и датите върху огледалата биваха измивани от пороя, докато снимките падаха от стените, а лентата се плъзгаше през прожектора, карайки лицата да танцуват върху сребристия екран десет хиляди километра по-долу. Снимки, огледала, филм. Снимки, огледала, филм. Имена, дати, имена.

— Още ли са там? — промълви сянката от горния рафт на гробницата.

— Навън в дъжда ли?

Обхванах с взор дългия гробищен хълм. Дъждът падаше върху дузини, стотици, хиляди камъни.

— Не бива да са там — каза тя. — Мислех, че са си отишли завинаги. Но после те започнаха да хлопат по вратата, да ме будят. Отплувах при моите приятели, тюлените. Но независимо колко навътре се отдалечавах, те винаги ме чакаха на брега. Шепнеци, каращи ме да си спомням онова, което искам да забравя. — Тя се поколеба. — И понеже не можех да им избягам, трябваше да ги убия, едно по едно, едно по едно. Кой бяха те? Самата аз? И ето, че на свой ред ги подгоних, започнах едно след друго да откривам къде са погребани и да ги погребвам отново. Двайсет и пета, после двайсет и осма, трийсета, трийсет и пета. За да си останат там вечно. А сега е време да легна и да заспя завинаги, защото иначе пак могат да ме навестят в три през нощта. И тъй, къде съм аз?

Дъждът падаше отвън пред криптата. Настъпи дълга тишина и накрая аз казах:

— Ти си тук, Констанс, и аз също съм тук и те слушам.

— А брегът чист ли е? — попита тя след секунда. — Те отишли ли са си, мога ли да доплувам обратно, без да се боя?

— Да, Констанс, те наистина са погребани. Ти свърши добра работа. Някой трябваше да ти прости и този някой се казва Констанс. А сега излез.

— Защо? — попита гласът от горния рафт.

— Защото — отвърнах, — може да звучи налудничаво, но някой има нужда от теб. Затова, моля те, почини си за миг, а после ми подай ръка, за да ти помогна да слезеш. Чуваш ли ме, Констанс?

Небето потъмня. Огньовете умряха. Дъждът валеше, заличавайки камъните и плочите и имената — ужасяващите имена, изсечени, за да пребъдат, но разтварящи се сред тревата.

— Отишли ли са си? — повтори трескавият шепот.

— Да — отвърнах с очи, изпълнени от студения дъжд. — Да.

— Наистина?

— Да. Гробището е празно. Снимките изпопадаха. Огледалата са чисти. Сега сме само ти и аз.

Дъждът миеше невидимите камъни и потъваше дълбоко в прогизналата трева.

— Излез — казах тихо.

Дъждът валеше безспир. По алеите течаха реки. Монументи, камъни, плочи и имена бяха изгубени.

— Констанс, и едно последно нещо.

— Какво? — прошепна тя.

— Фриц Уонг те чака — отвърнах след дълга пауза. — Сценарият е завършен. Декорите са вдигнати и готови.

Затворих очи, напрягайки се да си спомня.

Накрая думите дойдоха:

— „Без моите гласове аз съм загубена.“

Помислих малко и после продължих:

— „Аз ги чувам в звъна на камбаните. Звънът, който слиза от небесата, отеква и се носи из полята. През провинциалната тишина, моите гласове. Без тях съм загубена.“

Тишина.

Една сянка се помръдна. Една бяло очертание се показва.

Върховете на пръстите ѝ изплуваха от сумрака, след тях китката, а после и стройната ръка.

След дългото мълчание последва дълбока въздишка и Констанс каза:

— Слизам.

ЧЕТИРИЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Бурята си беше отишла, като че никога не е била. Небето бе чисто, без нито едно облаче, а свежият бриз духаше сякаш за да изчисти плоча, огледало или нечие съзнание.

Стоях пред арабската крепост на Ратиган заедно с Кръмли и Хенри, които предимно мълчаха, и с Фриц Уонг, който оглеждаше сцената за близки и далечни планове.

Вътре в къщата двама мъже в бели комбинезони се движеха като сенки и моето писателско въображение, пуснато да броди свободно, начаса ги оприличи на прислужници край олтар. Странно, но ми се прииска по някакъв начин и отец Ратиган да можеше да бъде там, да е една от тези бели фигури и да пречиства къщата с кадилница, тамян и пръски светена вода, да освети отново мястото, което вероятно никога не се е доближавало до благочестието. Мили боже, мислех си, доведи свещеник да очисти този вертеп на порока! Работниците вътре остъргваха стените до основа, за да нанесат свежа боя, действаха методично, без да знаят нито чия къща е това, нито какво е живяло вътре. Отвън, на масата до басейна, бяха наредени няколко бири за Кръмли, Фриц, Хенри и мен, както и водка, в случай, че ни дойдеше друго настроение.

Мирисът на прясно боядисано вселяваше бодрост, обещаваше изкупление на безумството и опрощение на греховете. Нова боя, нов живот? Моля те, Господи!

— Колко ли навътре е влязла? — рече Кръмли, взирайки се в гребените на вълните на стотина метра от брега.

— Не питай мен — отвърна Хенри.

— Понякога ходи при тюлените — подхвърлих аз, — а друг път обикаля наблизо. Има много приятели там. Чувате ли?

Лаят на тюлените се носеше в далечината. Не можех да преценя нюансите му, но звучеше приветливо, в тон с мириса на боя от преобразяваната стара къща.

— Кажете на майсторите — обади се Фриц, — когато боядисват пощенската й кутия да оставят място само за *едно* име, *ја*?

— Правилно — одобри Хенри. — После наклони глава на една страна и се смръщи. — Вече доста време я няма. Ами ако изобщо не се върне?

— Няма да ѝ е чак толкова зле — казах аз. — Тя обича открито море.

— След буря вълните са чудни за сърфинг. Ей, *какво* беше *това*? Разнесе се звук, предвещаващ театрална поява.

С безупречен усет за момента по шосето с ревящ мотор приближи такси.

— Майчице — рекох, — мисля, че се *досещам* кой е това!

Тресна се врата. Една жена прекоси с едри стъпки пясъка, разделящ къщата от крайбрежния басейн. Ръцете ѝ бяха стиснати в юмруци. Тя се изправи пред мен като доменна пещ и ги издигна във въздуха.

— Имаш ли нещо да кажеш за свое оправдание? — кресна Маги.

— Извинявай? — изхленчих аз.

— На ти едно извинявай!

Тя замахна и ми нанесе ужасяващ удар по носа.

— Цапни го още веднъж — каза Кръмли.

— Три пъти за късмет — предложи Фриц.

— Какво *става*? — попита Хенри.

— Копеле!

— Такъв съм си.

— Кучи син.

— Знам.

Последва втори удар.

От носа ми рукна кръв, потече по брадичката и покапа по вдигнатите ми за защита ръце. Маги отскочи назад.

— О, боже — извика. — Какво направих!

— Удари едно копеле, един кучи син — подсказа ѝ Фриц.

— Именно — допълни Кръмли.

— Вие *не се* месете! — кресна им Маги. — Някой да донесе лейкопласт.

— Лейкопластът няма да помогне — изгъгнах аз, гледайки аления поток по ръцете си.

— Ти да мълчиш, проклет женкар!

— Един път *не се брои* — изблеях.

— Стой мирен! — юмрукът ѝ се издигна отново.

Застанах мирен и тя го свали.

— Не, не, не издържам повече — изплака. — Това е ужасно.

— Давай, заслужавам си го — насърчих я аз.

— Така ли? *Така ли?*

— Да.

Маги изгледа яростно приболя.

— Къде е тя? Вътре в морето ли?

— Там някъде.

— Надявам се изобщо да не се върне!

— Аз също.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Не знам — отвърнах смирено. — Мястото ѝ може би е там.

Може би вътре си има приятели, неми приятели и е по-добре да остане при тях и да не се връща повече тук.

— Ако го направи, ще я убия.

— Ето, виждаш ли? Затова е хубаво да стои по-надалеч.

— Защищаваш ли я, мръснико?

— Не, просто си мисля, че винаги е била щастлива в дни като този, след буря, когато небето е чисто и има големи вълни. Виждам съм я няколко пъти в подобно състояние. Тогава по цял ден не пие, а прекарва дълго време в морето и около нея витае усещане, че може и да не се върне.

— Каква муха ти е влязла под кожата? И *на нея?*

— Никой не знае. Такива неща стават постоянно. Няма алибита.

Просто се случва и докато се усетиш, всичко е отишло по дяволите.

— Продължавай, накрая може и да кажеш нещо смислено.

— Не. Колкото повече приказки, толкова по-малко смисъл. Тя се беше изгубила за дълго време. А сега може би се е намерила. Наречи го глупости, ако щеш. Във всеки случай, аз ѝ обещах, че ако влезе в морето с всички тези имена, има шанс да изплува обратно само с едно. Но обещанията са си обещания. Ще разберем едва когато стъпи на брега.

— Млъкни. Знаеш, че те обичам, нали, дървен философ такъв?

— Знам.

— Въпреки всичките ти номера, гад проклета, аз глупачката все още те обичам. Нима такава е участта на всички жени?

— Да — отвърнах. — В повечето случаи да. Няма логика. Няма обяснение. Просто неумолима истина. Кучето се шляе. Кучето се връща у дома. Кучето се усмихва. Ти го биеш. То ти прощава в замяна, че си му простила. И се кротва в колибката на самотния живот. Аз не искам самотен живот. А *ти*?

— Не, бог да ми е на помощ, и аз не искам. Избърши си носа.

Аз го избърсах. Кръвта рукна наново.

— Съжалявам — извика тя.

— Няма защо. Най-малко пък ти трябва да съжаляваш.

— Тихо — каза Хенри. — Слушайте.

— Какво? — възкликнаха всички едновременно.

— Не го ли усещате?

— Кое, дявол да те вземе?

— Най-голямата вълна, ето я, тъкмо приижда — промълви той.

— И носи нещо със себе си.

Далеч навътре тюлените джафкаха.

Далеч навътре водната маса надигаше пенест гръб.

Кръмли, Фриц, Хенри, Маги и аз затаихме дъх.

И вълната дойде.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.